

ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ
ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΙΕ΄ – ΣΥΝΟΔΟΣ Α΄

ΕΚΘΕΣΗ
ΤΗΣ ΕΙΔΙΚΗΣ ΜΟΝΙΜΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ
ΣΩΦΡΟΝΙΣΤΙΚΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ

ΑΘΗΝΑ 2013

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΜΕΡΟΣ Α΄

I. ΣΥΓΚΡΟΤΗΣΗ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

II. ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΕΙΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ – ΦΟΡΕΙΣ ΠΟΥ ΚΛΗΘΗΚΑΝ ΣΕ ΑΚΡΟΑΣΗ

ΜΕΡΟΣ Β΄

ΕΙΣΗΓΗΤΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ ΠΡΟΕΔΡΟΥ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

ΜΕΡΟΣ Γ΄

I. ΕΠΙΣΚΕΨΕΙΣ ΤΩΝ ΜΕΛΩΝ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΣΕ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ ΚΡΑΤΗΣΗΣ

II. ΕΚΘΕΣΕΙΣ ΤΩΝ ΜΕΛΩΝ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΓΙΑ ΤΑ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ ΚΡΑΤΗΣΗΣ ΠΟΥ ΕΠΕΣΚΕΘΗΣΑΝ

ΜΕΡΟΣ Δ΄

ΠΡΟΤΑΣΗ – ΣΧΕΔΙΟ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΓΙΑ ΤΟ ΝΕΟ ΣΩΦΡΟΝΙΣΤΙΚΟ ΚΩΔΙΚΑ

ΜΕΡΟΣ Ε΄

ΥΠΟΜΝΗΜΑΤΑ ΜΕΛΩΝ – ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

ΜΕΡΟΣ ΣΤ΄

ΕΓΚΡΙΣΗ ΤΗΣ ΕΚΘΕΣΗΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ
ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΙΕ΄ – ΣΥΝΟΔΟΣ Α΄

ΕΙΔΙΚΗ ΜΟΝΙΜΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΣΩΦΡΟΝΙΣΤΙΚΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ

ΕΚΘΕΣΗ

ΠΡΟΣ ΤΗ ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

I. ΣΥΓΚΡΟΤΗΣΗ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

Η Ειδική Μόνιμη Επιτροπή Σωφρονιστικού Συστήματος, ιδρύθηκε, ως θεσμός, με την τροποποίηση του άρθρου 43Α του Κανονισμού της Βουλής, που επικυρώθηκε, με απόφαση της Ολομέλειας της Βουλής, κατά τη συνεδρίαση της 9ης Απριλίου 2012 (ΦΕΚ Α΄84/11.4.2012).

Κατά την Α΄ Τακτική Σύνοδο της ΙΕ΄ Περιόδου, η Ειδική Μόνιμη Επιτροπή Σωφρονιστικού Συστήματος συνεστήθη με την υπ΄ αριθμ. 9365/6664, από 23 Ιουλίου 2012, απόφαση του Προέδρου της Βουλής.

Η Επιτροπή συγκροτείται από δεκατρία (13) μέλη και αποτελέστηκε από τους Βουλευτές, κ.κ. Γεωργαντά Γεώργιο, Κουτσούμπα Ανδρέα, Λαμπρόπουλο Ιωάννη, Μανδρέκα Ασπασία, Μαρτίνου Γεωργία, Νταβλούρο Αθανάσιο, Κατριβάνου Βασιλική, Κουράκη Αναστάσιο (Τάσο), Μάρκα Κωνσταντίνο, Τζάκρη Θεοδώρα, Τριαντάφυλλο Κωνσταντίνο, Γιαταγάνα Χρυσούλα – Μαρία, Λαγό Ιωάννη, Πανούση Ιωάννη και Γκιόκα Ιωάννη.

Πρόεδρος της Επιτροπής εξελέγη, στις 6 Σεπτεμβρίου 2012, ο κ. Ανδρέας Κουτσούμπας. Το αξίωμα του Α΄ Αντιπροέδρου της Επιτροπής κατέλαβε ο κ. Αναστάσιος Κουράκης και του Γραμματέως ο κ. Κωνσταντίνος Τριαντάφυλλος.

Αντικείμενο της Επιτροπής είναι «η μελέτη, η παρακολούθηση και η αξιολόγηση της κατάστασης του σωφρονιστικού συστήματος της χώρας, καθώς και η κατάθεση προτάσεων για τη βελτίωση των συνθηκών διαβίωσης των κρατουμένων στα σωφρονιστικά καταστήματα, ο εκσυγχρονισμός του θεσμικού πλαισίου και εν γένει η

χάραξη στρατηγικής σε θέματα σωφρονιστικής πολιτικής» (άρθρο 43Α, παράγραφος 2, περίπτωση θ' του Κανονισμού της Βουλής).

Η Επιτροπή Σωφρονιστικού Συστήματος πραγματοποίησε είκοσι δύο (22) συνεδριάσεις, κατά τις οποίες εκλήθησαν σε ακρόαση, προς ενημέρωση των μελών της και υποβολή προτάσεων, οι αρμόδιοι Υπουργοί, Δικαστικοί Λειτουργοί, και εκπρόσωποι Συλλόγων και Φορέων, όπως εμφανίζεται στο αντίστοιχο Κεφάλαιο της Έκθεσης.

Π. ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΕΙΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ – ΦΟΡΕΙΣ ΠΟΥ ΚΛΗΘΗΚΑΝ ΣΕ ΑΚΡΟΑΣΗ

1. Συνεδρίαση της 6ης Σεπτεμβρίου 2012

Θέμα ημερήσιας διάταξης:

Εκλογή προεδρείου.

2. Συνεδρίαση της 20ής Σεπτεμβρίου 2012

Θέμα ημερήσιας διάταξης:

Προγραμματισμός του έργου της Επιτροπής.

3. Συνεδρίαση της 27ης Σεπτεμβρίου 2012

Θέμα ημερήσιας διάταξης:

Ενημέρωση από τον Υφυπουργό Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, κ. Κωνσταντίνο Καραγκούννη, σχετικά με τη λειτουργία και την οργάνωση του Σωφρονιστικού Συστήματος.

4. Συνεδρίαση της 4ης Οκτωβρίου 2012

Θέμα ημερήσιας διάταξης:

Ενημέρωση από τους Προέδρους της Ενώσεως Δικαστών και Εισαγγελέων, κυρία Βασιλική Θάνου – Χριστοφίλου και της Ενώσεως Εισαγγελέων Ελλάδος, κ. Ρούσσο – Εμμανουήλ Παπαδάκη, σχετικά με τη λειτουργία του σωφρονιστικού συστήματος και κατάθεση προτάσεων.

5. Συνεδρίαση της 11ης Οκτωβρίου 2012

Θέμα ημερήσιας διάταξης:

Ενημέρωση από τον Αντιπρόεδρο της Ενώσεως Δικαστών και Εισαγγελέων, κ. Δημοσθένη Βλάχο, Πρόεδρο Πρωτοδικών Αθηνών και το μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου της Ενώσεως Εισαγγελέων Ελλάδος, κ. Ιωάννη Παναγόπουλο, Αντεισαγγελέα Πρωτοδικών, σχετικά με τη λειτουργία του σωφρονιστικού συστήματος και κατάθεση προτάσεων.

6. Συνεδρίαση της 1ης Νοεμβρίου 2012

Θέμα ημερήσιας διάταξης:

Συζήτηση και κατάθεση προτάσεων, σχετικά με τη λειτουργία του σωφρονιστικού συστήματος.

Τα μέλη της Επιτροπής ενημέρωσαν, ως εκπρόσωποι της Ολομέλειας των Δικηγορικών Συλλόγων Ελλάδος, οι κ.κ. Μιχάλης Ζαφειρόπουλος, Γενικός Γραμματέας του Δικηγορικού Συλλόγου Αθηνών, Νικόλαος Βαλεργάκης, Πρόεδρος του Δικηγορικού

Συλλόγου Θεσσαλονίκης και Παναγιώτης Παπαδόπουλος, Αντιπρόεδρος του Δικηγορικού Συλλόγου Πατρών.

7. Συνεδρίαση της 14ης Νοεμβρίου 2012

Θέμα ημερήσιας διάταξης:

Συζήτηση και κατάθεση προτάσεων, σχετικά με τη λειτουργία του σωφρονιστικού συστήματος.

Τα μέλη της Επιτροπής ενημέρωσαν εκπρόσωποι της Πανελλήνιας Ομοσπονδίας Υπαλλήλων Εξωτερικής Φρούρησης (Π.Ο.Υ.Ε.Φ.) και της Ομοσπονδίας Σωφρονιστικών Υπαλλήλων Ελλάδος (Ο.Σ.Υ.Ε.).

8. Συνεδρίαση της 4ης Δεκεμβρίου 2012

Θέμα ημερήσιας διάταξης:

Συζήτηση σχετικά με τον νέο Σωφρονιστικό Κώδικα και κατάθεση προτάσεων.

9. Συνεδρίαση της 11ης Δεκεμβρίου 2012

Θέμα ημερήσιας διάταξης:

Συζήτηση, σχετικά με τον νέο Σωφρονιστικό Κώδικα και κατάθεση προτάσεων.

Τα μέλη της Επιτροπής ενημέρωσαν οι κ.κ. Νέστωρ Κουράκης, Καθηγητής Εγκληματολογίας, Παναγιώτης Μπρακουμάτσος, Εισαγγελέας Εφετών και Ευτύχιος Φυτράκης, Ειδικός Επιστήμονας στον Συνήγορο του Πολίτη.

10. Συνεδρίαση της 9ης Ιανουαρίου 2013

Θέμα ημερήσιας διάταξης:

Συζήτηση, σχετικά με το νέο Σωφρονιστικό Κώδικα και κατάθεση προτάσεων.

11. Συνεδρίαση της 23ης Ιανουαρίου 2013

Θέμα ημερήσιας διάταξης:

Συνέχεια της εισηγήσεως του κ. Ιωάννη Πανούση επί των άρθρων του νέου Σωφρονιστικού Κώδικα.

12. Συνεδρίαση της 13ης Φεβρουαρίου 2013

Θέμα ημερήσιας διάταξης:

Συζήτηση, σχετικά με το νέο Σωφρονιστικό Κώδικα και κατάθεση προτάσεων.

13. Συνεδρίαση της 20ής Φεβρουαρίου 2013

Θέμα ημερήσιας διάταξης:

Συζήτηση, σχετικά με το νέο Σωφρονιστικό Κώδικα και κατάθεση προτάσεων.

14. Συνεδρίαση της 13ης Μαρτίου 2013

Θέμα ημερήσιας διάταξης:

Συζήτηση, σχετικά με το νέο Σωφρονιστικό Κώδικα και κατάθεση προτάσεων.

15. Συνεδρίαση της 26ης Μαρτίου 2013

Θέμα ημερήσιας διάταξης:

Συζήτηση επί του συνόλου των άρθρων του νέου Σωφρονιστικού Κώδικα και κατάθεση προτάσεων.

16. Συνεδρίαση της 3ης Απριλίου 2013

Θέμα ημερήσιας διάταξης:

Μέσα ηλεκτρονικής επιτήρησης υποδίκων, καταδίκων και εν αδεία κρατουμένων. Την Επιτροπή ενημέρωσαν η κυρία Χρυσούλα Παπαταξιάρχη, Πρόεδρος, η κυρία Ευαγγελία Μήτρου και ο κ. Ευτύχιος Φυτράκης, Μέλη της Ειδικής Νομοπαρασκευαστικής Επιτροπής, που συνεστήθη με απόφαση του Υπουργού Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων για την επεξεργασία σχεδίου νόμου για αυτό το αντικείμενο.

17. Συνεδρίαση της 17ης Απριλίου 2013

Θέμα ημερήσιας διάταξης:

Κωδικοποίηση προτάσεων της Επιτροπής, σχετικά με το νέο Σωφρονιστικό Κώδικα.

18. Συνεδρίαση της 25ης Απριλίου 2013

Θέμα ημερήσιας διάταξης:

Κωδικοποίηση προτάσεων της Επιτροπής, σχετικά με το νέο Σωφρονιστικό Κώδικα. Ενημέρωση των μελών της Επιτροπής από τον Υπουργό Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, κ. Αντώνιο Ρουπακιώτη, σχετικά με συμβάν στο Γενικό Κατάστημα Κράτησης Γρεβενών.

19. Συνεδρίαση της 15ης Μαΐου 2013

Θέμα ημερήσιας διάταξης:

Ενημέρωση των μελών των Επιτροπών, σύμφωνα με το άρθρο 36 παρ.5, του Κανονισμού της Βουλής, από τον Υφυπουργό Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, κ. Κωνσταντίνο Καραγκούνη, σχετικά με θέματα Σωφρονιστικής Πολιτικής και Ασφάλειας των Σωφρονιστικών Καταστημάτων της Χώρας.

(Κοινή συνεδρίαση με τη Διαρκή Επιτροπή Δημόσιας Διοίκησης, Δημόσιας Τάξης και Δικαιοσύνης).

20. Συνεδρίαση της 28ης Μαΐου 2013

Θέμα ημερήσιας διάταξης:

Συζήτηση, σχετικά με τη σύνταξη της Έκθεσης της Επιτροπής.

21. Συνεδρίαση της 11ης Ιουνίου 2013

Θέμα ημερήσιας διάταξης:

Συζήτηση, σχετικά με τη σύνταξη της Έκθεσης της Επιτροπής.

22. Συνεδρίαση της 26ης Ιουνίου 2013

Θέματα ημερήσιας διάταξης:

Α) Έγκριση της Έκθεσης της Επιτροπής.

Β) Συζήτηση επί της προτάσεως για επέκταση των αρμοδιοτήτων της Επιτροπής.

.

ΜΕΡΟΣ Β΄

ΕΙΣΗΓΗΤΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ ΤΟΥ ΠΡΟΕΔΡΟΥ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

1. Αποτελεί συνταγματική επιταγή, αλλά και ηθική – ανθρωπιστική υποχρέωση της πολιτείας να παρακολουθεί τη λειτουργία των φυλακών και να παρεμβαίνει διαρκώς με αποφάσεις, νομοθετικές παρεμβάσεις και άλλες δράσεις, με στόχο τη βελτίωση του υπάρχοντος συστήματος της μεταχείρισης των κρατουμένων και των όρων της καθημερινής διαβίωσης. Η πολιτεία πρέπει να παρακολουθεί και να εγγυάται την εφαρμογή της υφισταμένης εθνικής και κοινοτικής νομοθεσίας στον τρόπο λειτουργίας των Σωφρονιστικών Ιδρυμάτων, αλλά και να εγγυάται την ασφάλεια των πολιτών και της κοινωνίας. Οφείλει να δημιουργεί συνθήκες σωφρονισμού και να στοχεύει στη συμμόρφωση του κρατουμένου. Επισημαίνεται για μία ακόμη φορά ότι τα προβλήματα στις φυλακές δημιουργούνται:

- από τον υπερπληθυσμό των κρατουμένων, σε σχέση με τις κακές – ελλιπείς υφιστάμενες υποδομές,
- τον μεγάλο αριθμό των αλλοδαπών κρατουμένων,
- την ποιοτική και ποσοτική αύξηση της εγκληματικής και εισαγόμενης εγκληματικότητας,
- τον μεγάλο αριθμό κρατουμένων για αδικήματα, σε σχέση με τα ναρκωτικά και με οικονομικά εγκλήματα και, τέλος,
- με την επιβολή μεγάλων ποινών από τα Δικαστήρια.

2. Η Επιτροπή κάλεσε και άκουσε φορείς, όπως αναφέρονται στην παρούσα Έκθεση με στόχο την πληρέστερη ενημέρωσή της γύρω από τις επικρατούσες συνθήκες στο σωφρονιστικό μας σύστημα.

3. Μέλη της Επιτροπής επισκεφθήκαμε 13 Σωφρονιστικά Ιδρύματα, όπου συνομιλήσαμε με τους κρατουμένους και το προσωπικό και σχηματίσαμε ίδια αντίληψη για την κατάσταση των σωφρονιστικών καταστημάτων.

4. Η Επιτροπή συνεργάστηκε εποικοδομητικά με το Υπουργείο Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και τους λοιπούς εμπλεκόμενους φορείς

και συζήτησε πέραν των θεμάτων της σωφρονιστικής πολιτικής και θέματα αντεγκληματικής πολιτικής και λειτουργίας της ποινικής δικαιοσύνης.

5. Η Επιτροπή για τη σύνταξη του νέου Σωφρονιστικού Κώδικα, έλαβε υπ' όψιν:

α) τις σχετικές διατάξεις του Ελληνικού Συντάγματος, τον ισχύοντα Σωφρονιστικό Κώδικα, την εθνική και ευρωπαϊκή νομοθεσία, τους κανόνες του Ο.Η.Ε., τις εκθέσεις για τα Δικαιώματα του ανθρώπου κ.τλ..

β) τις απόψεις εμπλεκόμενων φορέων

γ) τα στοιχεία των Εκθέσεων των Διακομματικών Επιτροπών που είχαν συσταθεί κατά το παρελθόν (2011, 1994) για τη Μελέτη του Σωφρονιστικού Συστήματος,

δ) την κατάσταση που επικρατεί στις ελληνικές φυλακές.

6. Η Επιτροπή ασχολήθηκε με την τροποποίηση του Σωφρονιστικού Κώδικα και κατέληξε στο κείμενο, το οποίο αποτελεί περιεχόμενο της παρούσας.

Ως Πρόεδρος οφείλω να ευχαριστήσω τα μέλη της Επιτροπής, αφ' ενός μεν για την άψογη λειτουργία της Επιτροπής, τη βοήθεια όλων στην επιτέλεση του έργου μου σαν Πρόεδρου, αλλά και την ουσιαστική συμμετοχή και αποφασιστική συμβολή των μελών στις εργασίες και στο αποτέλεσμα αυτής. Εκφράζω προσωπικά και πιστεύω μεταφέρω και την άποψη αλλά και εκτίμηση όλων των μελών για την καθοριστική συμβολή του κ. Πανούση στη σύνταξη του νέου Σωφρονιστικού Κώδικα.

7. Μεταφέροντας τη γνώμη όλων των μελών ελπίζουμε ότι η παρούσα Έκθεση θα αποτελέσει την βάση προβληματισμού της πολιτείας – κάθε εξουσίας, ο δε Σωφρονιστικός Κώδικας θα τύχει ευρύτερης – συνολικής αποδοχής.

Διαβεβαιώνουμε τη Βουλή και την ελληνική κοινωνία ότι το ενδιαφέρον μας είναι συνεχές, με στόχο αφ' ενός μεν τον πραγματικό σωφρονισμό των εγκλείστων, αφ' ετέρου δε την εμπέδωση αισθήματος ασφάλειας στην κοινωνία. Πριν κλείσω θα σας υποβάλλω μερικές προτάσεις:

α) Άμεσος διαχωρισμός των κρατουμένων

β) Άμεση σύναψη διακρατικών συμφωνιών για απέλαση των κρατουμένων

γ) Ίδρυση νέων γυναικείων φυλακών στην Βόρειο ή Κεντρική Ελλάδα

δ) Επιμόρφωση Σωφρονιστικών Υπαλλήλων

ΑΝΔΡΕΑΣ ΚΟΥΤΣΟΥΜΠΑΣ
ΒΟΥΛΕΥΤΗΣ ΒΟΙΩΤΙΑΣ

ΜΕΡΟΣ Γ΄

Ι. ΕΠΙΣΚΕΨΕΙΣ ΤΩΝ ΜΕΛΩΝ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΣΕ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ ΚΡΑΤΗΣΗΣ

Δευτέρα, 1 Οκτωβρίου 2012

Γενικό Κατάστημα Κράτησης Δομοκού

Τρίτη, 9 Οκτωβρίου 2012

Κατάστημα Κράτησης Πάτρας (Αγίου Στεφάνου)

Τετάρτη, 10 Οκτωβρίου 2012

Κατάστημα Κράτησης Γυναικών Ελεώνα Θηβών

Τετάρτη, 10 Οκτωβρίου 2012

Κέντρο Απεξάρτησης Τοξικομανών Κρατουμένων Ελεώνα Θηβών

Παρασκευή, 12 Οκτωβρίου 2012

Κατάστημα Κράτησης Άμφισσας

Παρασκευή, 12 Οκτωβρίου 2012

Κατάστημα Κράτησης Μαλανδρίνου

Παρασκευή, 12 Οκτωβρίου 2012

Γενικό Κατάστημα Κράτησης Θεσσαλονίκης (Διαβατών)

Τρίτη, 16 Οκτωβρίου 2012

Κατάστημα Κράτησης Χαλκίδος

Τρίτη, 23 Οκτωβρίου 2012

Ειδικό Κατάστημα Κράτησης Νέων Αυλώνα

Δευτέρα, 29 Οκτωβρίου 2012

Κατάστημα Κράτησης Κεντρικής Μακεδονίας ΙΙΙ (Νιγρίτα Σερρών)

Δευτέρα, 10 Δεκεμβρίου 2012

Αγροτική Φυλακή Τίρυνθας

Δευτέρα, 10 Δεκεμβρίου 2012

Κατάστημα Κράτησης Ναυπλίου

ΙΙ. ΕΚΘΕΣΕΙΣ ΤΩΝ ΜΕΛΩΝ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΓΙΑ ΤΑ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ ΚΡΑΤΗΣΗΣ ΠΟΥ ΕΠΕΣΚΕΘΦΗΣΑΝ

ΓΕΝΙΚΟ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑ ΚΡΑΤΗΣΗΣ ΔΟΜΟΚΟΥ

ΧΡΟΝΟΣ: 1-10-2012

ΩΡΑ ΑΦΙΞΗΣ: 10.00 π.μ.

ΜΕΤΡΑ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ: Άριστη τήρηση των μέτρων ασφάλειας

ΚΤΙΡΙΑΚΕΣ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ: Σε καλή κατάσταση, οι χώροι εξωτερικοί και εσωτερικοί είναι καθαροί.

ΧΩΡΗΤΙΚΟΤΗΤΑ: 597 άτομα

ΚΡΑΤΟΥΜΕΝΟΙ: 608 άτομα, εκ των οποίων αλλοδαποί πλέον του ημίσεως

ΔΙΑΒΙΩΣΗ: Άνετη διαβίωση στους θαλάμους. Διαχωρισμός κρατουμένων όχι κατά αδικήματα, αλλά κατά εθνικότητα.

ΣΙΤΗΣΗ: Φαγητό καλό– Μη επαρκής ποσότητα

ΕΡΓΑΣΙΑ: Θετικό μέτρο – Πρόταση να αυξηθούν οι θέσεις

ΥΓΕΙΟΝΟΜΙΚΗ ΠΕΡΙΘΑΛΨΗ: Υποτυπώδης – Ελλείψεις ακόμη και για την κάλυψη των άμεσων αναγκών

ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ: Πρόβλεψη για 150 άτομα, 8 Διοικητικοί Υπάλληλοι, 95 στη φύλαξη και 20 σε λοιπά γραφεία. Καλή οργάνωση και λειτουργία του προσωπικού.

ΑΔΕΙΕΣ: Θετικό μέτρο, χωρίς προβλήματα

ΣΩΦΡΟΝΙΣΜΟΣ: Μη σωφρονισμός κρατουμένων με βαριά αδικήματα. Δεν γίνονται επεισόδια μεταξύ των κρατουμένων.

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ:

- Κατασκευή νέων φυλακών
- Βελτίωση συσιτίου
- Στελέχωση από γιατρούς, κοινωνικούς λειτουργούς
- Μέριμνα για τη θέρμανση
- Αναστολή εκτέλεσης χρηματικών ποινών

ΑΙΤΗΜΑΤΑ: Αύξηση προσωπικού

Αθήνα, 2 Οκτωβρίου 2012

Ο συντάξας

Ανδρέας Κουτσούμπας –Βουλευτής Βοιωτίας

Πρόεδρος Επιτροπής Σωφρονιστικού Συστήματος

ΚΑΤΑΣΤΗΜΑ ΚΡΑΤΗΣΗΣ ΠΑΤΡΑΣ (ΑΓΙΟΥ ΣΤΕΦΑΝΟΥ)

ΕΤΟΣ ΙΔΡΥΣΗΣ: 1979

ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ: ΒΙ.ΠΕ. ΠΑΤΡΑΣ

- 16 κελιά x 3 κλίνες
- 88 θάλαμοι x 10 κλίνες

ΣΥΝΘΗΚΕΣ ΔΙΑΜΟΝΗΣ: Απαράδεκτες

ΚΡΑΤΟΥΜΕΝΟΙ:

- 749 άτομα
- 184 Έλληνες
- 565 Αλλοδαποί
- 80 Υπόδικοι
- 669 Κατάδικοι

ΔΥΝΑΜΗ ΥΠΑΛΛΗΛΩΝ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΟΣ ΚΡΑΤΗΣΗΣ ΠΑΤΡΩΝ:

- ΠΕ Σωφρονιστικού ενηλίκων	7
- ΠΕ Ιατρών	0
- ΠΕ Κοινωνιολόγων	1
- ΠΕ Ψυχολόγων	1
- ΔΕ Διοικητικού-Λογιστικού	8
- ΤΕ Διοικητικού-Λογιστικού	1
- ΤΕ Υγείας-Πρόνοιας (Νοσηλευτικής)	2
- ΤΕ Υγείας-Πρόνοιας (Κοινωνικής εργασίας)	5
- ΔΕ Τεχνικών-Υδραυλικών	0

- ΔΕ Φύλαξης		116
- ΔΕ Εξωτερικής Φρούρησης	1 με απόσπαση	101

ΣΥΝΟΛΟ

241

242

ΙΑΤΡΙΚΗ ΠΕΡΙΘΑΛΨΗ:

- Γιατροί κατ' επίσκεψη (2 παθολόγοι και 1 οδοντίατρος)

ΣΧΟΛΕΙΟ:

Στο κατάστημα λειτουργεί εργαστήριο μαγειρικής για τους μαθητές του ΙΕΚ **«βοηθοί μαγειρικής τέχνης»**, στα μαγειρεία της φυλακής, όπου οι υποψήφιοι μάγειροι κάνουν την πρακτική τους. Υπάρχει έλλειψη χώρων για επιπλέον εργαστήρια και άλλα προγράμματα. Το Σχολείο Δεύτερης Ευκαιρίας συνεχίζει για τέταρτη χρονιά τη λειτουργία του με 23 μαθητές. Στον πρώτο κύκλο φοιτούν 16 μαθητές, ενώ στο δεύτερο κύκλο 7 μαθητές. Υπάρχουν τέσσερις μόνιμοι καθηγητές και οι υπόλοιποι είναι ωρομίσθιοι και έρχονται συνήθως τον Φεβρουάριο. Αυτό συμβαίνει γιατί το Σ.Δ.Ε. της φυλακής είναι παράρτημα του Σ.Δ.Ε. Πάτρας και όχι αυτόνομο σχολείο. Η δομή αυτή είναι αντίστοιχη με το Γυμνάσιο της Δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης. Το σχολείο έχει δεχθεί δωρεές από τους τοπικούς φορείς και από το «Ίδρυμα Νιάρχος» με αποτέλεσμα η υλικοτεχνική του υποδομή να είναι η καλύτερη δυνατή. Δεν υπάρχουν κίνητρα οικονομικά ή άλλου είδους για τους εκπαιδευτές να εργασθούν εδώ, παρά μόνο το προσωπικό ενδιαφέρον των ίδιων των εκπαιδευτικών. Επίσης, πολλοί κρατούμενοι δεν προτιμούν το σχολείο, γιατί τα μεροκάματα (ευεργετικός υπολογισμός ημερών ποινής) είναι λιγότερα από ότι σε άλλες θέσεις εργασίας στο κατάστημα, όπως το συνεργείο ή τα μαγειρεία. Η Διεύθυνση του Υπουργείου, που είναι υπεύθυνη για το σχολείο, είναι η **Γενική Διεύθυνση Σωφρονιστικής Πολιτικής, Διεύθυνση Σωφρονιστικής Αγωγής Ενηλίκων.**

Στο κατάστημα γίνονται διάφορες εκδηλώσεις, όπως ομιλίες, χορευτικές και μουσικές εκδηλώσεις, θεατρικά του σχολείου, εκτός φυλακής ημερίδες, εσπερίδες σε συνεργασία με το Σ.Δ.Ε. και τη σχολή γονέων, ενώ σημειώνονται επισκέψεις από διάφορους φορείς και συλλόγους κατόπιν αδείας.

ΜΕΤΑΓΩΓΕΣ:

Κατά μήνα:

Σε Νοσοκομεία (31)

Σε Δικαστήρια (25)

Εκτός έδρας (23)

Σύνολο (79)

Οι μεταγωγές εκτελούνται από Αστυνομικούς του Τμήματος Μεταγωγών Πατρών.

ΣΚΟΠΙΕΣ:

Οκτώ (8) σκοπιές από κοινά υλικά.

Εκκρεμεί η αντικατάστασή τους από το πρόγραμμα «ΘΕΜΙΣ».

ΑΔΕΙΕΣ:

- Θετικό μέτρο
- 334 έχουν εγκριθεί στο τρέχον έτος
- 24 παραβιάσεις στο τρέχον έτος
- Πρόταση: Για τις άδειες, να αποφασίζει, κατά πλειοψηφία, το Συμβούλιο Φυλακών (Διευθυντής - Κοινωνική Λειτουργός - Εισαγγελέας).

ΠΡΟΤΑΣΗ ΑΠΟΣΥΜΦΩΡΗΣΗΣ:

- Απέλαση αλλοδαπών κρατούμενων και θεσμοθέτηση πλαισίου ποινικής καταστολής επιεικέστερο του υπάρχοντος.

ΦΑΓΗΤΟ:

- Καλό
- Να μη μειωθεί

ΕΠΙΣΚΕΨΕΙΣ-ΑΚΡΟΑΣΕΙΣ:

Οι κατάδικοι κρατούμενοι δέχονται τουλάχιστον μια φορά την εβδομάδα επισκέψεις συγγενών τους μέχρι τετάρτου βαθμού, ενώ οι υπόδικοι κρατούμενοι, δύο τουλάχιστον φορές την εβδομάδα επισκέψεις από συγγενικά πρόσωπα. Επιπλέον, δέχονται επισκέψεις από συνηγόρους, χωρίς αριθμητικό ή χρονικό περιορισμό.

Επίσης, πραγματοποιούνται επισκέψεις από εκπροσώπους κοινωνικών φορέων, μέλη επιστημονικών εταιρειών, πολιτιστικών, θρησκευτικών ή άλλων συλλόγων, έπειτα από έγκριση του Υπουργείου Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων.

Στο κατάστημα, λόγω του ότι κρατείται μεγάλος αριθμός αλλοδαπών, δεν είναι εφικτό για αρκετούς από αυτούς, να πραγματοποιήσουν επισκεπτήρια με το άμεσο οικογενειακό τους περιβάλλον.

Αθήνα, 9-10-12

Ο συντάξας

Αθανάσιος Νταβλούρος-Βουλευτής Αχαΐας

Μέλος Επιτροπής Σωφρονιστικού Συστήματος

ΚΑΤΑΣΤΗΜΑ ΚΡΑΤΗΣΗΣ ΓΥΝΑΙΚΩΝ ΕΛΕΩΝΑ ΘΗΒΩΝ

ΧΡΟΝΟΣ: 10/10/2012

ΩΡΑ ΑΦΙΞΗΣ: 10.00 π.μ.

ΜΕΤΡΑ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ: Άριστη τήρηση των μέτρων ασφάλειας

ΚΤΙΡΙΑΚΕΣ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ:

- Άριστες – συντηρούνται με προσοχή από τις κρατούμενες
- Πέντε πτέρυγες, με πέντε ή έξι θαλάμους, με 12-16 κρεβάτια. Υπάρχουν και θάλαμοι με 8 κρεβάτια.
- Οι θάλαμοι διαθέτουν 2 λουτρά και 2 w.c.
- Κάθε πτέρυγα διαθέτει μαγειρείο.
- Κτίριο μητέρων και ανηλίκων: Στεγάζονται 14 μητέρες με 14 παιδιά.

ΧΩΡΗΤΙΚΟΤΗΤΑ: 400 άτομα

ΚΡΑΤΟΥΜΕΝΕΣ: 396

- Ισοβίτισσες: 59 εκ των οποίων 42 με κάθειρξη άνω των 15 χρόνων και 17, 5 έως 10 χρόνια
- Ελληνίδες: 204
- Αλλοδαπές: 192 (39 Αλβανές, 50 Βουλγάρες, 42 Ρουμάνες και 16 Ρωσίδες)
- Από τις Ελληνίδες οι 61 για ναρκωτικά
- Από τις αλλοδαπές 81 για ναρκωτικά

ΑΥΞΗΣΗ ΚΡΑΤΟΥΜΕΝΩΝ:

- Αύξηση κρατουμένων με μικρές ποινές, που δεν μπορούν να τις εξαγοράσουν
- Πρόταση:
 - ο Εναλλακτικές ποινές
 - ο Κοινωφελής εργασία
 - ο Βραχιολάκι (συμφωνούν και οι κρατούμενοι)
 - ο Αποποινικοποίηση αδικημάτων
 - ο Μείωση ποινών

ΑΝΗΛΙΚΟΙ:

- 12 κρατούμενοι, κυρίως για ναρκωτικά και κλοπές.
- Παραβατική συμπεριφορά εξαιτίας οικογενειακών προβλημάτων και κοινωνικού αποκλεισμού.
- Πρόγραμμα επισκέψεων ίδιο με των ενηλίκων και αυτό έχει ως αποτέλεσμα την υποτροπή τους και όχι το σωφρονισμό τους.
- Η Διεύθυνση ανηλίκων απευθύνει έκκληση προς το Υπουργείο ώστε να υπάρξει κάποιος προγραμματισμός για την αντιμετώπιση του θέματος και την ομαλή επανένταξη των ανηλίκων στην κοινωνία.
- Δικαστήρια ανηλίκων
- Διαπίστωση: Αυστηρή η ποινική μεταχείριση των ανηλίκων.
- Συμπέρασμα: Τιμωρούνται, αλλά η πολιτεία δεν κάνει κάτι για τον ανήλικο για την μεταχείριση για την ένταξη.

ΣΙΤΗΣΗ: Δίκτυο εθελοντών - καλύπτονται οι ανάγκες.

ΝΕΡΟ: Σημειώθηκε μείωση αποθεμάτων της γεώτρησης και έγινε σύνδεση με το δίκτυο

ΕΡΓΑΣΙΑ: Θετικό μέτρο – Πρόταση να αυξηθούν οι θέσεις

ΥΓΕΙΟΝΟΜΙΚΗ ΠΕΡΙΘΑΛΨΗ:

- Πρόβλημα:
 - ο οι παροχές είναι υποτυπώδεις
 - ο δημιουργούνται εντάσεις και διαμαρτυρίες
 - ο τα νοσοκομεία δεν αντιμετωπίζουν θετικά τις κρατούμενες
- Αίτημα: Μόνιμος γιατρός
- Λύση: Σύσταση αγροτικού ιατρείου με μόνιμο αγροτικό γιατρό
- Δεν υπάρχει τμήμα γυναικών στο Νοσοκομείο Κρατουμένων, ούτε στο ψυχιατρείο. Πάνε μόνο σε Δημόσια

ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ:

- Προβλέπονται 324 υπάλληλοι,
- Υπάρχουν 120 εργαζόμενοι διοικητικοί και σωφρονιστικοί υπάλληλοι,
- Ελλείψεις σε διοικητικούς υπαλλήλους
- 2 νοσηλευτές
- Ιατρικό προσωπικό με σύμβαση, το οποίο δεν έχει πληρωθεί.

ΑΔΕΙΕΣ:

- Επιτυχημένος ο θεσμός με ευεργετική επίδραση στη συμπεριφορά
- 5 παραβάσεις σε 162 άδειες

ΣΩΦΡΟΝΙΣΜΟΣ: Μη σωφρονισμός κρατουμένων με βαριά αδικήματα. Δεν γίνονται επεισόδια μεταξύ των κρατουμένων.

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ:

- Κατασκευή νέων φυλακών,
- Βελτίωση συσιτίου
- Στελέχωση από γιατρούς, κοινωνικούς λειτουργούς
- Μέριμνα για τη θέρμανση

ΑΙΤΗΜΑΤΑ: Αύξηση προσωπικού

ΣΧΟΛΕΙΟ Β' ΕΥΚΑΙΡΙΑΣ:

- Επιτυχημένος θεσμός
- Τέλος του 2013 λήγει η σύμβαση με την Ευρωπαϊκή Ένωση.
- Ανάγκη ανανέωσης.
- Ανάγκη μόνιμης θεσμοθέτησης αυτού από το Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων
- Ιδιατερότητα σύμφωνα με το Π.Δ.
 - ο Στις ανήλικες μετράει όλο το σχολικό έτος
 - ο Στις ενήλικες μετράνε μόνο οι ημέρες λειτουργίας του σχολείου και δείχνουν απροθυμία
 - ο Υπάρχει σχετική πρόταση προς το Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων από το ΚΕ.Θ.Ε.Α.:
- Έχει διαπιστωθεί αποτέλεσμα.

- Όσες παρακολουθούν το πρόγραμμα του ΚΕ.Θ.Ε.Α. στο κατάστημα δε μετράνε διπλές ημέρες, ενώ στο κέντρο απεξάρτησης τοξικομανών μετράνε διπλές ημέρες.

ΠΡΟΤΑΣΗ ΠΡΩΤΑΡΧΙΚΗΣ ΣΗΜΑΣΙΑ:

- Ίδρυση αγροτικών φυλακών ως θεσμός (υπάρχει δυνατότητα λειτουργίας εντός του καταστήματος μίας πτέρυγας)
- Λειτουργία νέων φυλακών γυναικών γιατί έρχονται από όλη την Ελλάδα με αποτέλεσμα να μην υφίσταται επικοινωνία - επισκεπτήριο.

INTERNET:

- Έχει δημιουργήσει το κατάστημα σελίδα με θετικά αποτελέσματα λόγω των δράσεων. Υπάρχουν πολλοί εθελοντές.
- Επιτρέπεται η χρήση για εκπαιδευτικούς λόγους κάτοπιν αδείας σε ειδικό χώρο με επίβλεψη.

ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ:

- Πρόβλημα στα καρτοτηλέφωνα.
- Γίνεται συνεννόηση με πολλαπλή σύνδεση.

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ:

- Πολλά προγράμματα με θετικά αποτελέσματα
- Έχουν εγκριθεί 4 αμειβόμενα
- Εργαστήριο χειροτεχνίας.

ΑΚΡΟΑΣΗ ΣΩΦΡΟΝΙΣΤΙΚΩΝ ΥΠΑΛΛΗΛΩΝ:

- Οφειλές από το 2010
- Καθυστερήσεις στα βραδινά
- Επαρκές προσωπικό
- Χωρίς ιδιαίτερα προβλήματα
- Χωρίς πρόβλημα με τις κρατούμενες
- Γίνεται σωστός διαχωρισμός των κρατουμένων και άμεσος έλεγχος
- Απαιτείται συνεχής επιμόρφωση με σεμινάρια

ΑΚΡΟΑΣΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΥ ΛΕΙΤΟΥΡΓΟΥ:

- Νέες φυλακές
- Νέες αγροτικές φυλακές
- Υπάρχει ένδειξη επανένταξης
- Γυναίκες κρατούμενες λόγω προβλημάτων με οικογένεια

Αθήνα, 10 Οκτωβρίου 2012

Ο συντάξας

Ανδρέας Κουτσούμπας –Βουλευτής Βοιωτίας
Πρόεδρος Επιτροπής Σωφρονιστικού Συστήματος

ΚΑΤΑΣΤΗΜΑ ΚΡΑΤΗΣΗΣ ΓΥΝΑΙΚΩΝ ΕΛΕΩΝΑ ΘΗΒΩΝ

Στις 10.10.2012, πραγματοποιήθηκε επίσκεψη στο Κατάστημα Κράτησης Γυναικών Ελεώνα, Θηβών. Αρχικά, υπήρξε εκτεταμένη συζήτηση με την διευθύντρια του κρατητηρίου κ. Χαραλαμπία Κουτσομιχάλη και κατόπιν γνωριμία και συζήτηση με τον ψυχολόγο κ. Κοσμάτο και την αρχιφύλακα κ. Τσώνη. Ακολούθησε επίσκεψη στο μαγειρείο, στην αίθουσα ζωγραφικής και στον θάλαμο μητέρων-ανηλίκων.

Το κατάστημα στεγάζεται σε ένα σχετικά καινούργιο κτίριο (5 χρονών) και διατηρείται σε πολύ καλή κατάσταση και είναι ιδιαιτέρως καθαρό (στα μέρη τουλάχιστον που επισκέφθηκε η επιτροπή). Είναι χωρητικότητας 400 ατόμων (μαζί με τον χώρο προσωρινής κράτησης) και την ημέρα επίσκεψης κρατούντο 396. Έχει 5 πτέρυγες των 5-6 θαλάμων, όπου μένουν από 8 μέχρι 16 άτομα ανάλογα με το μέγεθος του θαλάμου. Κάθε θάλαμος έχει 2 λουτρά και 2 wc.

Όπως προαναφέρθηκε, υπάρχει και μία 6^η πτέρυγα, η πτέρυγα μητέρων-ανηλίκων, όπου μητέρες κρατούμενες (14 στον αριθμό) έχουν και τα παιδιά μαζί τους, μέχρι και 3 ετών.

Άδειες : Ο θεσμός θεωρείται πολύ πετυχημένος και έχει παρατηρηθεί ότι έχει ευεργετική επίδραση στις κρατούμενες. Υπάρχει αλλαγή στη συμπεριφορά τους καθώς προσπαθούν να συμμορφώνονται έτσι ώστε να μην χάσουν την άδειά τους. Από το 2008, υπήρξαν 5 παραβάσεις, από τις οποίες οι 2 συνελήφθησαν.

Ιατρική περίθαλψη : Ελλιπής. Υπάρχει μόνο ένας μόνιμος οδοντίατρος (έρχεται 3 φορές την εβδομάδα από τις 07:00 μέχρι τις 19:00). Οι υπόλοιποι είναι αμειβόμενοι κατ'επίσκεψη με ετήσια σύμβαση και είναι 2 παθολόγοι, 2 γυναικολόγοι, 1 χειρουργός, 1 πνευμονολόγος, 1 ψυχίατρος, 1 επιπλέον οδοντίατρος και 2 νοσηλεύτριες. Είναι απλήρωτοι 2 χρόνια. Υπάρχει και ένας παιδίατρος, ο οποίος έρχεται εθελοντικά. Εκφράστηκε το αίτημα μόνιμου παθολόγου. Τα έκτακτα περιστατικά διακομίζονται στο νοσοκομείο Θηβών ή Λιβαδειάς ή σαν έσχατη λύση στην Αθήνα.

Εργασία : Υπάρχουν 324 θέσεις εργασίας. Μία ημέρα εργασίας στο μαγειρείο και ως βοηθός νοσοκόμου προσμετράται ως μία επιπλέον ημέρα έκτισης ποινής. Μία ημέρα εργασίας στην αποθήκη, στο πλυντήριο, στην καθαριότητα, στο εργαστήριο ζωγραφικής καθώς και ως κηπουρός, βιβλιοθηκάριος, προσμετράται ως επιπλέον $\frac{3}{4}$ μίας ημέρας έκτισης ποινής. Οι θέσεις καλύπτονται κατόπιν αιτήσεως των κρατουμένων, μετά από συμβούλιο εργασίας το οποίο γίνεται κάθε ενάμιση μήνα. Όσον αφορά τις μητέρες, κάθε ημέρα θεωρείται ημέρα αποκλειστικής απασχόλησης με τα παιδιά και προσμετράται ως μία επιπλέον ημέρα έκτισης ποινής.

Σίτιση : Ως αποτέλεσμα των περικοπών έχει δημιουργηθεί σοβαρό πρόβλημα με το φαγητό. Για να αντιμετωπισθεί, έχουν γίνει επαφές με την Μητρόπολη, με εταιρείες και ένα γεωργικό συνεταιρισμό, καθώς και με ένα δίκτυο εθελοντών προκειμένου να προμηθεύουν κάποια φαγώσιμα. Παρά ταύτα, κάποιες φορές δεν έχουν φρούτα ούτε για τα παιδιά των μητέρων.

Σχολείο Δεύτερης Ευκαιρίας : Θεωρείται πολύ πετυχημένο και τονίστηκε ο σημαντικός του ρόλος. Εκφράστηκαν φόβοι για το μέλλον του, καθώς τα Σ.Δ.Ε.

ιδρύθηκαν με βάση κάποιο ευρωπαϊκό πρόγραμμα το οποίο λήγει το 2013. Προτείνεται είτε η θεσμοθέτησή τους είτε η έγκαιρη ανανέωση του προγράμματος. Επίσης, ο διορισμός των καθηγητών δεν έχει γίνει έγκαιρα, με αποτέλεσμα το Σ.Δ.Ε. να λειτουργεί με την Διευθύντρια και κάποιους εθελοντές καθηγητές.

Επιμορφωτικά Προγράμματα : Εγκρίθηκε ένα ευρωπαϊκό πρόγραμμα, το οποίο περιλαμβάνει 4 ενότητες: κεραμική τέχνη, ζωγραφική, κομμωτική και μανικιούρ/πεντικιούρ, των 500 ωρών το κάθε ένα. Το 2011 είχε υπάρξει συνεργασία με κάποιο Ι.Ε.Κ. (τμήμα βοηθού μαγειρικής τέχνης). Αξίζει να σημειωθεί ότι κάθε χρόνο γίνεται έκθεση χειροτεχνίας και ζωγραφικής, όπου οι κρατούμενες εκθέτουν τα έργα τους, συνήθως στο συνεδριακό κέντρο του δήμου Θηβών.

ΚΕ.Θ.Ε.Α.: Υπάρχει κοινότητα ΚΕ.Θ.Ε.Α., η οποία έχει μεγάλη συμμετοχή. Γύρω στις 20 κρατούμενες πάνε στην ομάδα συμβουλευτικής (πρώτη φάση προκειμένου να αποφασιστεί αν κάνει το πρόγραμμα) και κάπου 20 σε φάση προετοιμασίας (δεύτερη φάση). Και γύρω στα 15 εξαρτημένα άτομα πάνε καθημερινά 08:00-09:00 με 18:00. Υπάρχουν και 5-6, οι οποίες παρακολουθούν το πρόγραμμα στο Κέντρο Απεξάρτησης Τοξικομανών Κρατουμένων (Κ.Α.Τ.Κ.) Ελεώνα Θήβας.

Αμοιβές : Υφίστανται οφειλές σε νυκτερινά και εξαιρέσιμα από το 2010. Επίσης, ο διευθυντής και οι διοικητικοί δεν παίρνουν το επίδομα του επικίνδυνου και ανθυγιεινού. Ο διευθυντής δεν δικαιούται πλέον υπερωρίες.

Πέραν των ανωτέρω εκφράστηκαν και τα ακόλουθα :

1. Οι εναλλακτικές ποινές (κοινωφελής εργασία, επιτήρηση, βραχιολάκι κ.α.) θα έπρεπε να εξεταστούν για κάποιες περιπτώσεις.
2. Το θέμα των ανηλίκων θα πρέπει να εξετασθεί πολύ σοβαρά. Δεν πρέπει οι φυλακές ανηλίκων να αποτελούν προθάλαμο για τις φυλακές ενηλίκων.
3. Τονίστηκε ο πρωτεύον ρόλος των ψυχολόγων και ψυχιάτρων. Για κάποια περιστατικά, το υπάρχον προσωπικό δεν έχει την κατάλληλη γνώση και εκπαίδευση για να τα χειριστεί.
4. Το κρατητήριο μέχρι πρότινος υδροδοτείτο από γεώτρηση, αλλά μειώθηκαν τα αποθέματα, οπότε και πρόσφατα έγινε ένωση με το δημοτικό δίκτυο. Κατά τους καλοκαιρινούς μήνες υπάρχει έλλειψη ζεστού νερού καθώς χρειάζεται να καίνε πετρέλαιο και τα κονδύλια δεν υπάρχουν πάντα. Υπήρχαν 40 ηλιακοί θερμοσίφωνες, οι οποίοι έσπασαν και η δαπάνη να φτιαχτούν είναι μεγαλύτερη από την δαπάνη αγοράς νέων.
5. Επισημάνθηκε το γεγονός ότι δεν υπάρχουν αγροτικές φυλακές για γυναίκες. Η διοίκηση του κρατητηρίου έχει εκφράσει ότι θα προχωρούσε σε κάτι τέτοιο αν συμφωνούσε το αρμόδιο υπουργείο για άδεια χρησιμοποίησης κάποιας έκτασης δίπλα στο Κ.Α.Τ.Κ..
6. Επισημάνθηκε το γεγονός ότι υπάρχει μόνο ένα κρατητήριο γυναικών σε όλη την Ελλάδα με αποτέλεσμα, να μην δέχονται επισκέψεις οι κρατούμενες που διέμεναν μακριά, (έκτος από τον Κορυδαλλό, τη Θεσσαλονίκη όπου κρατούνται γύρω στις 15 και τη Νεάπολη Κρήτης όπου υπάρχει ένας θάλαμος, όπου κρατούνται ως επί το πλείστον υπόδικες)
7. Υπάρχει έλλειμμα στη νοσοκομειακή και ψυχιατρική περίθαλψη γυναικών. Το νοσοκομείο κρατουμένων και το ψυχιατρείο κρατουμένων του Κορυδαλλού δεν

διαθέτουν θάλαμο γυναικών, με αποτέλεσμα να πηγαίνουν στα δημόσια νοσοκομεία όπου συνήθως δεν τις κρατούν.

8. Αναφέρθηκε η ύπαρξη ηλεκτρονικής εφημερίδας του Καταστήματος <http://kkgeth.blogspot.gr>

Συμπερασματικά, η αίσθηση που αποκομίστηκε από αυτήν την πρώτη επίσκεψη στα κρατητήρια γυναικών Ελαιώνα Θηβών, είναι ότι, πέραν των δυσκολιών που έχουν προκύψει λόγω της οικονομικής κρίσης, πρόκειται για ένα κατάσταση αρκετά υψηλού επιπέδου και θα πρέπει η Πολιτεία να συμβάλει και να συνδράμει, όσο είναι δυνατόν, στην τουλάχιστον διατήρηση του επιπέδου αυτού. Προς τον σκοπό αυτόν, προτείνεται, η τακτική επίσκεψη και η τακτική επικοινωνία με συγκεκριμένο αρμόδιο, ο οποίος θα αποτελέσει συνδετικό κρίκο μεταξύ του Κράτους (Υπουργεία) και του Καταστήματος και θα υποβοηθά το προσωπικό του κρατητηρίου στο πολύ σημαντικό έργο και λειτούργημα που τελούν καθημερινά.

11 Δεκεμβρίου 2012,
Βουλευτής Περιφέρειας Αττικής,
Γεωργία Μαρτίνου.

ΚΕΝΤΡΟ ΑΠΕΞΑΡΤΗΣΗΣ ΤΟΞΙΚΟΜΑΝΩΝ ΚΡΑΤΟΥΜΕΝΩΝ ΕΛΕΩΝΑ **ΘΗΒΩΝ**

ΧΡΟΝΟΣ: 10/10/2012

ΩΡΑ ΑΦΙΞΗΣ: 12.00 το μεσημέρι

ΕΝΑΡΞΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ: 2002

ΚΤΙΡΙΑΚΕΣ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ: Εξασφαλίζουν άνετη διαβίωση

ΧΩΡΗΤΙΚΟΤΗΤΑ: 130 άτομα

ΚΡΑΤΟΥΜΕΝΟΙ: 60 άτομα εκ των οποίων 35 για κακουργήματα. 1 στους 3 αλλοδαποί και κυρίως Αλβανοί

ΣΙΤΗΣΗ: Προμήθεια από γυναικείες φυλακές

ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ: 76 υπάλληλοι, επαρκής αριθμός σωφρονιστικών υπαλλήλων, 12 ψυχοθεραπευτές.

ΑΔΕΙΕΣ: Θετικό μέτρο, χωρίς προβλήματα επανόδου

ΣΩΦΡΟΝΙΣΜΟΣ: Δεν υπάρχουν προβλήματα και εντάσεις – Προτείνεται να γίνονται συνεχείς δραστηριότητες.

ΠΡΟΤΑΣΗ ΓΙΑ ΑΠΟΣΥΜΦΟΡΗΣΗ:

- Αναστολή εκτέλεσης ποινών
- Άμεση απέλαση αλλοδαπών
- Τροποποίηση του άρθρου 23 του νόμου 4055/2012.
- Αναστολή εκτέλεσης χρηματικών ποινών.

Αθήνα, 10 Οκτωβρίου 2012

Ο συντάξας

Ανδρέας Κουτσούμπας –Βουλευτής Βοιωτίας
Πρόεδρος Επιτροπής Σωφρονιστικού Συστήματος

ΚΑΤΑΣΤΗΜΑ ΚΡΑΤΗΣΗΣ ΑΜΦΙΣΣΑΣ

ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ ΕΠΙΣΚΕΨΗΣ: 12-10-2012

ΩΡΑ ΑΦΙΞΗΣ: 10 π.μ.

ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΙ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ:

- Ανδρέας Κουτσούμπας Βουλευτής Βοιωτίας
- Ασπασία Μανδρέκα Βουλευτής Φωκίδας

ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ:

- Εξωτερικός χώρος προβληματικός:
 - ο Εντός κατοικημένης περιοχής
 - ο Έκταση 2,5 στρέμματα
- Κτιριακές εγκαταστάσεις:
 - Κακές
 - 110 ετών
 - 3 θάλαμοι από 60 τ.μ.
 - 2 θάλαμοι από 35 τ.μ.

ΧΩΡΗΤΙΚΟΤΗΤΑ: 80 άτομα

ΚΡΑΤΟΥΜΕΝΟΙ:

- 210 άτομα
- 154 Αλλοδαποί
- 2 Ισοβίτες
- 140 Κάθειρξη
- 40 Υπόδικοι

Παρατήρηση: Είναι κατάστημα μόνο για φυλάκιση και υποδίκους

ΣΥΝΘΗΚΕΣ ΔΙΑΒΙΩΣΗΣ: Άσχημες - Απαράδεκτες

ΥΠΑΛΛΗΛΟΙ:

- 45 εσωτερικοί (70)
- 30 (εξωτερική φρουρά) (68)
 - Έλλειψη προσωπικού, υπηρετούν 30
 - Πρόβλημα υπερπληθυσμού
 - Τουλάχιστον πέντε (5) άτομα για άμεση πρόσληψη, ο ένας (1) οδηγός
- Πρόταση: Να προσλαμβάνεται για εξωτερική φρουρά των φυλακών ποσοστό των ειδικών φρουρών
- 110 θέσεις εργασίας για κρατούμενους
- Κοινωνική λειτουργός
- Ψυχολόγος
- Ελλείψεις προσωπικού

ΦΑΓΗΤΟ:

- Μείωση ποσότητας
- Χορηγίες
- Μαγειρεία καθαρά

- Πρόβλημα ασφάλειας, καθόσον επικοινωνεί με χώρους ελεύθερους

ΣΥΜΜΟΡΦΩΣΗ:

- Δεν προβλέπεται
- Στις φυλακές γίνεται διαχείριση – φύλαξη και όχι σωφρονισμός.

ΑΔΕΙΕΣ:

- Ορθός ο θεσμός
- Χωρίς παραβάσεις

ΒΡΑΧΙΟΛΑΚΙ:

- Κρίνεται θετικά ο θεσμός
- Στους υπόδικους διαχωρισμός αδικημάτων

ΠΟΙΝΕΣ:

- Εκτίμηση Διευθυντού:
 - ο Τα Δικαστήρια και ειδικά τα Πρωτοδικεία επιβάλουν μεγάλες ποινές
 - ο Πολλές οι προσωρινές κρατήσεις

ΑΙΤΗΜΑ ΣΩΦΡΟΝΙΣΤΙΚΩΝ ΥΠΑΛΛΗΛΩΝ:

- Επιμόρφωση
- Σεμινάρια.
- Ουδεμία μετεκπαίδευση από το 2002 και μετά (μόνο υποτυπώδης το 2007)
- Πρόβλημα: Η μείωση αποδοχών θα οδηγήσει σε μείωση του προσωπικού λόγω έλλειψης κινήτρου
- Διαπιστώσεις:
 - Περιθώρια επανένταξης
 - Δύο κατηγορίες: Καθ'έξιν και με περιθώρια σωφρονισμού
 - Επιβάλλονται μεγάλες ποινές
 - Μειώσεις στα επισκεπτήρια
- Ανάγκη για μέσα καταστολής
- Προμήθεια με αλεξίσφαιρα γιλέκα

Αθήνα, 12 Οκτωβρίου 2012

Ο συντάξας

Ανδρέας Κουτσούμπας –Βουλευτής Βοιωτίας
Πρόεδρος Επιτροπής Σωφρονιστικού Συστήματος

ΚΑΤΑΣΤΗΜΑ ΚΡΑΤΗΣΗΣ ΑΜΦΙΣΣΑΣ

Τύπος Καταστήματος: Κατάστημα Κράτησης Α΄ Τύπου - Πρεβαντόριο Άμφισσας

Ημερομηνία επίσκεψης: 18 Οκτωβρίου 2012

Ώρα επίσκεψης: 10.00 π.μ.

Επισκέπτες: 1. Ανδρέας Κουτσούμπας – Πρόεδρος Μόνιμης Ε.Ε. Σωφρονιστικού Συστήματος, Βουλευτής Βοιωτίας,
2. Ασπασία Μανδρέκα – Μέλος Μόνιμης Ε.Ε. Σωφρονιστικού Συστήματος, Βουλευτής Φωκίδας.

Α. Στοιχεία Καταστήματος.

Κτιριακές εγκαταστάσεις: παλαιά κτίρια ανεγερθέντα σε οικόπεδο επιφάνειας 2.500,00 τ.μ. Ειδικότερα, υφίστανται τρεις, (3), θάλαμοι, επιφανείας 60,00 τ.μ, έκαστος, καθώς και δύο, (2), θάλαμοι, επιφανείας 35,00 τ.μ, έκαστος.

Κατάσταση εγκαταστάσεων: Κακή. (Όπως ήδη αναφέρθηκε τα κτίρια είναι παλαιά και χωρίς συντήρηση).

Προβλεπόμενες θέσεις κρατουμένων: 80

Κρατούνται σήμερα: 210

Κατάσταση ανάλογη με το πλήθος των κρατουμένων: Συνωστισμός. (Υφίστανται κρατούμενοι που κοιμούνται στο δάπεδο).

Πλήθος κρατουμένων ανάλογα με την επιβληθείσα ποινή: 2 – ισόβια κάθειρξη
140 – πρόσκαιρη
κάθειρξη
40 – υπόδικοι,
και φιλοξενούμενοι απελαθέντες.

Πλήθος κρατουμένων ανάλογα με την εθνικότητα: 154 Αλλοδαποί, (περίπου το 80%).

Άδειες: Μέχρι τον Σεπτέμβριο χορηγήθηκαν 32 άδειες. Απορρίφθηκαν 30 σχετικά αιτήματα. Δεν επέστρεψε 1.

Γιατροί και εν γένει επιστημονικό προσωπικό: Στο Κατάστημα υπηρετεί γιατρός, ψυχολόγος και κοινωνική λειτουργός.

Παρατήρηση: Έγινε αναλυτική συζήτηση με τον Διευθυντή των φυλακών, κ. Μαμαρέλη, τη γιατρό του Καταστήματος, τους εσωτερικούς, καθώς και τους εξωτερικούς φύλακες.

Β. Αναφερθέντα Προβλήματα, Αιτήματα και Προτάσεις του Προσωπικού:

1. Υπογραμμίσθηκε ο υπερπληθυσμός των κρατουμένων ο οποίος έχει σαν αποτέλεσμα τον συνωστισμό τους, αλλά και η μείωση του κονδυλίου, που αφορά στη σίτισή τους.
2. Αναφέρθηκε η ανάγκη επάνδρωσης του Καταστήματος με ιατρό, ειδικότητας Ψυχιάτρου, ώστε να μπορεί να περιθάλπει και συνταγογραφεί για τους ναρκομανείς κρατούμενους. Σήμερα, λόγω της έλλειψης Ψυχιάτρου, γίνονται συνεχείς μεταγωγές προς τη Λαμία ή Ψυχιατρικά Καταστήματα της Αθήνας. Οι μεταγωγές αυτές αυξάνουν τους κινδύνους για το προσωπικό, επιφέρουν μεγάλο οικονομικό κόστος και δημιουργούν πρόβλημα στη λειτουργία του Καταστήματος εξαιτίας της έλλειψης προσωπικού.
3. Προτάθηκε να μην κρατούνται στο συγκεκριμένο Κατάστημα ισοβίτες.
4. Σχετικά με αυτούς που κρατούνται λόγω απελάσεως και από το νόμο δύνανται να φιλοξενηθούν μέχρι και 18 μήνες, προτάθηκε να εξετασθεί από τη πολιτεία η δυνατότητα να φιλοξενοούνται σε κέντρα υποδοχής αλλοδαπών ή σε κάποιου άλλου είδους κέντρα. Η πρόταση αυτή έγινε δεδομένου ότι τα άτομα που φιλοξενοούνται λόγω απελάσεώς τους από τη χώρα, δημιουργούν μεγάλες εντάσεις στα πλαίσια της φυλακής αφού γνωρίζουν ότι δεν μπορεί να τούς επιβληθεί πειθαρχική ποινή.
5. Εκφράστηκε η άποψη να μην επιβάλλεται προσωρινή κράτηση για κάποια αδικήματα, όπως τα οικονομικά εγκλήματα. Επίσης, το προσωπικό θεωρεί ότι σε πολλές περιπτώσεις οι ποινές είναι αυστηρές, ενώ αντιμετωπίζει, μάλλον, θετικά την πρόταση για το «βραχιολάκι».
6. Ζητήθηκε επιμόρφωση των υπαλλήλων. Μάλιστα αναφέρθηκε από τους ίδιους ότι έχει να γίνει μετεκπαίδευση από το έτος 2002.
7. Παράπονα, εξάλλου, διατυπώθηκαν για την έλλειψη προσωπικού, (τελευταία πρόσληψη πραγματοποιήθηκε το έτος 2008). Ιδιαίτερο, δε, πρόβλημα εντοπίστηκε στην εξωτερική φρούρηση, (μεταγωγές, υπηρεσίες περιπόλου, κ.λ.π).
8. Επίσης, επισημάνθηκε η έλλειψη ιματισμού αλλά και υλικοτεχνικού εξοπλισμού. Ειδικότερα, προβλήθηκε η ανάγκη προμήθειας αλεξίσφαιρων γιλέκων και διατυπώθηκαν παράπονα για έλλειψη υλικών καταστολής, (υφίστανται υλικά καταστολής τα οποία έχουν λήξει από το έτος 2006).

Γ. Βασικές Διαπιστώσεις των Επισκεπτών:

Επιβάλλεται αποσυμφόρηση του υπερκορεσμένου Καταστήματος.

Ανησυχητικές συνθήκες για τη διαβίωση και την υγιεινή εξαιτίας του συνωστισμού των κρατουμένων και της παλαιότητας των εγκαταστάσεων.

Διαπιστώθηκε ιδιαίτερο ενδιαφέρον και έντονη προθυμία τόσο από την πλευρά της Διεύθυνσης όσο και από την πλευρά των φυλάκων και λοιπού προσωπικού.

Περαιτέρω, παρότι το εν λόγω Κατάστημα βρίσκεται εντός της πόλης της Αμφισσας δεν υφίστανται προβλήματα με περιοίκους ή άλλους πολίτες.

Αντίθετα, η τοπική κοινωνία έχει θετική άποψη για τη λειτουργία του Καταστήματος, το οποίο, εξάλλου, λειτουργεί πάρα πολλά χρόνια στην περιοχή.

Η Έκθεση αυτή συντάχθηκε την ίδια μέρα που διενεργήθηκε η επίσκεψη. Θα κατατεθεί, δε, στη Γραμματεία της Επιτροπής Σωφρονιστικού Συστήματος μαζί με **φάκελο**, που εγχειρίστηκε στα ανωτέρω δύο μέλη της Επιτροπής από τα μέλη του Σωματείου υπαλλήλων Εξωτερικής Φρουράς Καταστήματος κράτησης Άμφισσας. Στο φάκελο αυτό περιέχεται το υπ' αριθμ. πρωτ. 163/12-10-2012 Μνημόνιο προς την Ειδική Μόνιμη Επιτροπή Σωφρονιστικού Συστήματος, το από 12-10-2012 έγγραφο Θεμάτων προς συζήτηση, ένα έγγραφο Προτάσεων και ένα DVD.

Η συντάξασα την Έκθεση,

Ασπασία Π. Μανδρέκα.

ΚΑΤΑΣΤΗΜΑ ΚΡΑΤΗΣΗΣ ΜΑΛΑΝΔΡΙΝΟΥ

ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ ΕΠΙΣΚΕΨΗΣ: 12-10-2012

ΩΡΑ ΑΦΙΞΗΣ: 10 π.μ.

ΕΞΩΤΕΡΙΚΗ ΕΠΙΒΛΕΨΗ: Άριστη

ΥΠΟΔΟΧΗ: Άριστη

ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ:

- Έκταση: 60 στρέμματα
- 44 πτέρυγες με χωριστό αύλιο χώρο
- Ισόγειο και όροφος
- Κάθε πτέρυγα 7 κελιά των 2 ατόμων και 1 θάλαμο των 8 ατόμων
- Υπάρχουν χώροι άθλησης

ΧΩΡΗΤΙΚΟΤΗΤΑ:

- 280 άτομα
- Με τους νέους θαλάμους (10 πτέρυγες) η χωρητικότητα θα αυξηθεί σε 440 άτομα.
- 527 κρατούμενοι
- Για την αντιμετώπιση του υπερπληθυσμού οι κρατούμενοι διαμένουν ανά δέκα στους θαλάμους αντιμετώπισης ασθενειών
- Ισοβίτες: 41 Έλληνες – 70 Αλλοδαποί
- Αλλοδαποί: 360 άτομα (όλοι για κακουργήματα)
- Υπόδοικοι: 19 άτομα
- Οι κρατούμενοι είναι χωρισμένοι κατά εθνικότητα.

ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ

- Εσωτερικό: Σύνολο 141 με οργανικές θέσεις 150
- Εξωτερικό: Σύνολο 69 με οργανικές θέσεις 150
- Παρατήρηση: Κάτω από το όριο της ασφάλειας.
- Θέσεις εργασίας: 314

- Κοινωνικοί λειτουργοί: 2
- Κοινωνιολόγος: 1
- Γιατρός: Δεν υπάρχει
- Απαιτείται διορισμός γιατί οι μετακινήσεις προς την Άμφισσα είναι ασύμφορες

- Το ιατρείο Λιδωρικίου ανήκει στο νοσοκομείο Άμφισσας.

ΦΑΓΗΤΟ:

- Ικανοποιητικό
- Αντιδράσεις, αλλά καλύπτονται ατομικά
- Δεν υπάρχουν δίσκοι φαγητού.

ΑΔΕΙΕΣ:

- Σωστός ο θεσμός.
- Έχει αποδώσει.
- Παραβατικότητα: 12
- Αιτήματα για άδειες 400,
- Εγκρίθηκαν 235 (254),
- Απορρίφθηκαν 165

ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΟΣ:

- Δεν θεωρεί μεγάλες τις ποινές γιατί είναι υπότροποι.
- Ναι στις εναλλακτικές ποινές για τα ναρκωτικά

ΕΠΙΣΚΕΠΤΗΡΙΑ: Λίγα, λόγω αποστάσεως και εξαιτίας οικονομικών λόγων

ΑΡΧΙΦΥΛΑΚΑΣ: Καλές σχέσεις

ΒΡΑΧΙΟΛΑΚΙ:

- Ναι, στους αδειούχους,
- Διαχωρισμός αδικημάτων,
- Πρόταση για διανομή κατασχεμένων στις φυλακές

Αθήνα, 12 Οκτωβρίου 2012

Ο συντάξας

Ανδρέας Κουτσούμπας –Βουλευτής Βοιωτίας

Πρόεδρος Επιτροπής Σωφρονιστικού Συστήματος

ΚΑΤΑΣΤΗΜΑ ΚΡΑΤΗΣΗΣ ΜΑΛΑΝΔΡΙΝΟΥ

Τύπος Καταστήματος: Κατάστημα Κράτησης Β΄ Τύπου Μαλανδρινού

Ημερομηνία επίσκεψης: 18 Οκτωβρίου 2012

Ώρα επίσκεψης: 12.30 π.μ.

Επισκέπτες: 1. Ανδρέας Κουτσούμπας – Πρόεδρος Μόνιμης Ε.Ε Σωφρονιστικού Συστήματος, Βουλευτής Βοιωτίας,
2. Ασπασία Μανδρέκα – Μέλος Μόνιμης Ε.Ε Σωφρονιστικού Συστήματος, Βουλευτής Φωκίδας.

A. Στοιχεία Καταστήματος.

Λειτουργία του Καταστήματος: Λειτουργεί από 10/12/2001.

Κτιριακές εγκαταστάσεις: Σύγχρονες Κτιριακές Εγκαταστάσεις, οι οποίες ολοκληρώθηκαν στις αρχές του έτους 2001 επί αγροτεμαχίου, επιφανείας 60.000,00 τ.μ.

Ειδικότερα, υφίστανται 10 διώροφες πτέρυγες με 7 κελιά η καθεμία και 1 αίθουσα που μετατράπηκε εκ των υστέρων σε κελί 8 ατόμων.

Κάθε πτέρυγα φιλοξενεί 44 άτομα και διαθέτει κοινόχρηστη κουζίνα και ξεχωριστό προαύλιο.

Για να αντιμετωπιστεί ο υπερπληθυσμός του Καταστήματος ακόμη και θάλαμοι που προορίζονταν για φορείς του H1N1 μετατράπηκαν σε κελιά 8-10 ατόμων.

Κατάσταση εγκαταστάσεων: Καλή. Απαιτείται συντήρηση.

Χωρητικότητα: 280 άτομα

Θέσεις κρατουμένων: 440

Κρατούνται σήμερα: 527 *

Κατάσταση ανάλογη με το πλήθος των κρατουμένων: Συνωστισμός. Υπάρχουν κρατούμενοι που κοιμούνται στο πάτωμα.

Πλήθος κρατουμένων ανάλογα με την επιβληθείσα ποινή: 111 – ισόβια κάθειρξη
397 – λοιπές στερητικ.
ελευθ. ποινές.
19 – υπόδικοι.

Πλήθος κρατουμένων ανάλογα με την εθνικότητα: 360 αλλοδαποί.

Κατανομή: Γίνεται προσπάθεια διαχωρισμού στις πτέρυγες ανά εθνικότητα. Με τον τρόπο αυτό αποφεύγονται εντάσεις μεταξύ των κρατουμένων, αλλά αποτελεί και αίτημα των ιδίων.

Άδειες: Μέχρι σήμερα έχουν χορηγηθεί 254 άδειες. Δεν επέστρεψαν 12.

Γιατροί και εν γένει επιστημονικό προσωπικό: Στο Κατάστημα υπηρετεί 1 κοινωνιολόγος και 2 κοινωνικοί λειτουργοί.

Παρότι, όμως, προβλέπεται θέση αγροτικού γιατρού εντός του Καταστήματος, οι φυλακές στερούνται γιατρού.

Παρατήρηση: Έγινε αναλυτική συζήτηση με τον Διευθυντή των φυλακών, τη μία Κοινωνική Λειτουργό, τον Αρχιφύλακα, τους εσωτερικούς καθώς και τους εξωτερικούς φύλακες.

B. Αναφερθέντα Προβλήματα, Αιτήματα και Προτάσεις του Προσωπικού:

1. Υπογραμμίσθηκε ο υπερπληθυσμός των κρατουμένων, ο οποίος έχει σαν αποτέλεσμα τον συνωστισμό τους. Υφίστανται κρατούμενοι, που κοιμούνται στο δάπεδο.
2. Η σίτιση χαρακτηρίστηκε ικανοποιητική και σημειώθηκε η έλλειψη δίσκων φαγητού.
3. Δηλώθηκε η ανάγκη επάνδρωσης του Καταστήματος με ιατρό. Όπως ήδη αναφέρθηκε προβλέπεται θέση αγροτικού ιατρού η οποία όμως δεν έχει καλυφθεί. Κάτω από αυτές τις συνθήκες γίνονται συνεχείς μεταγωγές προς το Γενικό Νοσοκομείο Άμφισσας με αποτέλεσμα να δημιουργούνται προβλήματα ασφάλειας, να αυξάνονται οι κίνδυνοι για το συνοδεύον προσωπικό ενώ συνακόλουθα αυξάνεται το οικονομικό κόστος και δημιουργούνται προβλήματα στη λειτουργία του Καταστήματος εξαιτίας της έλλειψης προσωπικού.
4. Επισημάνθηκε, γενικότερα, η έλλειψη προσωπικού. Ειδικότερα, δε, αναφέρθηκε ότι με απόφαση του αρμόδιου υπουργείου ελαττώθηκαν τα άτομα ανά βάρδια, γεγονός, που θέτει την κατάσταση εκτός των προβλεπομένων ορίων ασφαλείας.
5. Επίσης, αναφέρθηκε η έλλειψη δωματίου υποδοχής επιστρεφόντων αδειούχων με αποτέλεσμα να μη μπορεί να γίνει ολοκληρωμένα ο έλεγχος προς αποφυγή εισόδου στις φυλακές ναρκωτικών ουσιών, κ.λ.π..
6. Σχετικά με αυτούς που κρατούνται λόγω απελάσεως και από το νόμο δύνανται να φιλοξενηθούν μέχρι και 18 μήνες, προτάθηκε να εξετασθεί από τη πολιτεία η δυνατότητα να φιλοξενοούνται σε κέντρα υποδοχής αλλοδαπών ή σε κάποιου άλλου είδους κέντρα. Η πρόταση αυτή έγινε δεδομένου ότι τα άτομα που φιλοξενοούνται λόγω απελάσεώς τους από τη χώρα δημιουργούν μεγάλες εντάσεις στα πλαίσια της φυλακής, αφού γνωρίζουν ότι δεν μπορεί να τούς επιβληθεί πειθαρχική ποινή.
7. Θίχθηκε το θέμα της έκτισης της ποινής των αλλοδαπών στη χώρα τους.
8. Εκφράστηκε η άποψη να μην επιβάλλεται προσωρινή κράτηση για κάποια αδικήματα, όπως τα οικονομικά εγκλήματα. Επίσης, το προσωπικό θεωρεί ότι σε πολλές περιπτώσεις οι ποινές είναι αυστηρές, ενώ αντιμετωπίζει θετικά το θεσμό των αδειών και, μάλλον, θετικά την πρόταση για το «βραχιολάκι».
9. Η κοινωνική λειτουργός υπερθεμάτισε για τις ονομαζόμενες εναλλακτικές μορφές έκτισης της ποινής, ιδίως για τους ναρκομανείς.
10. Σχετικά με τα επισκεπτήρια των κρατουμένων αναφέρθηκε ότι πραγματοποιούνται ελάχιστα εξαιτίας της απόστασης, της έλλειψης επαρκών δρομολογίων του Κ.Τ.Ε.Λ., της οικονομικής κρίσης αλλά και εξαιτίας του γεγονότος ότι το μεγαλύτερο ποσοστό των κρατουμένων είναι αλλοδαποί.
11. Παράπονα, εξάλλου, διατυπώθηκαν για την έλλειψη προσωπικού ιδιαίτερα στην εξωτερική φρούρηση, (μεταγωγές, υπηρεσίες περιπόλου, κ.λ.π.).

Γ. Βασικές Διαπιστώσεις των Επισκεπτών:

**Μέγιστη είναι η ανάγκη να καλυφθεί η θέση του ιατρού.
Επιβάλλεται η αποσυμφόρηση του Καταστήματος.**

Απαιτείται η περαιτέρω επάνδρωση του Καταστήματος με σωφρονιστικούς υπαλλήλους, καθώς και η συντήρηση των κτιριακών εγκαταστάσεων.

Από την εν γένει συζήτηση γεννήθηκε στους επισκέπτες η υποψία δράσεως κυκλωμάτων εντός του συγκεκριμένου Καταστήματος. Εξάλλου, τον προηγούμενο Απρίλιο πραγματοποιήθηκε σύλληψη δύο σωφρονιστικών υπαλλήλων των φυλακών Μαλανδρίνου με την κατηγορία της κατοχής και διακίνησης ναρκωτικών και κινητών τηλεφώνων εντός των φυλακών.

Η Έκθεση αυτή συντάχθηκε την ίδια μέρα που διενεργήθηκε η Επίσκεψη.

Η συντάξασα την Έκθεση,

Ασπασία Π. Μανδρέκα.

ΚΑΤΑΣΤΗΜΑ ΚΡΑΤΗΣΗΣ ΧΑΛΚΙΔΟΣ

ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ ΕΠΙΣΚΕΨΗΣ: Στις 16-10-2012 στις 11.30 π.μ.

ΕΝΑΡΞΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ: 1968

ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ:

- Έκταση έξι (6) στρεμμάτων
- Υπάρχει έκταση για νέα φυλακή, που παραχωρήθηκε από τη Μητρόπολη
- 9 θάλαμοι X 16 έως 44 άτομα
- 1 κελί X 4 άτομα
- 1 κελί X 8 άτομα
- Όλοι με κρεβάτια
- Λόγω έλλειψης χώρου δεν υπάρχει αίθουσα εστιατορίου
- Λειτουργεί καντίνα

ΚΡΑΤΟΥΜΕΝΟΙ:

- Σημερινοί κρατούμενοι 246 + 25
- 270 Κρεβάτια
- 270 Κρατούμενοι
- 118 Αλλοδαποί
- 129 Έλληνες
- 15 Ισοβίτες (11 Έλληνες και 4 Αλλοδαποί)
- 24 Υπόδικοι
- Διαχωρισμός κατά εθνικότητα.

ΕΡΓΑΣΙΑ: Ορθός ο θεσμός

ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ:

- Σωφρονιστικοί 43
- Εξωτερική φρουρά 54 + 2

- Επιστημονικό 6 (Κοινωνική λειτουργός, ψυχολόγος, νοσηλευτές και 2 γιατροί)

ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΑ:

- Όχι εντάσεις, χωρίς πειθαρχικά

ΑΔΕΙΕΣ:

- Έγκριση του 80% των αιτημάτων
- Το 2012 εγκρίθηκε το 50% των αιτημάτων
- Ελάχιστη η παραβατικότητα.
- Διατήρηση του θεσμού της αδείας.

ΕΠΙΣΚΕΨΙΜΟΤΗΤΑ: Ναι

ΠΡΟΤΑΣΗ:

- Μόνιμη υπηρεσία εισαγγελέα στις φυλακές.
- Τα κατασχεμένα προϊόντα – εμπορεύματα να παραμένουν στις φυλακές.

ΒΡΑΧΙΟΛΑΚΙ: Ναι σε ορισμένα αδικήματα (Βιασμός – Εμπόριο ναρκωτικών)

ΦΑΓΗΤΟ: Δεν υπάρχουν χρήματα για φαγητό

ΘΕΤΙΚΟ: Άριστη κατασκευή στρωμάτων.

Πρόταση: Να προμηθεύουν με στρώματα άλλα σωφρονιστικά καταστήματα και τα κρατητήρια της Αστυνομίας με κάλυψη των εξόδων των πρώτων υλών (κόστος 30 ευρώ ανά στρώμα).

ΣΥΝΑΝΤΗΣΗ ΜΕ ΑΡΧΙΦΥΛΑΚΑ:

- Πρόβλημα λειτουργικά
- Έλλειψη προσωπικού
- Προτεραιότητα στα νοσοκομεία
- Στις εξετάσεις γίνονται μετακινήσεις.

Αθήνα, 16 Οκτωβρίου 2012

Ο συντάξας

Ανδρέας Κουτσούμπας –Βουλευτής Βοιωτίας
Πρόεδρος Επιτροπής Σωφρονιστικού Συστήματος

ΕΙΔΙΚΟ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑ ΚΡΑΤΗΣΗΣ ΝΕΩΝ ΑΥΛΩΝΑ

ΕΤΟΣ ΙΔΡΥΣΗΣ: 1960

ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ:

- 40 στρέμματα (Υπάρχουν διαθέσιμα άλλα 150 στρέμματα.
- 75 κελιά X 2 (X 2)
- 4 θάλαμοι X 6 (X 8)

ΣΥΝΘΗΚΕΣ ΔΙΑΜΟΝΗΣ: Απαράδεκτες

ΚΡΑΤΟΥΜΕΝΟΙ:

- 408 άτομα
- 102 Έλληνες
- 299 Αλλοδαποί
- 237 Υπόδικοι

- 171 Κατάδικοι

ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΟΙ:

- 140 άτομα
- 53 άτομα στη φύλαξη
- 46 άτομα στην εξωτερική φρουρά
- 5 ΔΕ
- 1 ΤΕ
- 1 ΠΕ (Δ/ντρια)
- 3 ΤΕ Κοινωνικοί Λειτουργοί
- 2 Ψυχολόγοι
- 1 Νοσηλεύτης

ΙΑΤΡΙΚΗ ΠΕΡΙΘΑΛΨΗ:

- Γιατροί κατ'επίσκεψη (1 παθολόγος, 1 ψυχίατρος, 1 ωτορινολαρυγγολόγος, 1 δερματολόγος και 2 οδοντίατροι)

ΣΧΟΛΕΙΟ:

- Χωρίς κενά
- Εργαστήριο αλουμινοκατασκευών
- Εκδηλώσεις
- Κίνητρα για να πηγαίνουν οι εκπαιδευτικοί
- Διεύθυνση στο Υπουργείο για σχολεία φυλακών
- Επέκταση φυλακών για σχολείο
- Γυμνάσιο – Λύκειο:
 - ο Άριστες συνθήκες
 - ο Πολλοί μαθητές – όλες οι τάξεις
 - ο Έλλειψη προσωπικού (χρειάζονται 26 άτομα και υπηρετούν μόνο 2)

ΜΕΤΑΓΩΓΕΣ: 7 μηνιαίως

ΣΚΟΠΙΕΣ: Ανάγκη επισκευής

ΑΔΕΙΕΣ:

- Καλό μέτρο
- 80 έχουν εγκριθεί
- 3 παραβάσεις
- Πρόταση: Για τις άδειες να αποφασίζει κατά πλειοψηφία το Συμβούλιο Φυλακών (Διευθυντής – Κοινωνική Λειτουργός – Εισαγγελέας).

ΠΡΟΤΑΣΗ ΑΠΟΣΥΜΦΟΡΗΣΗΣ:

- Απέλαση αλλοδαπών

ΦΑΓΗΤΟ:

- Καλό
- Να μη μειωθεί

ΕΠΙΣΚΕΨΕΙΣ: Όχι, οι επισκέψεις είναι ελάχιστες λόγω οικονομικών δυσκολιών

ΑΚΡΟΑΣΗ ΚΡΑΤΟΥΜΕΝΩΝ:

- Ευχαριστημένοι για φαγητό και συμπεριφορά
- Μεγάλες ποινές

Αθήνα, 16 Οκτωβρίου 2012
Ο συντάξας
Ανδρέας Κουτσούμπας –Βουλευτής Βοιωτίας
Πρόεδρος Επιτροπής Σωφρονιστικού Συστήματος

ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΦΥΛΑΚΗ ΤΙΡΥΝΘΑΣ

ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ ΕΠΙΣΚΕΨΗΣ: 10/12/2012

ΧΩΡΗΤΙΚΟΤΗΤΑ: 300 άτομα

ΕΚΤΑΣΗ: 2500 στρέμματα (ελιές, πορτοκαλιές, δημητριακά, αποθήκες προϊόντων)

ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ: 17 διοικητικοί υπάλληλοι

2 κοινωνικοί λειτουργοί

2 νοσηλευτές

2 τεχνολόγοι γεωπόνους

3 γεωργοτεχνίτες

5 Υ.Ε.

ΦΥΛΑΚΤΙΚΟ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ: 1 αρχιφύλακας

7 υπαρχιφύλακες

42 φύλακες

Ελλείψεις τουλάχιστον σε δέκα άτομα.

ΚΡΑΤΟΥΜΕΝΟΙ: 93 άτομα

- 7 Ισοβίτες

[Πρόταση: α) να έρθουν περισσότεροι και β) να μετράει περισσότερο η εργασία και ειδικά η εξωτερική π.χ. σε φούρνο]

- 32 Αλλοδαποί

(Πρόβλημα υπάρχει με τους υπό απέλαση: Δεν εφαρμόζεται το πειθαρχικό – Αργούν οι υπηρεσίες στην αποστολή των εγγράφων)

ΣΙΤΙΣΗ: Πολύ καλή – Χωρίς διαμαρτυρίες

ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ: Χωρίς προβλήματα – Χωρίς φασαρίες

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ:

α) Για να γίνει επιλογή αγροτικής, πρέπει να κατέβει από το 1/5 στο 1/8 της ποινής

β) Μεταγωγή ισοβιτών

γ) Μετακίνηση κρατουμένων στα καταστήματα του τόπου καταγωγής (πλην όμορων νομών).

ΕΠΙΣΚΕΨΕΙΣ: Ναι

ΑΔΕΙΕΣ: Θετικό το μέτρο – Έχει αποδώσει

Ελάχιστη παραβατικότητα

ΑΙΤΗΜΑ:

Α) Το Γεωπονικό Πανεπιστήμιο ή τα ΤΕΙ να έρχονται για έρευνα στα κτήματα και τις καλλιέργειες της φυλακής.

Β) Υπάρχουν μόνο τρία τρακτέρ – (Πρόταση: Προμήθεια κατασχεμένων γεωργικών ελκυστήρων μέσω Ο.Δ.Δ.Υ.).

ΥΓΙΕΙΝΗ: Γίνεται υγειονομικός έλεγχος του καταστήματος υγειονομικός από επιτροπή προεδρεύοντος του Εισαγγελέα.

ΒΡΑΧΙΟΛΑΚΙ: Ναι, σε εξαιρετικές περιπτώσεις.

ΠΕΡΙΘΑΛΨΗ: Υπάρχει γιατρός και φαρμακευτική περίθαλψη.

ΑΙΤΗΜΑ:

- Καταδικασθέντες για εμπορία ναρκωτικών να μην εκτίουν ποινές σε αγροτικά καταστήματα.
- Έχουν δυνατότητα υποδοχής υποδίκων προσωρινά κρατουμένων
- Να εργάζονται
- Τροποποίηση – κατάργηση του άρθρου 5 του νέου σχεδίου σωφρονιστικού κώδικα

Αθήνα, 20 Δεκεμβρίου 2012

Ο συντάξας

Ανδρέας Κουτσούμπας –Βουλευτής Βοιωτίας
Πρόεδρος Επιτροπής Σωφρονιστικού Συστήματος

ΚΑΤΑΣΤΗΜΑ ΚΡΑΤΗΣΗΣ ΝΑΥΠΑΛΙΟΥ

ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ ΕΠΙΣΚΕΨΗΣ: 10/12/2012

ΔΥΝΑΜΙΚΟΤΗΤΑ: 320 άτομα

ΚΡΑΤΟΥΜΕΝΟΙ: 582

- 319 αλλοδαποί
- 206 υπόδικοι

ΕΠΙΣΗΜΑΝΣΗ: Δε γίνεται διαχωρισμός κρατουμένων γιατί είναι ανέφικτος

ΠΕΡΙΘΑΛΨΗ: 1 γιατρός (Δ/ντης Ε.Σ.Υ.). Επισημάνσεις: α) Συνταγογραφούνται ακριβά φάρμακα από ψυχιάτρους και β) Πραγματοποιεί 25 επισκέψεις ημερησίως.

1 νοσηλεύτρια

Πρόβλημα στα φάρμακα λόγω περικοπής πιστώσεων

ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΟΙ: 2

ΦΥΛΑΚΤΙΚΟ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ: 58 (Κρίνεται ικανοποιητικός ο αριθμός)

ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ: - Χωρίς σοβαρά επεισόδια.

Τροποποίηση – κατάργηση του άρθρου 5 του νέου σχεδίου σωφρονιστικού κώδικα

ΣΙΤΙΣΗ: Χωρίς προβλήματα (Μικρή ωστόσο η δαπάνη τροφοδοσίας των 1,90 ευρώ)

ΕΠΙΣΚΕΨΗ: Παρατηρείται μείωση

ΑΔΕΙΕΣ: Αναγκαίος ο θεσμός –Μικρή η παραβατικότητα

Όχι άδειες σε αλλοδαπούς χωρίς συγγενείς

ΘΕΣΕΙΣ ΕΡΓΑΣΙΕΣ: 114 θέσεις εργασίας – Υπάρχει ζήτηση και πρόθεση για αύξηση.

ΚΑΘΑΡΙΟΤΗΤΑ: Υπάρχει

ΥΠΕΡΠΛΗΘΥΣΜΟΣ: Στους διαδρόμους κοιμούνται 230 άτομα

ΒΡΑΧΙΟΛΑΚΙ: Ναι στους υπόδικους – βραχιολάκι στις άδειες

ΕΞΩΤΕΡΙΚΗ ΦΡΟΥΡΑ: 53 άτομα – ικανοποιητικός αριθμός

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ : Δε γίνεται σωφρονισμός κατά την εκτίμηση των υπευθύνων.

Αθήνα, 20 Δεκεμβρίου 2012

Ο συντάξας

Ανδρέας Κουτσούμπας –Βουλευτής Βοιωτίας

Πρόεδρος Επιτροπής Σωφρονιστικού Συστήματος

ΜΕΡΟΣ Δ΄
ΠΡΟΤΑΣΗ – ΣΧΕΔΙΟ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΓΙΑ ΤΟ ΝΕΟ ΣΩΦΡΟΝΙΣΤΙΚΟ
ΚΩΔΙΚΑ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΡΩΤΟ
ΤΜΗΜΑ Α'
ΓΕΝΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ

Άρθρο 1

Κανόνες εκτέλεσης δικαστικών αποφάσεων και έκτισης ποινών και μέτρων ασφαλείας κατά της ελευθερίας

1. Οι κανόνες που ακολουθούν, ρυθμίζουν τους όρους και τις συνθήκες εκτέλεσης ποινικών αποφάσεων που αφορούν στην έκτιση ποινών και μέτρων ασφαλείας κατά της ελευθερίας, τα ποινικά δικονομικά μέτρα κατά της ελευθερίας και τα μέτρα αναγκαστικής εκτέλεσης κατά της ελευθερίας, σύμφωνα με το Σύνταγμα, τις διεθνείς συμβάσεις, τους νόμους και τις κανονιστικές πράξεις που εκδίδονται κατ' εξουσιοδότησή τους. Κατά την ερμηνεία τους λαμβάνονται υπόψη οι διεθνώς αποδεκτές αρχές που αφορούν στα ανθρώπινα δικαιώματα.
2. Κρατούμενοι θεωρούνται άτομα που εκτίουν ποινές κατά της ελευθερίας, εκείνοι επί των οποίων εφαρμόζονται τα άρθρα 69, 71 και 72 του Ποινικού Κώδικα, οι υπόδικοι και όσοι κρατούνται κατά το άρθρο 15 του παρόντος, καθώς και οι υπό απέλαση **διαμένοντες** αλλοδαποί στα καταστήματα κράτησης (άρθρο 74 παρ.4 του Ποινικού Κώδικα). Η φύλαξη ακαταλόγιστων εγκλείστων (άρθρο 69 ΠΚ) και η εισαγωγή αλκοολικών και τοξικομανών σε θεραπευτικά καταστήματα (άρθρο 71 ΠΚ) διέπεται αναλογικά και συμπληρωματικά από τις κατά περίπτωση διατάξεις του παρόντος κώδικα, εκτός αν ορίζεται αλλιώς.
3. Όπου γίνεται λόγος για «μεταχείριση των κρατουμένων» νοείται η υπαγωγή τους στους κανόνες του παρόντος.
4. «Καταστήματα κράτησης» χαρακτηρίζονται όσα ορίζονται στο Τρίτο Κεφάλαιο του παρόντος.

Άρθρο 2

Νομιμότητα στη μεταχείριση, δικαιώματα και υποχρεώσεις των κρατουμένων

1. Κατά τη μεταχείριση των κρατουμένων διασφαλίζεται ο σεβασμός της ανθρώπινης αξιοπρέπειας, και των δικαιωμάτων τους, ενισχύεται ο αυτοσεβασμός και η

- συναίσθηση της κοινωνικής τους ευθύνης και διευκολύνεται η ανάπτυξη στάσεων και δεξιοτήτων που στηρίζουν την κοινωνική επανένταξη.
2. Κατά την εφαρμογή των κανόνων του παρόντος κώδικα σύμφωνα με το άρθρο 1 παρ. 1 δεν περιορίζεται κανένα άλλο ατομικό δικαίωμα των κρατουμένων εκτός από το δικαίωμα στην προσωπική ελευθερία.
 3. Οι κρατούμενοι δεν εμποδίζονται λόγω της κράτησής τους στην ελεύθερη ανάπτυξη της προσωπικότητάς τους και στην άσκηση των δικαιωμάτων που τους αναγνωρίζει ο νόμος, αυτοπροσώπως ή με αντιπρόσωπο.
 4. Οι κρατούμενοι έχουν δικαίωμα για την προετοιμασία της επιστροφής τους στο κοινωνικό, επαγγελματικό και οικογενειακό τους περιβάλλον σύμφωνα με τις αρχές του Κοινωνικού Κράτους Δικαίου. Η κράτηση οργανώνεται έτσι ώστε να διευκολύνει την επανένταξή τους στην ελεύθερη κοινωνία.
 5. Οι κρατούμενοι δεν έχουν άλλη υποχρέωση ούτε υπόκεινται σε άλλους περιορισμούς στην άσκηση των δικαιωμάτων τους, εκτός από αυτούς που προβλέπονται ρητά στον παρόντα κώδικα.
 6. Ο έλεγχος της νομιμότητας στη μεταχείριση των κρατουμένων ασκείται από τον αρμόδιο δικαστικό λειτουργό και από το Δικαστήριο Έκτισης Ποινών. Σε κάθε περίπτωση η μεταχείριση πρέπει να γίνεται με τρόπο ώστε να αμβλύνονται οι δυσμενείς συνέπειες της στέρησης της ελευθερίας.
 7. Τα μέτρα εξασφάλισης της ομαλής λειτουργίας των καταστημάτων κράτησης δεν εμποδίζουν την άσκηση των συνταγματικά κατοχυρωμένων ατομικών και πολιτικών δικαιωμάτων των κρατουμένων. Κατά το χρόνο κράτησης λαμβάνονται τα αναγκαία κατά περίπτωση μέτρα για την ελαχιστοποίηση των δυσμενών επιπτώσεων ή παρενεργειών που συνεπάγεται η στέρηση της ελευθερίας.
 8. Αποτελεί ουσιώδη υποχρέωση της διοίκησης η λήψη των αναγκαίων μέτρων για την απρόσκοπτη, αυτοπρόσωπη ή με αντιπρόσωπο άσκηση των δικαιωμάτων των κρατουμένων.
 9. Οι κρατούμενοι έχουν πρωταρχική υποχρέωση να συμμορφώνονται προς τις νόμιμες εντολές των αρμόδιων οργάνων, ώστε να εξασφαλίζονται οι κατά το δυνατόν καλύτερες συνθήκες ευταξίας και ομαλής κοινής διαβίωσης μέσα στο κατάστημα κράτησης, καθώς και η αποτελεσματική λειτουργία των θεσμών που προβλέπουν την έξοδό τους από αυτό.
 10. Κατά τις βουλευτικές εκλογές και τις εκλογές για την ανάδειξη των Ελλήνων ευρωβουλευτών οργανώνονται εκλογικά τμήματα σε κάθε κατάστημα κράτησης. Οι κρατούμενοι που έχουν το δικαίωμα του εκλέγειν και είναι εγγεγραμμένοι στους εκλογικούς καταλόγους, ψηφίζουν με βάση ειδικούς εκλογικούς καταλόγους, με ανάλογη εφαρμογή των διατάξεων του άρθρου 27 του π.δ. 55/1999 (ΦΕΚ 58 Α') που ισχύουν για τους δημόσιους υπαλλήλους, όπως αντικαταστάθηκε με την παρ.10 του άρθρου 5 του Ν.2623/2002. Κατά τα λοιπά εφαρμόζονται οι διατάξεις της εκάστοτε ισχύουσας εκλογικής νομοθεσίας. Με Π.Δ. που εκδίδεται ύστερα από πρόταση του Υπουργού Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, ορίζονται οι προϋποθέσεις και οι διαδικασίες άσκησης του δικαιώματος του εκλέγεσθαι των κρατουμένων.

Με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης και Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων ρυθμίζεται κάθε λεπτομέρεια αναγκαία για την εφαρμογή του άρθρου αυτού.

Άρθρο 3

Ισότητα στη μεταχείριση των κρατουμένων

1. Απαγορεύεται κάθε δυσμενής διακριτική μεταχείριση των κρατουμένων, ιδίως εκείνη που βασίζεται στο φύλο, στη φυλή, το χρώμα, **την ταυτότητα φύλου**, την εθνική ή κοινωνική καταγωγή, το θρήσκευμα, την περιουσία ή τις ιδεολογικές πεποιθήσεις.
2. Ειδική μεταχείριση των κρατουμένων επιφυλάσσεται, όταν δικαιολογείται από τη νομική ή πραγματική κατάστασή τους, όπως υποδίκων και καταδίκων, εγγάμων και αγάμων, ασθενών η κατάσταση υγείας των οποίων προκύπτει από βεβαίωση δημοσίου νοσηλευτικού ιδρύματος, ανηλίκων και ενηλίκων, γυναικών και ανδρών, ατόμων με αναπηρίες ή από τις θρησκευτικές ή άλλες πεποιθήσεις, κρατούμενων που είναι γονείς (ιδίως ανηλίκων τέκνων), αλλοδαπών, κρατουμένων με επαγγελματικές δραστηριότητες και κρατουμένων με ιδιαιτερότητες **σεξουαλικού** προσανατολισμού, εφόσον γίνεται υπέρ του κρατουμένου και για την εξυπηρέτηση των ειδικών αναγκών που απορρέουν από την κατάσταση στην οποία ευρίσκεται.
3. Ως ειδικές ανάγκες νοούνται μεταξύ άλλων η διατροφή, η άσκηση θρησκευτικών καθηκόντων, η άσκηση επαγγελματικής ή επιστημονικής δραστηριότητας, η πρόσβαση σε υπηρεσίες του καταστήματος κράτησης σε Α.με.Α., ο διαχωρισμός από άλλους κρατούμενους.

Άρθρο 4

Έννομη προστασία των κρατουμένων

1. Στην περίπτωση παράνομης ενέργειας σε βάρος τους ή παράνομης εντολής, οι κρατούμενοι έχουν το δικαίωμα να αναφέρονται μέσα σε εύλογο χρόνο στο Συμβούλιο του Καταστήματος Κράτησης, εφόσον, σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος κώδικα δεν τους παρέχεται άλλο ένδικο βοήθημα. Μέσα σε δεκαπέντε ημέρες από την κοινοποίηση της απόφασης με την οποία απορρίπτεται το αίτημά τους ή μέσα σε ένα μήνα από την υποβολή της αναφοράς, αν δεν εκδόθηκε απόφαση, οι κρατούμενοι έχουν δικαίωμα προσφυγής στο Δικαστήριο Έκτισης των Ποινών. Το Δικαστήριο αυτό, εφόσον δεχθεί κατ' ουσίαν την προσφυγή, αίρει τα αποτελέσματα που απορρέουν από την παράνομη ενέργεια ή εντολή. Ο κρατούμενος μπορεί να έχει δωρεάν νομική αρωγή (**legal aid**) από μέλη του Δικηγορικού Συλλόγου του τόπου κράτησης τα οποία εγγράφονται σε ειδικό κατάλογο που αποστέλλει κάθε έτος ο Πρόεδρος του οικείου Δικηγορικού Συλλόγου στον αρμόδιο δικαστικό λειτουργό.
2. Η αρμόδια υπηρεσία του Υπουργείου Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, η οποία ασκεί την εποπτεία επί της λειτουργίας του καταστήματος, μεριμνά για την άμεση συμμόρφωση προς την απόφαση του Συμβουλίου του Καταστήματος Κράτησης ή του Δικαστηρίου Έκτισης Ποινών, ανακαλεί την

- παράνομη ενέργεια, ικανοποιεί το αίτημα του κρατουμένου και ελέγχει τους υπευθύνους.
3. Η διεύθυνση του καταστήματος υποχρεούται να διαβιβάζει το αργότερο μέσα σε τρεις ημέρες κάθε αναφορά ή επιστολή κρατουμένου απευθυνόμενη προς δημόσια αρχή ή διεθνή οργανισμό, χωρίς να λαμβάνει γνώση του περιεχομένου της. Για το σκοπό αυτόν τηρείται ιδιαίτερο βιβλίο πρωτοκόλλου.
 4. Η κοινωνική υπηρεσία του καταστήματος και ο δικαστικός λειτουργός ενημερώνουν τον κρατούμενο σχετικά με την αρμόδια για την επώνυμη αναφορά του εθνική αρχή ή διεθνή οργανισμό, τον τρόπο και τον χρόνο αναφοράς.
 5. Όλες τις κατά τον παρόντα κώδικα αιτήσεις, αναφορές και προσφυγές προς τα όργανα του καταστήματος ή τον δικαστικό λειτουργό ή το δικαστήριο έκτισης των ποινών δικαιούνται στις περιπτώσεις των ανήλικων κρατουμένων να υποβάλλουν και οι κατά το νόμο ασκούντες τη γονική μέριμνα.

Άρθρο 5

Συμμετοχή κρατουμένων

Με απόφαση του Υπουργού Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, ύστερα από γνώμη του Ε.Σ.Σ.Π.Ε.Π., καθορίζονται οι όροι, οι προϋποθέσεις και η διαδικασία έκφρασης γνώμης των κρατουμένων σε κάθε κατάσταση κράτησης τόσο σε ζητήματα που αφορούν στην καθημερινότητά τους, όσο και σε θεσμικές λειτουργίες.

ΤΜΗΜΑ Β: ΟΡΓΑΝΑ ΑΣΚΗΣΗΣ ΣΩΦΡΟΝΙΣΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

Άρθρο 6

Επιστημονικό Συμβούλιο Σωφρονιστικής Πολιτικής και Έκτισης Ποινών (Ε.Σ.Σ.Π.Ε.Π.)

1. Στο Υπουργείο Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων συνιστάται εννεαμελές Επιστημονικό Συμβούλιο Σωφρονιστικής Πολιτικής και Εκτέλεσης Ποινών (Ε.Σ.Σ.Π.Ε.Π.) που συγκροτείται με απόφαση του Υπουργού Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, ο οποίος ορίζει τον πρόεδρο, τον αναπληρωτή του, τα τακτικά και τα ισάριθμα αναπληρωματικά μέλη του και αποτελείται από προσωπικότητες αναγνωρισμένου κύρους στον τομέα τους.
2. Το Ε.Σ.Σ.Π.Ε.Π. απαρτίζεται από: α) τον Πρόεδρο, ο οποίος πρέπει να έχει την ιδιότητα μέλους Δ.Ε.Π. Α.Ε.Ι. με γνωστικό αντικείμενο τη σωφρονιστική ή την εγκληματολογία ή το ποινικό δίκαιο. β-γ) δύο μέλη Δ.Ε.Π. Α.Ε.Ι. με γνωστικό αντικείμενο τη σωφρονιστική ή την εγκληματολογία ή το ποινικό δίκαιο **ή τα ανθρωπίνια δικαιώματα** δ) έναν επιστήμονα με ειδίκευση ή την σωφρονιστική ή την εγκληματολογία ή το ποινικό δίκαιο ε) έναν ειδικό στην επιστήμη της πληροφορικής στ) έναν ειδικό στην επιχειρησιακή ή κοινωνική έρευνα ή στην κοινωνική διοίκηση ζ) έναν επιστήμονα εξειδικευμένο στη μεταχείριση των τοξικομανών η) έναν εισαγγελέα ή αντεισαγγελέα εφετών με ειδική επιστημονική

κατάρτιση ή εμπειρία στα θέματα σωφρονιστικής, θ) έναν ειδικό επιστήμονα – στέλεχος καταστήματος κράτησης με επιστημονική κατάρτιση ή εμπειρία στα θέματα σωφρονιστικής. Στο Συμβούλιο παρίστανται όταν καλούνται προς τούτο οι διευθυντές των αρμοδίων υπηρεσιών του Υπουργείου Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και εκπρόσωποι οποιασδήποτε άλλης σχετικής με την εύρυθμη και αποτελεσματική λειτουργία του Συμβουλίου υπηρεσίας, όπως οι υπεύθυνοι των εκπαιδευτικών και θεραπευτικών μονάδων και προγραμμάτων. Η θητεία των μελών του Ε.Σ.Σ.Π.Ε.Π. είναι τριετής. Το Ε.Σ.Σ.Π.Ε.Π. συνεδριάζει ύστερα από πρόσκληση του προέδρου τουλάχιστον μία φορά το μήνα, βρίσκεται σε απαρτία εφόσον παρίστανται πέντε τουλάχιστον μέλη του και αποφασίζει με πλειοψηφία των παρόντων. Σε περίπτωση ισοψηφίας υπερισχύει η γνώμη με την οποία συντάσσεται ο πρόεδρος. Χρέη γραμματείας του Ε.Σ.Σ.Π.Ε.Π. επιτελούν υπάλληλοι του Υπουργείου Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων οι οποίοι ορίζονται με την απόφαση που εκδίδεται κατά την παράγραφο 1. Στο Συμβούλιο παρέχουν επίσης τις υπηρεσίες τους δύο επιστήμονες ειδικευμένοι στη σωφρονιστική ή την εγκληματολογία ή το ποινικό δίκαιο και ένας επιστήμονας ειδικευμένος στη στατιστική επιστήμη. Καλούνται κατά περίπτωση μέλη της ΕΠΑΝΟΔΟΥ, του ΣΕΚ, ΣΕΨ, ΣΚΛΕ και ΚΕΣΑΘΕΑ ή άλλων επιστημονικών φορέων.

3. Το Ε.Σ.Σ.Π.Ε.Π. είναι το γνωμοδοτικό όργανο για τη χάραξη σωφρονιστικής πολιτικής που αφορά στην εκτέλεση των ποινών και μέτρων ασφαλείας κατά της ελευθερίας κατά το άρθρο 1 του παρόντος.

Οι αρμοδιότητες του Ε.Σ.Σ.Π.Ε.Π. είναι οι εξής:

α) Γνωμοδοτεί προς τον Υπουργό Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων σε σχέση με νόμους που προωθούνται για ψήφιση.

β) Υποβάλλει στη Βουλή των Ελλήνων και στον Υπουργό Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων ετήσια έκθεση με τα πεπραγμένα του, καθώς και αναφορά για τις υπάρχουσες τάσεις στη χρήση των επιμέρους ποινών και τον ειδικότερο τρόπο εκτέλεσής τους. Η έκθεση αποφαίνεται σχετικά με την επάρκεια της υλικοτεχνικής και οργανωτικής υποδομής του συστήματος ποινών και του ανθρώπινου δυναμικού που το στελεχώνει, εντοπίζει καίριες δυσλειτουργίες τους και προβαίνει σε εξειδικευμένες και εμπεριστατωμένες προτάσεις νομοθετικού και οργανωτικού – διοικητικού περιεχομένου αντεγκληματικής πολιτικής.

γ) Καθοδηγεί την αρμόδια Στατιστική Αρχή σχετικά με την τήρηση αξιόπιστων και επαρκών στοιχείων.

δ) Αξιολογεί και εγκρίνει ερευνητικές προτάσεις που αφορούν στην επιβολή και την εκτέλεση των ποινών, θέτει προτεραιότητες σε σχέση με τα ενδεδειγμένα πεδία έρευνας και τους όρους διεξαγωγής της, εποπτεύει την πραγμάτωση, συντονίζει και εκπονεί σχετικές μελέτες.

ε) Αναπτύσσει συνεργασία σε εθνικό και διεθνές επίπεδο με οργανισμούς και υπηρεσίες, ερευνητικά και εκπαιδευτικά κέντρα και ιδρύματα, κοινωνικούς, επιστημονικούς και παραγωγικούς φορείς, δημόσιους και ιδιωτικούς, καθώς και με Μ.Κ.Ο. με στόχο τόσο τη μεταφορά τεχνογνωσίας όσο και την υποστήριξη

συγκεκριμένων προγραμμάτων και δραστηριοτήτων στα πλαίσια της λειτουργίας του συστήματος ποινών.

4. Η αποζημίωση των μελών καθορίζεται σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις.

Άρθρο 7

Κεντρική Επιτροπή Μεταγωγών (Κ.Ε.Μ.)

1. Στο Υπουργείο Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων συνιστάται Κεντρική Επιτροπή Μεταγωγών (Κ.Ε.Μ.). Η Επιτροπή αυτή συγκροτείται με απόφαση του Υπουργού Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων είναι τριμελής και αποτελείται από έναν Αντεισαγγελέα του Αρείου Πάγου, ως πρόεδρο με το νόμιμο αναπληρωτή του, τον Προϊστάμενο της Γενικής Διεύθυνσης Σωφρονιστικής Πολιτικής του Υπουργείου Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, και τον πρόεδρο του Ε.Σ.Σ.Π.Ε.Π. ή το νόμιμο αναπληρωτή του, ως μέλη. Χρέη γραμματέα επιτελούν υπάλληλοι του Υπουργείου Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων.

Η Επιτροπή συνεδριάζει τουλάχιστον τέσσερις φορές το μήνα. Με απόφαση του Υπουργού Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, ύστερα από πρόταση του Ε.Σ.Σ.Π.Ε.Π., καθορίζονται ειδικότερα ζητήματα λειτουργίας της Κ.Ε.Μ..

2. Η Κ. Ε. Μ. παραγγέλλει τις μεταγωγές κρατουμένων με βάση στοιχεία από τον φάκελο του κρατουμένου και ρυθμίζει κάθε θέμα σχετικό με αυτές, εκτός' από τις μεταγωγές που γίνονται για λόγους υγείας ή προς διευκόλυνση του έργου της ανάκρισης ή προκειμένου να εμφανιστεί ο μεταγόμενος σε δικαστήριο ή σε δημόσια αρχή. Ο διευθυντής του καταστήματος μπορεί να προτείνει τη μεταγωγή, εκθέτοντας τους λόγους που τη δικαιολογούν. Όταν η μεταγωγή προτείνεται από τον διευθυντή του καταστήματος, απαιτείται **πρόταση** του Συμβουλίου του καταστήματος κράτησης, υπό την προεδρία του αρμόδιου δικαστικού λειτουργού, χωρίς τη συμμετοχή σε αυτό του διευθυντή και μετά από ακρόαση του ενδιαφερομένου.
3. Ο Υπουργός Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων μπορεί να παραγγέλλει ή να απαγορεύει τη μεταγωγή κρατουμένου για λόγους που συνδέονται με την ασφάλεια της χώρας ή τη δημόσια τάξη. Σε περίπτωση κατεπείγοντος ή όταν απειλείται διασάλευση της τάξης και ασφάλειας του καταστήματος, η μεταγωγή ή η μη μεταγωγή διατάσσεται από τον **αρμόδιο** Γραμματέα του Υπουργείου Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, το ζήτημα όμως εισάγεται το ταχύτερο δυνατόν στην Κεντρική Επιτροπή Μεταγωγών, που αποφασίζει σχετικά.
4. Σε περίπτωση απόρριψης αιτήματος κρατουμένου ή σε περίπτωση που δεν υπάρχει αίτημα αλλά η μεταγωγή προωθείται από τη διοίκηση, οι αποφάσεις είναι ειδικώς και πλήρως αιτιολογημένες. Αντίγραφο της απόφασης χορηγείται στον κρατούμενο το συντομότερο δυνατό και οπωσδήποτε πριν από την εκτέλεση της μεταγωγής, χωρίς να του γνωστοποιούνται πληροφορίες ως προς τον ακριβή χρόνο πραγματοποίησής της.

Η απόφαση της Κ.Ε.Μ. με την οποία παραγγέλλεται η μεταγωγή ύστερα από πρωτοβουλία της διοίκησης ή απορρίπτεται αίτημα κρατουμένου για μεταγωγή προσβάλλεται από τον ενδιαφερόμενο με προσφυγή στο οικείο Δικαστήριο Έκτισης ποινών.

Άρθρο 8

Γενικό Συμβούλιο καταστήματος κράτησης

1. Το Συμβούλιο καταστήματος κράτησης εξειδικεύει σε περιφερειακό επίπεδο τη σωφρονιστική πολιτική που χαράσσεται από το Υπουργείο Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων.
2. Το Συμβούλιο λειτουργεί σε κάθε κατάστημα κράτησης, είναι **πενταμελές** και απαρτίζεται από: α) τον Διευθυντή του καταστήματος, ως πρόεδρο, β) τον αρχαιότερο προϊστάμενο τμήματος του καταστήματος ως μέλος και γ) το κατά περίπτωση, σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος ή του εσωτερικού κανονισμού λειτουργίας, αρμόδιο μέλος του προσωπικού του καταστήματος, κατηγορίας ΠΕ ή ΤΕ, κλάδων κοινωνικής εργασίας, ψυχολόγων, κοινωνιολόγων, εγκληματολόγων, ιατρών, γεωπονίας, σωφρονιστικού και διοικητικού – λογιστικού του οικείου καταστήματος, **δ) τον γιατρό του καταστήματος και ε) τον εκπρόσωπο του Σ.Ε.Ε.Κ.Κ. με τους αναπληρωτές του του άρθρου 9 του παρόντος.** Ο διευθυντής, αναπληρώνεται από τον αρχαιότερο προϊστάμενο τμήματος και ο τελευταίος από τον αμέσως επόμενο σε αρχαιότητα προϊστάμενο τμήματος. Το μέλος του προσωπικού κατηγορίας ΠΕ ή ΤΕ αναπληρώνεται από άλλο μέλος του ίδιου ή συναφούς κλάδου. Κατά τις συνεδριάσεις του Συμβουλίου χρέη εισηγητή εκτελεί το κατά περίπτωση αρμόδιο μέλος του προσωπικού κατηγορίας ΠΕ ή ΤΕ. Χρέη γραμματέα του Συμβουλίου εκτελεί υπάλληλος του τμήματος διοίκησης του καταστήματος και τηρούνται πρακτικά, που μπορεί να είναι κατά περίπτωση συνοπτικά ή αναλυτικά. Στις συνεδριάσεις συμμετέχουν χωρίς ψήφο: α) ο προϊστάμενος του τμήματος φύλαξης του καταστήματος, εφόσον δεν είναι μέλος του Συμβουλίου κατά τα προηγούμενα και β) εκπρόσωποι φορέων που προσφέρουν στο κατάστημα προγράμματα εκπαίδευσης, επαγγελματικής κατάρτισης, συμβουλευτικής, θεραπείας κ.λπ., εφόσον ο ενδιαφερόμενος κρατούμενος παρακολουθεί κάποιο ή κάποια από αυτά.
3. Το Συμβούλιο υποβάλλει προτάσεις και παρατηρήσεις **στον αρμόδιο Γραμματέα** του Υπουργείου Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων για την εφαρμογή του νομοθετικού πλαισίου και την κατάρτιση και τροποποίηση εσωτερικού κανονισμού λειτουργίας του καταστήματος κράτησης, εξετάζει αναφορές κρατουμένων σε περιπτώσεις παράνομων ενεργειών σε βάρος τους ή παράνομων εντολών άλλων οργάνων του Καταστήματος, εφόσον δεν προβλέπεται άλλο ένδικο μέσο ή βοήθημα, καθορίζει ειδικά κριτήρια διάκρισης και διαχωρισμού των κρατουμένων βάσει των οποίων οι τελευταίοι τοποθετούνται στους χώρους κράτησης του καταστήματος ή προτείνεται να μεταχθούν σε άλλα καταστήματα κράτησης, **αποφασίζει για την οριστική τοποθέτηση των κρατουμένων σε συγκεκριμένο τμήμα και χώρο του καταστήματος ή προτείνει στην Κ.Ε.Μ. τη μεταγωγή τους σε άλλο καταλληλότερο κατάστημα κράτησης εντός 24 ωρών μετά το πέρας της διαδικασίας που περιγράφεται στο άρθρο 22 του παρόντος.** Επιτρέπει την παράδοση ειδών διατροφής στους

κρατούμενους κατά το επισκεπτήριο μέχρι δύο φορές το μήνα και την υποδοχή επισκεπτών εκτός αυτών που ρητά ορίζεται στον παρόντα κώδικα ότι ο κρατούμενος δικαιούται να δέχεται. Παραγγέλλει τη μεταγωγή ασθενούς κρατούμενου σε θεραπευτικά καταστήματα ή νοσηλευτικά ιδρύματα κατά τα άρθρα 30 και 70β του παρόντος, μετά από θετική και αιτιολογημένη γνωμάτευση του ιατρού του καταστήματος και γνωμοδοτεί σε περίπτωση που προγραμματίζονται αρχιτεκτονικές και κτιριολογικές παρεμβάσεις στο κατάστημα κράτησης κατά το άρθρο 18 παρ. 5 του παρόντος. Τέλος, λαμβάνει ή εγκρίνει τα κατάλληλα μέτρα για τη διατήρηση και την αποκατάσταση της τάξης και ασφάλειας του καταστήματος κατά τα προβλεπόμενα στην παράγραφο 5 του άρθρου 63 του παρόντος.

4. Το Συμβούλιο καταστήματος κράτησης συνέρχεται τουλάχιστον μία φορά την εβδομάδα και κάθε άλλη φορά εφόσον συντρέχει λόγος, ύστερα από προφορική πρόσκληση του προέδρου του, ο οποίος ορίζει και τα υπό συζήτηση θέματα. Το Συμβούλιο συνέρχεται και εάν το ζητήσει εγγράφως και αιτιολογημένα τουλάχιστον ένα από τα μέλη του. Βρίσκεται σε απαρτία όταν παρευρίσκονται όλα τα μέλη που το συγκροτούν και οι αποφάσεις του λαμβάνονται κατά πλειοψηφία. Σε περιπτώσεις ισοψηφίας επικρατεί η άποψη του Προέδρου.

5. Στις συνεδριάσεις του Συμβουλίου καλείται οπωσδήποτε, με προφορική ή γραπτή ειδοποίηση του Διευθυντή του καταστήματος κράτησης και μπορεί να παρίσταται ο αρμόδιος δικαστικός λειτουργός του καταστήματος κράτησης. Ο ενδιαφερόμενος κρατούμενος δικαιούται να παρίσταται εφόσον το ζητήσει και, εάν δεν το ζητήσει, μπορεί να καλείται εφόσον η παρουσία του κρίνεται αναγκαία.

Άρθρο 9

Σώμα Επιθεώρησης και Ελέγχου των Καταστημάτων Κράτησης

1. Συνιστάται Σώμα Επιθεώρησης και Ελέγχου των Καταστημάτων Κράτησης (Σ.Ε.Ε.Κ.Κ.) με αρμοδιότητα τη διενέργεια επιθεωρήσεων, εκτάκτων ελέγχων και ερευνών στα καταστήματα κράτησης. Το Σ.Ε.Ε.Κ.Κ., υπάγεται απευθείας στον Υπουργό Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και συμμετέχει στο Συντονιστικό Όργανο Επιθεώρησης και Ελέγχου (Σ.Ο.Ε.Ε.).

2. Το Σ.Ε.Ε.Κ.Κ. είναι όργανο εσωτερικού ελέγχου και έχει ως αποστολή τη διενέργεια τακτικών και έκτακτων ελέγχων, οποιαδήποτε ημέρα και ώρα, για τη διαπίστωση των συνθηκών κράτησης, της ευταξίας και της τήρησης των μέτρων ασφάλειας στα καταστήματα κράτησης, της προστασίας των δικαιωμάτων των κρατούμενων, της εφαρμογής των διατάξεων του Σωφρονιστικού Κώδικα και των κανονισμών λειτουργίας των καταστημάτων αυτών, καθώς και των σχετικών εγκυκλίων οδηγιών που αφορούν στη λειτουργία των καταστημάτων κράτησης. Μπορεί να διενεργεί δειγματοληπτικούς ελέγχους ιδίως για τον τρόπο εφαρμογής των διατάξεων περί αδειών, της υπό όρους απόλυσης, της πειθαρχικής διαδικασίας.

3. Το Σ.Ε.Ε.Κ.Κ. ενεργεί ελέγχους κατόπιν αναφοράς κρατούμενου, εντολής του Υπουργού Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, αιτήματος του Συνηγόρου του Πολίτη ή και αυτεπαγγέλτως. Με το πέρας του ελέγχου συντάσσεται έκθεση για τα αποτελέσματα του ελέγχου. Αν κατά τον έλεγχο διαπιστωθεί μη σύννομη συμπεριφορά υπαλλήλου η έκθεση επιθεώρησης ελέγχου διαβιβάζεται στο

αρμόδιο πειθαρχικό όργανο, με πρόταση για την άσκηση ελέγχου κατά του υπαιτίου, ενώ αν διαπιστώνονται αποχρώσεις ενδείξεις τέλεσης ποινικού αδικήματος, η έκθεση διαβιβάζεται στον αρμόδιο εισαγγελέα. Το Μάρτιο κάθε έτους το Σώμα υποβάλλει στον Υπουργό Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων έκθεση πεπραγμένων με παρατηρήσεις, για το διενεργηθέν ελεγκτικό έργο, και προτάσεις για τη βελτίωση της οργάνωσης και λειτουργίας των καταστημάτων κράτησης. Η έκθεση δημοσιεύεται σε ειδική έκδοση ή στο διαδίκτυο.

4. Οι Επιθεωρητές - Ελεγκτές μπορούν για την εκπλήρωση του έργου τους να επισκέπτονται οποτεδήποτε, ακόμα και άνευ προειδοποίησης, τα καταστήματα κράτησης, έχοντας ελεύθερη πρόσβαση σε κάθε χώρο αυτών και ακώλυτη επικοινωνία με τους κρατούμενους και τους υπαλλήλους του καταστήματος. Επίσης έχουν δικαίωμα πρόσβασης στους τηρούμενους φακέλους συμπεριλαμβανομένων και των απορρήτων, διαφυλάσσοντας το απόρρητο κατά τις κείμενες διατάξεις. Οι υπηρεσίες παρέχουν όλα τα απαραίτητα στοιχεία για το έργο των Επιθεωρητών Ελεγκτών, που τίθενται υποχρεωτικά στη διάθεσή τους και τους διευκολύνουν με κάθε τρόπο. Κατά τη διάρκεια της επιθεώρησης και του ελέγχου μπορούν επίσης να ζητούν πληροφορίες και στοιχεία από τους αρμόδιους υπαλλήλους της υπηρεσίας που ασχολούνται με την εξεταζόμενη υπόθεση. Η μη χορήγηση των παραπάνω πληροφοριών ή στοιχείων, ως και η απόκρυψη στοιχείων ή πληροφοριών, καθώς επίσης η χορήγηση εν γνώσει ανακριβών στοιχείων και γενικά η παρακώλυση και παραπλάνηση του έργου των Επιθεωρητών Ελεγκτών, συνιστά αυτοτελές πειθαρχικό παράπτωμα.

5. Του Σ.Ε.Ε.Κ.Κ. προΐσταται ο Γενικός Επιθεωρητής Καταστημάτων Κράτησης. Στη θέση του Γενικού Επιθεωρητή Καταστημάτων Κράτησης τοποθετείται, με απόφαση του Υπουργού Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, μετά από γνώμη της Επιτροπής Θεσμών και Διαφάνειας της Βουλής και **ακρόαση φορέων, όπως η Εθνική Επιτροπή Δικαιωμάτων του Ανθρώπου**, σύμφωνα με τα οριζόμενα στον Κανονισμό της Βουλής, πρόσωπο εγνωσμένου κύρους με επιστημονική κατάρτιση και εμπειρία στα θέματα του σωφρονιστικού συστήματος. Η θητεία του είναι τριετής και μπορεί να ανανεωθεί μια φορά για τρία έτη.

6. Με Προεδρικό διάταγμα, που εκδίδεται με πρόταση των Υπουργών Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης και Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, εξειδικεύονται η οργάνωση, η διάρθρωση και οι αρμοδιότητες των υπηρεσιών του Σ.Ε.Ε.Κ.Κ. και θεσπίζεται ο εσωτερικός κανονισμός λειτουργίας του Σώματος. Τα σχετικά με τη στελέχωση του Σώματος με προσλήψεις, αποσπάσεις και μετατάξεις, όπως και κάθε άλλη αναγκαία ρύθμιση για την αποτελεσματική λειτουργία του Σώματος, καθορίζονται με κοινές αποφάσεις του Υπουργού Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και του κατά περίπτωση συναρμόδιου Υπουργού.

Άρθρο 10

Συμπράττοντες Φορείς σωφρονιστικής πολιτικής

Τα όργανα και οι φορείς των άρθρων 85 και 86 συμβάλλουν με τις προτάσεις τους στη χάραξη ορθολογικότερης σωφρονιστικής πολιτικής.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΥΤΕΡΟ

ΜΕΤΑΧΕΙΡΙΣΗ ΤΩΝ ΚΡΑΤΟΥΜΕΝΩΝ ΚΑΤΑ ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ

Άρθρο 11

Διάκριση και διαχωρισμός των κρατουμένων

1. Οι κρατούμενοι διακρίνονται σε κατηγορίες με σκοπό την υπαγωγή τους στο σύνολο των κανόνων του παρόντος, ανάλογα με τη νομική ή και την πραγματική κατάστασή τους.

2. Η νομική κατάσταση αφορά τον εκάστοτε ισχύοντα λόγο κράτησης, βάσει του οποίου οι κρατούμενοι διακρίνονται σε α) υποδίκους, β) καταδίκους, γ) οφειλέτες, δ) αλλοδαπούς υπό απέλαση και ε) υπό έκδοση ή παράδοση.

3. Η πραγματική κατάσταση αφορά ιδίως στο φύλο, την ηλικία, την οικογενειακή κατάσταση, την εθνότητα, τις θρησκευτικές πεποιθήσεις και την κατάσταση της σωματικής και ψυχικής υγείας και, βάσει αυτής οι κρατούμενοι διακρίνονται σε άνδρες και γυναίκες, ανηλίκους, νεαρούς ενήλικες, ενήλικες και υπερήλικες, έγγαμους, με τους οποίους εξομοιώνονται και οι ευρισκόμενοι σε σύμφωνο ελεύθερης συμβίωσης, και άγαμους, γονείς και μη, μητέρες ή πατέρες που έχουν μαζί τους τα βρέφη τους, ημεδαπούς και αλλοδαπούς, ομόθρησκους ή ομόδοξους και ετερόθρησκους ή ετερόδοξους, υγιείς και ασθενείς, πάσχοντες από χρόνια και μεταδοτικά νοσήματα, ψυχικά ασθενείς και εξαρτημένους.

4. Υπόδικοι ή κατάδικοι κρατούμενοι οι οποίοι μετάγονται για δικονομικούς ή συναφείς λόγους, υπόδικοι ή κατάδικοι υπό έκδοση ή παράδοση και κατάδικοι υπό μεταφορά μπορεί να διαχωρίζονται από τους άλλους κρατουμένους της αντίστοιχης με αυτούς κατηγορίας.

5. Για την επιλογή των χώρων κράτησης και την εξειδίκευση της μεταχείρισης των κρατουμένων συνεκτιμώνται το στάδιο κράτησης και το καθεστώς διαβίωσής τους και συγκεκριμένα εάν αυτοί: α) ευρίσκονται σε μεταβατικό στάδιο ενημέρωσης και προσαρμογής, β) εργάζονται, εκπαιδεύονται και εν γένει απασχολούνται δημιουργικά, γ) συμμετέχουν σε αναγνωρισμένα προγράμματα απεξάρτησης, δ) λαμβάνουν άδειες, ε) διαβιούν σε ημιελευθερία και στ) εκτίουν τμηματικά την ποινή τους.

6. Οι κρατούμενοι κάθε νομικής κατηγορίας διαβιώνουν σε ιδιαίτερα καταστήματα ή αυτοτελή τμήματα ή διαφορετικούς, ειδικά καθορισμένους χώρους ατομικής ή ομαδικής κράτησης, κατά τις διατάξεις του Τρίτου Κεφαλαίου του παρόντος, όπως ισχύουν κάθε φορά. Με απόφαση του **Γενικού Συμβουλίου Κράτησης** καθορίζεται η μεταχείριση κρατουμένων οι οποίοι: α) εκδηλώνουν αυτοκαταστροφική ή βίαιη συμπεριφορά προς τους συγκρατούμενους τους ή και προς το προσωπικό του καταστήματος β) ασκούν επιρροή στους συγκρατούμενους τους και τους εκμεταλλεύονται, όπως αποδεικνύεται από αποφάσεις του αρμόδιου για την άσκηση πειθαρχικού ελέγχου οργάνου, γ) είναι ευάλωτοι λόγω των ιδιαιτεροτήτων του γενετήσιου προσανατολισμού τους και των

αξιόποινων προσβολών της γενετήσιας ελευθερίας για τις οποίες κατηγορούνται ή έχουν καταδικαστεί και δ) κατηγορούνται ή έχουν καταδικαστεί για την οργάνωση αποδράσεων και άλλων αξιόποινων πράξεων, που προβλέπονται από την εκάστοτε ισχύουσα νομοθεσία περί εγκληματικών και τρομοκρατικών οργανώσεων.

7. Συγχρωτισμός κρατουμένων οι οποίοι ανήκουν σε διαφορετικές νομικές κατηγορίες δικαιολογείται για λόγους εργασίας, εκπαίδευσης και συμμετοχής σε προγράμματα συμβουλευτικής, θεραπείας και εν γένει δημιουργικής αξιοποίησης του χρόνου κράτησης. Κρατούμενοι διαφορετικών κατηγοριών επιτρέπεται να επικοινωνούν για οικογενειακούς, επαγγελματικούς και υπερασπιστικούς λόγους.

8. Κρατούμενοι κατάδικοι, οι οποίοι εκτίουν ποινές φυλάκισης και πληρούν τις τυπικές προϋποθέσεις που προβλέπονται για τη χορήγηση τακτικών αδειών, με απόφαση του Συμβουλίου μπορεί να κρατούνται σε αγροτικά καταστήματα κράτησης ή στην Κεντρική Αποθήκη Υλικού Φυλακών, χωρίς να τους ανατίθενται εργασίες που εκτελούνται σε μη φυλασσόμενους χώρους. Οι κατάδικοι οι οποίοι εκτίουν ποινές πρόσκαιρης ή ισόβιας κάθειρξης, **προεχόντως αυτοί που εκτίουν ποινή φυλάκισης** και έχουν κάνει καλή χρήση μίας τακτικής άδειας, κρατούνται στα ίδια καταστήματα και επιτρέπεται να τους ανατίθενται εργασίες που εκτελούνται σε μη φυλασσόμενους χώρους, εντός ή εκτός των εγκαταστάσεων του καταστήματος.

9. Κρατούμενοι κατάδικοι οι οποίοι λαμβάνουν τακτικές και εκπαιδευτικές άδειες, μετά την καλή χρήση της δεύτερης άδειάς τους υπάγονται με απόφαση του **Πειθαρχικού** Συμβουλίου σε καθεστώς ημιελεύθερης διαβίωσης και διαμένουν είτε στα αγροτικά καταστήματα κράτησης και στην Κ.Α.Υ.Φ. είτε σε τμήματα των άλλων καταστημάτων κράτησης που διατίθενται για τη διαμονή των αδειούχων κρατουμένων.

10. Κρατούμενοι κατάδικοι οι οποίοι εκτίουν ποινή φυλάκισης που έχει μετατραπεί σε χρηματική ή περαιτέρω, σε παροχή κοινωφελούς εργασίας, υπάγονται σε καθεστώς τμηματικής έκτισης της ποινής μέχρι την απόλυσή τους μετά την έκτιση του 1/5 της ποινής τους, ή μέχρι τη συμπλήρωση των 2/5 της ποινής τους και την απόλυσή τους εάν δεν μπορούν να υπαχθούν στη ρύθμιση του άρθρου 105 § 3 ΠΚ. **τηρουμένων των διατάξεων του άρθρου 82 Π. Κ..** Οι κρατούμενοι αυτοί διαμένουν στα ίδια καταστήματα και στους ίδιους χώρους με τους κρατούμενους, οι οποίοι υπάγονται σε καθεστώς ημιελεύθερης διαβίωσης.

Άρθρο 12

Ειδικές ρυθμίσεις για κρατούμενους ανηλίκους και νεαρούς ενήλικες

1. Κρατούμενοι και των δύο φύλων οι οποίοι έχουν συμπληρώσει το 15^ο έτος της ηλικίας τους, μέχρι να συμπληρώσουν το 18^ο έτος (ανήλικοι) διαμένουν σε ειδικές μονάδες των καταστημάτων κράτησης νέων χωρίς να συγχρωτίζονται με ενήλικες κρατούμενους. Κρατούμενοι οι οποίοι έχουν συμπληρώσει το 18^ο έτος της ηλικίας τους, μέχρι να συμπληρώσουν το 21^ο έτος (νεαροί ενήλικες) διαμένουν σε διαφορετικούς χώρους και τμήματα από αυτά στα οποία διαμένουν οι ανήλικοι, χωρίς να συγχρωτίζονται με τους λοιπούς ενήλικες κρατούμενους. Μετά τη συμπλήρωση του 21^{ου} έτους και μέχρι τη συμπλήρωση του 25^{ου} έτους και εφόσον συντρέχουν λόγοι σχετικοί με την εκπαίδευση και την επαγγελματική κατάρτισή τους, καθώς και

με την κατάσταση της υγείας τους, κρατούνται σε καταστήματα στα οποία προσφέρονται κατάλληλες υπηρεσίες και προγράμματα, ανάλογα με τη νομική κατάστασή τους.

2. Οι κανόνες διαβίωσης και τα προγράμματα που εφαρμόζονται στα καταστήματα ή στα ιδιαίτερα τμήματα ή στους χώρους κράτησης ανηλίκων και νεαρών ενηλίκων κρατουμένων, προσαρμόζονται στις φυσικές, ψυχολογικές, κοινωνικές, εκπαιδευτικές, επαγγελματικές και κοινωνικές ανάγκες και τα ενδιαφέροντα της ηλικίας και του φύλου τους. Ιδιαίτερη μέριμνα λαμβάνεται για την πρόσβαση ανηλίκων και νεαρών ενηλίκων κρατουμένων – θυμάτων σωματικής ή και ψυχολογικής κακομεταχείρισης και εκμετάλλευσης σε κατάλληλες υπηρεσίες υποστήριξης.

3. Όλοι οι ανήλικοι κρατούμενοι οι οποίοι δεν έχουν ολοκληρώσει την υποχρεωτική σχολική εκπαίδευση, έχουν πρόσβαση σε κατάλληλες δομές. Για τη σχολική και επαγγελματική εκπαίδευση των ανηλίκων λαμβάνεται υπόψη η γνώμη των γονέων ή των προσώπων που ασκούν τη γονική μέριμνα **και συνεκτιμάται η γνώμη του κοινωνικού λειτουργού και του εκπαιδευτικού.**

4. Με Προεδρικό Διάταγμα που εκδίδεται με πρόταση του Υπουργού Δικαιοσύνης, ύστερα από γνώμη της Ειδικής Μόνιμης Επιτροπής Σωφρονιστικού Συστήματος, μέσα σε ένα χρόνο από την έναρξη ισχύος του παρόντος, καθορίζονται οι όροι, οι προϋποθέσεις και οι διαδικασίες ίδρυσης «Στέγης Ανηλίκων». Στο ιδρυτικό Π.Δ. θα εντάσσεται και ο σχετικός εσωτερικός κανονισμός λειτουργίας.

Άρθρο 13

Ειδικές ρυθμίσεις για κρατούμενες γυναίκες και κρατούμενους γονείς

1. Οι κανόνες διαβίωσης και τα προγράμματα που εφαρμόζονται στα καταστήματα ή στα ιδιαίτερα τμήματα ή στους χώρους κράτησης γυναικών κρατουμένων, προσαρμόζονται στις φυσικές, ψυχολογικές, εκπαιδευτικές, επαγγελματικές και κοινωνικές ανάγκες και τα ενδιαφέροντα του φύλου τους. Ιδιαίτερη μέριμνα λαμβάνεται για την πρόσβαση γυναικών κρατουμένων – θυμάτων σωματικής ή και ψυχολογικής κακομεταχείρισης και εκμετάλλευσης σε κατάλληλες υπηρεσίες υποστήριξης.

2. Οι γυναίκες κρατούμενες οι οποίες κυοφορούν, παρακολουθούνται τακτικά από αρμόδιο ιατρό εντός του καταστήματος κράτησης και μεταφέρονται σε κατάλληλο δημόσιο νοσηλευτικό ίδρυμα, προγραμματισμένα για παρακολούθηση και εκτάκτως όταν παρουσιαστεί οποιαδήποτε επιπλοκή στην κύησή τους, καθώς και στον τοκετό.

3. Στα τμήματα ή τους χώρους των καταστημάτων κράτησης στα οποία κρατούνται άνδρες ή γυναίκες, γονείς παιδιών ηλικίας μέχρι πέντε ετών, διαμορφώνονται κατάλληλοι χώροι για τη διαμονή των παιδιών μαζί με τη μητέρα ή τον πατέρα τους. Για τις περιπτώσεις αυτές διατίθενται πάντοτε ατομικά κελιά, άλλως ο δικαστικός λειτουργός του καταστήματος κράτησης δύναται να διατάσσει την κατ' οίκον κράτηση της μητέρας ή του πατέρα κρατουμένου, **υποδίκου ή σε ημιελεύθερη διαβίωση** εφόσον η εκτιώμενη ποινή δεν υπερβαίνει συνολικά τα πέντε έτη. Παιδιά

άνω των πέντε ετών εισάγονται σε ιδρύματα παιδικής μέριμνας που λειτουργούν υπό την εποπτεία των Υπουργείων Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης και Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης, εφόσον στερούνται του κατάλληλου συγγενικού περιβάλλοντος, κατά την κρίση του δικαστικού λειτουργού του καταστήματος κράτησης **και ειδικού παιδοψυχίατρου.**

Άρθρο 14

Ειδικές ρυθμίσεις για υποδίκους

1. Το πρόγραμμα διαβίωσης υποδίκων στο κατάστημα προσεγγίζει κατά το δυνατόν τις συνθήκες της ελεύθερης διαβίωσης. Οι υπόδικοι εγκλείονται στους χώρους ατομικής ή ομαδικής κράτησης κατά τις μεσημβρινές ώρες μόνο για λόγους τάξης και δικαιούνται να υποδέχονται καθημερινά επισκέπτες.
2. Επιτρεπτοί περιορισμοί της ελευθερίας των υποδίκων είναι μόνον οι απαραίτητοι για την ομαλή διεξαγωγή της ανάκρισης. Οι περιορισμοί αυτοί ζητούνται εγγράφως από την αρχή που διατάσσει την προσωρινή κράτηση και εξειδικεύονται από **το Γενικό Συμβούλιο Κράτησης**. Ο υπόδικος κρατούμενος έχει δικαίωμα προσφυγής στο Δικαστήριο Έκτισης Ποινών του καταστήματος κράτησης.
3. Οι υπόδικοι κρατούμενοι ενημερώνονται υποχρεωτικά για το δικαίωμά τους σε νομική αρωγή και διευκολύνονται για να προετοιμάζουν την υπεράσπισή τους. Στο πλαίσιο αυτό έχουν δικαίωμα να δέχονται επισκέψεις από δικηγόρο χωρίς αριθμητικό περιορισμό, να λαμβάνουν αντίγραφα και να ενημερώνονται για κάθε στοιχείο της δικογραφίας τους, σε οποιαδήποτε μορφή. Το ίδιο ισχύει και στην περίπτωση, που κατά του υποδίκου εκκρεμεί και η εκτέλεση καταδικαστικής απόφασης.

Άρθρο 15

Ειδικές κατηγορίες κρατουμένων

1. Οι κρατούμενοι για χρέη προς ιδιώτες ή για άλλο λόγο σε εκτέλεση απόφασης πολιτικού δικαστηρίου, καθώς και οι οφειλέτες χρηματικής ποινής, αυτοτελώς ή κατά μετατροπή ή προστίμου αποτελούν ειδικές κατηγορίες κρατουμένων και διαβιούν σε χωριστά τμήματα αντίστοιχων για την κατηγορία καταστημάτων (νεαρών, γυναικών, ανδρών).
2. Στους κρατούμενους των κατηγοριών αυτών, εφαρμόζονται ανάλογα όσα προβλέπονται στο άρθρο 14 για τους υπόδικους κρατουμένους.
3. *Με απόφαση του Υπουργού Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, μπορούν οι κρατούμενοι να εντάσσονται σε νέες κατηγορίες για λόγους: α) αποτροπής θυματοποίησής τους ή β) εξειδικευμένης ανάγκης μεταχείρισής τους.*

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΡΙΤΟ

ΤΑ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ ΚΡΑΤΗΣΗΣ

Άρθρο 16

Τρόπος σύστασης

Η σύσταση, κατάργηση ή συγχώνευση όλων των κατηγοριών και τύπων των υπαρχόντων καταστημάτων κράτησης ή και η δημιουργία νέων τύπων καταστημάτων γίνεται με προεδρικό διάταγμα, ύστερα από πρόταση του Υπουργού Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων.

Η μετατροπή, μετονομασία και μεταβολή της έδρας τους γίνεται με απόφαση του Υπουργού Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων.

Για τη σύσταση θεραπευτικού καταστήματος κατά την έννοια του άρθρου 17 παρ. 5 του παρόντος, συναρμόδιος για την έκδοση του προεδρικού διατάγματος, είναι και ο Υπουργός Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις. Το ίδιο ισχύει και για τη σύσταση, μέσα ή έξω από το κατάστημα κράτησης, κέντρου υγείας, ή ειδικού περιφερειακού ιατρείου τη φύλαξη και διοίκηση του οποίου αναλαμβάνει το Υπουργείο Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, ενώ τη στελέχωσή του σε ιατρικό/νοσηλευτικό προσωπικό το Υπουργείο Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, [τηρουμένων των διατάξεων του ν. 3772/2009](#).

Άρθρο 17

Διακρίσεις

1. Τα καταστήματα κράτησης διακρίνονται σε α) Γενικά, β) Ειδικά και γ) Θεραπευτικά.
2. Τα *Γενικά Καταστήματα* δέχονται ανάλογα με τη δυναμικότητα τους, κρατούμενους των κάτωθι κατηγοριών: α) υπόδικους, β) καταδικασθέντες σε ποινές κάθειρξης από 5 έτη και πάνω, γ) καταδικασθέντες για εγκληματικές πράξεις και προσβολές κατά της γενετήσιας ελευθερίας, δ) καταδικασθέντες για πλημμεληματικές πράξεις και με ποινές φυλάκισης μέχρι 5 έτη και ε) επικίνδυνους για την κοινή συμβίωση, καθώς και όσους εξαιτίας της φύσης [της αξιόποινης πράξης](#) τους, υπάγονται σε ειδικό καθεστώς κράτησης, με περιοριστικούς όρους διαβίωσης
3. Τα *Ειδικά Καταστήματα* είναι τα αγροτικά καταστήματα, η Κ.Α.Υ.Φ., τα καταστήματα κράτησης νέων και τα κέντρα ημιελεύθερης διαβίωσης.
4. Οι παραπάνω [ειδικές](#) προϋποθέσεις κράτησης στα καταστήματα [των παραγράφων 1 και 2](#) καθορίζονται ή τροποποιούνται με απόφαση του Υπουργού Δικαιοσύνης Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων.
5. Τα *Θεραπευτικά Καταστήματα* διακρίνονται σε γενικά νοσοκομεία, σε θεραπευτήρια για κρατούμενους που πάσχουν από ψυχικές διαταραχές και σε ειδικά θεραπευτικά καταστήματα ή τμήματα για εξαρτημένους από ναρκωτικά [ή το αλκόολ](#). Ο τρόπος οργάνωσης και λειτουργίας των θεραπευτικών καταστημάτων για τοξικομανείς κρατούμενους και κάθε άλλο σχετικό με τα προγράμματα θέμα, ρυθμίζεται με κοινή υπουργική απόφαση του Υπουργού Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και του κατά περίπτωση συναρμόδιου Υπουργού.
6. Τα μέτρα ασφαλείας των καταστημάτων κράτησης είναι ανάλογα προς το είδος των καταστημάτων, κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 63 παράγραφος 3 του παρόντος. Σε καμία περίπτωση δεν επιτρέπεται να καθιστούν ανέφικτη την εφαρμογή θεσμών και προγραμμάτων που προβλέπονται στον κώδικα αυτόν.

Άρθρο 18

Κτιριακές εγκαταστάσεις

1. Τα καταστήματα κράτησης λειτουργούν **πλησίον του αστικού ιστού και σε περιοχές που βρίσκονται κατ' αρχήν κοντά σε έδρες εφετείων και πρωτοδικείων** και, σε κάθε περίπτωση, όπως προβλέπεται από το εκάστοτε ισχύον Ειδικό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης. Για όσα καταστήματα λειτουργούν μακριά από αστικές περιοχές λαμβάνεται μέριμνα από τη Γενική Διεύθυνση Σωφρονιστικής Πολιτικής του Υπουργείου Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων σε συνεργασία με τις αρμόδιες για θέματα μεταφορών και επικοινωνιών τοπικές αρχές, ώστε να μη δυσχεραίνεται η επικοινωνία των κρατουμένων με το ευρύτερο κοινωνικό περιβάλλον και να εξασφαλίζεται η ταχεία παροχή υγειονομικών υπηρεσιών, καθώς και η εύκολη πρόσβαση επισκεπτών και δικηγόρων.

2. Τα κτίρια και η διαμόρφωση των χώρων κράτησης ανταποκρίνονται στους όρους υγιεινής, εξασφαλίζουν τις κατάλληλες συνθήκες ομαλής διαβίωσης των κρατουμένων και πληρούν τις αναγκαίες προϋποθέσεις ασφαλούς και εύρυθμης λειτουργίας των καταστημάτων. Ιδιαίτερα, η κατασκευή και η διαρρύθμισή τους εξασφαλίζουν σε ικανοποιητικό βαθμό ηλιακό φως και ατμοσφαιρικό αέρα, με χρήση παραθύρων, εξαερισμό, θέρμανση, άνετη κυκλοφορία και χώρους κίνησης, σύμφωνα με τις κλιματολογικές συνθήκες του τόπου κράτησης. Απαγορεύεται η διαβίωση των κρατουμένων σε χώρους κράτησης που βρίσκονται κάτω από την επιφάνεια του εδάφους.

3. Στις εγκαταστάσεις του καταστήματος κράτησης, υπάρχει συνεχής υδροδότηση με παροχές ζεστού και κρύου, πόσιμου νερού στη διάθεση του κρατουμένου όλες τις ώρες. Σε όλους τους χώρους κράτησης, ατομικής και ομαδικής, τοποθετούνται συστήματα για την άμεση ηχητική ειδοποίηση του προσωπικού σε επείγουσες περιπτώσεις κινδύνου για τη ζωή και την υγεία των κρατουμένων.

4. Οι διοικητικές, οικονομικές και υγειονομικές υπηρεσίες, καθώς και τα γραφεία του προσωπικού φύλαξης, αν δεν στεγάζονται σε αυτοτελή κτίρια, βρίσκονται σε κάθε περίπτωση έξω από τους κυρίως χώρους κράτησης (πτέρυγες και δωμάτια ατομικής και ομαδικής διαβίωσης των κρατουμένων).

5. Η αρχιτεκτονική και κτιριολογική διαρρύθμιση των καταστημάτων κράτησης είναι σύμφωνη με προδιαγραφές, οι οποίες συντάσσονται με ευθύνη του Υπουργείου Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, ύστερα από γνώμη του Τεχνικού Επιμελητηρίου Ελλάδος. Σε περίπτωση αρχιτεκτονικών και κτιριολογικών παρεμβάσεων σε καταστήματα κράτησης που βρίσκονται σε λειτουργία, ζητείται υποχρεωτικά η **γνώμη** του Συμβουλίου Καταστήματος Κράτησης.

Άρθρο 19

Χώροι διαβίωσης των κρατουμένων

1. Κάθε κατάσταση κράτησης ή τμήμα μπορεί να διαθέτει πτέρυγες, χωρίς δυνατότητα συγχρωτισμού μεταξύ των κρατουμένων που δεν βρίσκονται στην ίδια

πτέρυγα, με την επιφύλαξη του άρθρου 11 παρ. 7 του παρόντος κώδικα. Οι πτέρυγες περιλαμβάνουν χώρους ατομικής και ομαδικής κράτησης.

2. Οι χώροι κράτησης πρέπει να περιλαμβάνουν την απαραίτητη οικοσκευή για τις λειτουργικές ανάγκες διαβίωσής τους, όπως κρεβάτι, τραπέζι κλπ. Στους χώρους ατομικής κράτησης που έχουν εμβαδόν μέχρι 10 τ.μ. και ... κ. μ. απαγορεύεται να διαμένουν περισσότεροι από δύο κρατούμενοι. Στους χώρους ομαδικής κράτησης με εμβαδόν άνω των 10 τ.μ. και ... κ. μ., σε κάθε κρατούμενο αναλογούν υποχρεωτικά 4-6 τ.μ. Κρατούμενοι γονείς που έχουν μαζί τα βρέφη τους κρατούνται πάντοτε σε κατάλληλα διαρρυθμισμένους χώρους ατομικής κράτησης (κελιά), χωρητικότητας τουλάχιστον 12 τ.μ. και ... κ. μ. Σ' αυτούς δεν επιτρέπεται η τοποθέτηση δεύτερου κρατουμένου, σύμφωνα και με το άρθρο 13 παρ. 3 του παρόντος.

3. Οι ειδικοί χώροι πειθαρχικής κράτησης δεν διαφέρουν σε τίποτα από τους άλλους γενικούς χώρους και δεν αλλοιώνεται σε τίποτα το status των κρατουμένων σε αυτά.

4. Ο ακριβής αριθμός των κρατουμένων που επιτρέπεται να τοποθετούνται σε κάθε χώρο κράτησης καθορίζεται από την Επιτροπή Υγειονομικού Ελέγχου και τον Δικαστικό Λειτουργό του καταστήματος κράτησης και βεβαιώνεται από τον διευθυντή του καταστήματος με καταχώρηση σε βάση δεδομένων που τηρείται σε κάθε κατάσταση κράτησης και στην Κεντρική Υπηρεσία του Υπουργείου Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων. Πρόσβαση στη βάση αυτή εκτός από τις αρμόδιες διοικητικές υπηρεσίες του Υπουργείου Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και των καταστημάτων κράτησης, έχουν οι εισαγγελικές αρχές που εκδίδουν παραγγελίες εκτέλεσης αποφάσεων και ενταλμάτων δικαστικών αρχών ώστε να ενεργήσουν σύμφωνα με τα παραπάνω.

5. Με απόφαση του Υπουργού Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων ύστερα από γνώμη της Ειδικής Επιτροπής της Βουλής για το Σωφρονιστικό καθορίζονται οι όροι, οι προϋποθέσεις, ο χρόνος εφαρμογής του *numerus clausus* σε κάθε σωφρονιστικό κατάστημα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΕΤΑΡΤΟ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΚΑΙ ΔΙΑΒΙΩΣΗ ΤΩΝ ΚΡΑΤΟΥΜΕΝΩΝ ΣΤΑ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ ΚΡΑΤΗΣΗΣ

ΤΜΗΜΑ Α: ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Άρθρο 20

Εισαγωγή κρατουμένων

1. Δεν επιτρέπεται εισαγωγή σε κατάστημα κράτησης χωρίς έγγραφη παραγγελία του οργάνου που είναι αρμόδιο για την εκτέλεση της απόφασης, κατά το άρθρο 549 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας, και χωρίς τις προϋποθέσεις που θέτουν το Σύνταγμα και οι δικονομικοί νόμοι. Το αρμόδιο όργανο προσδιορίζει στην παραγγελία του το αντίστοιχο προς την κατηγορία στην οποία ανήκει ο κρατούμενος κατάστημα κράτησης, με προτεραιότητα το πλησιέστερο προς τον τόπο της κατοικίας του ή των

μελών της οικογένειάς του ή στον τόπο κοινωνικής ένταξης τηρουμένου του άρθρου 18 παρ.1 του παρόντος. Ο διευθυντής του καταστήματος οφείλει να εκτελέσει την παραγγελία.

2. Η παραγγελία προς εκτέλεση και εισαγωγή στο κατάστημα συνοδεύεται από τα ακόλουθα δικαιολογητικά έγγραφα:

α. απόφαση δικαστηρίου ή απόσπασμα αυτής για καταδικασθέντες σε οποιαδήποτε ποινή ή σε δικαστικά έξοδα ή για όσους επιβλήθηκε μέτρο ασφαλείας κατά της ελευθερίας.

β. Αιτιολογημένο δικαστικό ένταλμα σύλληψης ή προσωρινής κράτησης ή βούλευμα δικαστικού συμβουλίου για υποδίκους.

γ. Απόφαση αλλοδαπής δικαστικής αρχής, στο πλαίσιο διεθνών συμβάσεων που εφαρμόζονται στην Ελλάδα.

δ. Εκτελεστό απόγραφο απόφασης πολιτικού δικαστηρίου, συνοδευόμενο από την έκθεση σύλληψης του δικαστικού επιμελητή, όπως προβλέπει σχετικά ο νόμος, και από γραμματίο καταβολής τροφείων για έναν τουλάχιστον μήνα, για χρεοφειλέτες.

3. Αν ο καταδικασμένος σε ποινή κατά της ελευθερίας δεν κρατείται για οποιονδήποτε λόγο, είναι όμως παρών κατά την απαγγελία της καταδικαστικής απόφασης, η έγγραφη παραγγελία του αρμόδιου οργάνου συνοδεύεται από απόσπασμα της δικαστικής απόφασης, το οποίο συντάσσει αμέσως η γραμματεία του δικαστηρίου που εξέδωσε την απόφαση. Μέσα σε ένα μήνα από την καθαρογραφή της σχετικής απόφασης ο γραμματέας του δικαστηρίου αποστέλλει στο κατάστημα πλήρες αντίγραφο, συνοδευόμενο από τα πρακτικά και τις τυχόν εκθέσεις των πραγματογνωμόνων και των τεχνικών συμβούλων που αφορούν στον κρατούμενο.

4. Αν μετά παρέλευση ενός μηνός από την εισαγωγή του κρατουμένου στο κατάστημα δεν έχουν τεθεί στο δελτίο του τα δικαιολογητικά έγγραφα της κράτησης, σύμφωνα με την παράγραφο 2 του παρόντος άρθρου, ο αρμόδιος δικαστικός λειτουργός αποστέλλει εντολή για άμεση προσκόμισή τους. Τα εν λόγω έγγραφα προσκομίζονται εντός του απολύτως αναγκαίου προς τούτο χρόνου και αιτιολογείται ειδικώς η εκπρόθεσμη προσκόμισή τους.

Άρθρο 21

Διαδικασία της εισαγωγής

1. Ο κρατούμενος οδηγείται στη γραμματεία του καταστήματος, όπου γίνεται έλεγχος των δικαιολογητικών εγγράφων εισαγωγής και εγγραφή του στο τηρούμενο μηχανογραφημένο σύστημα ή στα μητρώα του καταστήματος ή στον Η/Υ του καταστήματος.

2. Στο μηχανογραφημένο σύστημα ή στα μητρώα του καταστήματος ή στον Η/Υ καταχωρίζονται: α) Τα στοιχεία ταυτότητας του κρατουμένου, ο τόπος τελευταίας διαμονής του, η οικογενειακή του κατάσταση, το θρήσκευμα ή το δόγμα στο οποίο ανήκει, εφόσον επιθυμεί να το δηλώσει, τα πρόσωπα ή η αρχή που πρέπει να ειδοποιηθούν σε περίπτωση έκτακτης ανάγκης, τα δικαιολογητικά έγγραφα της κράτησης, στοιχεία ταυτότητας του θύματος, καθώς και η ημερομηνία και ώρα της εισαγωγής. β) Συνοπτική έκθεση για την εισαγωγή του κρατουμένου στο κατάστημα, η οποία υπογράφεται από τον αρμόδιο υπάλληλο του καταστήματος και τον

υπάλληλο που συνοδεύει τον προσαγόμενο. Αντίγραφο της έκθεσης αυτής, θεωρημένο από το διευθυντή του καταστήματος, αποστέλλεται στην αρχή που παρήγγειλε την κράτηση. γ) Η ημερομηνία έναρξης της κράτησης ή της εκτέλεσης της ποινής, η ημερομηνία της λήξης της, καθώς και κάθε άλλη μεταβολή του καθεστώτος κράτησης του κρατούμενου, ιδίως δε η ημερομηνία της ενδεχόμενης υπό όρον απόλυσής του, δ) αντίγραφο ποινικού μητρώου δικαστικής χρήσης. Ειδική στήλη υπάρχει και για τις χορηγούμενες άδειες. Επίσης, καταγράφονται οποιεσδήποτε εμφανείς βλάβες και παράπονα του κρατούμενου για προηγούμενη κακομεταχείριση. Σε αυτή την περίπτωση οδηγείται στον ιατρό του καταστήματος αμελλητί. Η έκθεση ιατρικής εξέτασης διαβιβάζεται στο Υπουργείο Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και στην αρμόδια Εισαγγελική Αρχή.

3. Τα δικαιολογητικά έγγραφα που αναφέρονται στο άρθρο 20 παράγραφος 2 του παρόντος, καθώς και κάθε άλλο στοιχείο σχετικό με τον κρατούμενο τίθενται στο παραπάνω ατομικό του δελτίο. Σε κατάλληλη θέση επικολλάται πρόσφατη φωτογραφία του.

4. Αν στο κατάστημα λειτουργούν τμήματα, στα οποία κρατούνται άτομα διαφόρων κατηγοριών, η γραμματεία του καταστήματος τηρεί μητρώα και ατομικά δελτία για κάθε κατηγορία.

5. Γνώση των παραπάνω μητρώων και ατομικών δελτίων λαμβάνουν, εκτός από τα αρμόδια όργανα της σωφρονιστικής υπηρεσίας, ο κρατούμενος ή ο νόμιμος εκπρόσωπός του ή τρίτο πρόσωπο που έχει έννομο συμφέρον. Στην τελευταία αυτή περίπτωση απαιτείται άδεια του αρμόδιου δικαστικού λειτουργού.

6. Ο νεοεισαγόμενος υποβάλλεται σε έρευνα σωματική και των ατομικών ειδών του, η οποία διεξάγεται σε ιδιαίτερο χώρο και κατά τρόπο που δεν θίγει την αξιοπρέπειά του. Η έρευνα διενεργείται από δύο τουλάχιστον υπαλλήλους του ίδιου φύλου με τον κρατούμενο. Αν υπάρχουν σοβαρές ενδείξεις που να δικαιολογούν ενδοσωματική ή ακτινολογική έρευνα, αυτή διενεργείται μόνον από ιατρό, κατά τους κανόνες της ιατρικής, μετά από εντολή του αρμόδιου δικαστικού λειτουργού.

Χρήματα ή αντικείμενα τα οποία ο ίδιος ο κρατούμενος επιθυμεί να δώσει προς φύλαξη, παραδίδονται με απόδειξη στον διαχειριστή του καταστήματος. Η διεύθυνση του καταστήματος κράτησης δεν ευθύνεται για την απώλεια ή καταστροφή αντικειμένων που ο κρατούμενος επιθυμεί να κρατήσει.

7. Σε περίπτωση που διαπιστωθούν εμφανείς βλάβες ή και ο κρατούμενος δηλώσει προηγούμενη κακομεταχείριση, καλούνται αμελλητί ο γιατρός και ο κοινωνικός λειτουργός για να εξετάσουν την περίπτωση. Ο κρατούμενος μπορεί να ζητήσει να εξετασθεί και από γιατρό της επιλογής του. Η έκθεση ιατρικής εξέτασης διαβιβάζεται αμέσως στο Υπουργείο Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και στην αρμόδια Εισαγγελική Αρχή με ευθύνη της Διοίκησης.

Άρθρο 22

Ενημέρωση και τοποθέτηση του κρατούμενου

1. Το αργότερο την επόμενη εργάσιμη ημέρα από την εισαγωγή του ο κρατούμενος οδηγείται στο διευθυντή, στον ιατρό, στην κοινωνική υπηρεσία του καταστήματος, στον αρχιφύλακα για την αρχική επιλογή του χώρου κράτησης και στον διευθυντή του σχολείου για τη διερεύνηση των εκπαιδευτικών αναγκών. Αν ο κρατούμενος δεν διαθέτει ατομικό βιβλιário ή δελτίο υγείας οδηγείται στον ιατρό εντός 24 ωρών το αργότερο.
2. Ο διευθυντής ενημερώνει **αμελλητί** τον κρατούμενο για τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις του, καθώς και για τον εσωτερικό κανονισμό του καταστήματος κράτησης και παραδίδει στον κρατούμενο σχετικό ενημερωτικό έντυπο, που εκδίδεται με ευθύνη και φροντίδα του Υπουργείου Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων. Οι αλλοδαποί κρατούμενοι ενημερώνονται για τα παραπάνω σε γλώσσα που κατανοούν. Δεν αποκλείεται και η συνδρομή της οικείας προξενικής Αρχής ή ειδικού διερμηνέα ή και η παροχή στοιχείων σχετικά με την κράτησή τους, εφόσον συναινούν και οι ίδιοι. Επίσης, οι κρατούμενοι δηλώνουν πρόσωπα εμπιστοσύνης τους για να ειδοποιηθούν σε έκτακτες περιπτώσεις.
3. Ο ιατρός εξετάζει τον κρατούμενο, ο οποίος υποχρεούται να αναφέρει το ιατρικό του ιστορικό, και, αν διαπιστώσει ασθένεια, **ή εξάρτηση** τον υποβάλλει στην κατάλληλη θεραπευτική αγωγή ή ζητεί την εξέτασή του από ειδικό ιατρό. Όπου επιβάλλεται, ο ιατρός μεριμνά για την παραπομπή του κρατούμενου σε κατάλληλο θεραπευτικό κατάστημα, όπως ορίζεται στο άρθρο 30 του παρόντος.
4. Ο κοινωνικός λειτουργός, σε ιδιαίτερη συνέντευξη με τον κρατούμενο, συζητά μαζί του για τα ατομικά, οικογενειακά, επαγγελματικά ή άλλα προβλήματα που δημιουργούνται από τον περιορισμό του στο κατάστημα κράτησης, τον ενημερώνει για την παρεχόμενη από την κοινωνική υπηρεσία συμπαράσταση και του παρέχει την απαραίτητη συνδρομή. Μετά τη συνέντευξη και σε εύλογο χρόνο ο κοινωνικός λειτουργός συντάσσει σύντομη έκθεση με την περιγραφή των παραπάνω προβλημάτων, όπως προέκυψαν από τη συζήτηση, και θέτει την έκθεση αυτή σε ατομική μερίδα κοινωνικής έρευνας. Στην ίδια μερίδα θέτει και αντίγραφα εγγράφων από τη δικογραφία τα οποία κρίνει απαραίτητα. Οι ατομικές μερίδες κοινωνικής έρευνας των κρατουμένων διατηρούνται στο αρχείο της κοινωνικής υπηρεσίας του καταστήματος. Η έκθεση που συντάσσεται κατά τα προηγούμενα δεν προσκομίζεται στο δικαστήριο χωρίς τη συναίνεση του κρατουμένου. Σε αντίθετη περίπτωση η έκθεση αυτή δεν αποτελεί αποδεικτικό μέσο. Η παραπάνω απαγόρευση δεν αίρει τις κατά το άρθρο 37 παράγραφος 2 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας υποχρεώσεις. Ο κοινωνικός λειτουργός μπορεί, σε εξαιρετικές περιπτώσεις να εξετάζεται ως μάρτυρας στο Δικαστήριο Έκτισης Ποινών και να καταθέτει για τη συμπεριφορά του κρατουμένου κατά τη διάρκεια της κράτησής του, **τηρουμένης της υποχρέωσης εχεμύθειας και προς όφελος του κρατούμενου.**
5. Μετά το πέρας της διαδικασίας που περιγράφεται στις προηγούμενες παραγράφους του παρόντος άρθρου, το Συμβούλιο καταστήματος κράτησης εντός 24 ακόμη ωρών αποφασίζει την οριστική τοποθέτηση του κρατουμένου σε

συγκεκριμένο τμήμα και χώρο του καταστήματος ή προτείνει στην Κ.Ε.Μ. τη μεταγωγή του σε άλλο καταλληλότερο κατάστημα κράτησης. *Προς τούτο εκτιμάται ιδιαίτερος η πραγματική ή νομική κατάσταση του κρατουμένου κατά τις διακρίσεις των προηγούμενων άρθρων του παρόντος κώδικα.*

ΤΜΗΜΑ Β: ΔΙΑΒΙΩΣΗ

Άρθρο 23

Υγιεινή και καθαριότητα

1. Η διεύθυνση εξασφαλίζει τους όρους υγιεινής και καθαριότητας στο κατάστημα, διατηρεί σε καλή λειτουργία όλες τις εγκαταστάσεις και παρέχει **δωρεάν** τα μέσα για την ατομική υγιεινή και καθαριότητα των κρατουμένων, όπως χαρτί υγείας, σαπούνι κ.λπ..
2. Οι κρατούμενοι έχουν την υποχρέωση να τηρούν τους όρους ατομικής υγιεινής και καθαριότητας των κοινόχρηστων χώρων, όπως αυτοί καθορίζονται από τον εσωτερικό κανονισμό και σύμφωνα με τις οδηγίες των αρμόδιων υπαλλήλων.

Άρθρο 24

Υγειονομικός έλεγχος

1. Ο υγειονομικός έλεγχος των καταστημάτων κράτησης ασκείται από τις αρμόδιες υπηρεσίες της περιφέρειας στην οποία ανήκει το κατάστημα, με συμμετοχή ενός εκπροσώπου του τοπικού Ιατρικού Συλλόγου.
2. Ο έλεγχος διενεργείται τακτικά το πρώτο δεκαήμερο κάθε τριμήνου, με πρωτοβουλία του αρμόδιου δικαστικού λειτουργού και εκτάκτως, όποτε αυτό κριθεί αναγκαίο, είτε από τις αρμόδιες υπηρεσίες της περιφέρειας στην οποία ανήκει το κατάστημα, είτε από τη διεύθυνση του καταστήματος κράτησης,

Άρθρο 25

Διατροφή

1. Η κατάλληλη διατροφή των κρατουμένων είναι υποχρέωση του Κράτους **και παρέχεται δωρεάν**. Η διαμόρφωση εναλλασσόμενων εβδομαδιαίων προγραμμάτων συσσιτίου των κρατουμένων γίνεται από τον ιατρό του καταστήματος σε συνεργασία με το Συμβούλιο καταστήματος κράτησης. Το Υπουργείο Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων συντάσσει πρότυπα διαιτολογίου σε συνεργασία με τις υγειονομικές αρχές ή υγειονομικές σχολές ή Τμήματα Διαιτολογίας Α.Ε.Ι. ή Τ.Ε.Ι..
2. Η ποιότητα, η επάρκεια και η γενική κατάσταση του παρασκευαζόμενου κατά την προηγούμενη παράγραφο συσσιτίου στα καταστήματα κράτησης ελέγχεται και παρακολουθείται καθημερινά από τον διευθυντή.
Κατά τον έλεγχο μπορεί να παρίσταται ιατρός οριζόμενος κατά περίπτωση από τον τοπικό ιατρικό σύλλογο. Η διανομή του συσσιτίου γίνεται σύμφωνα με το ημερήσιο πρόγραμμα του καταστήματος.

3. Ο ιατρός του καταστήματος καθορίζει, με γραπτή γνωμάτευση, ειδική διαίτα ή συμπληρωματική τροφή σε άτομα ή κατηγορίες κρατουμένων που έχουν ανάγκη, όπως οι ασθενείς, οι γυναίκες σε εγκυμοσύνη ή σε κατάσταση λοχείας και οι υπερήλικες.
4. Πρόνοια λαμβάνεται, κατά το δυνατόν, για ειδικά διαιτολόγια που επιβάλλουν ορισμένες θρησκευτικές ή άλλες πεποιθήσεις.
5. Επιτρέπεται στον κρατούμενο να προμηθεύεται με δική του δαπάνη πρόσθετα τρόφιμα ή αγαθά για την ικανοποίηση ατομικών του αναγκών με μεσολάβηση των υπηρεσιών του καταστήματος κράτησης. Η παρασκευή φαγητού στο χώρο του καταστήματος από τον ίδιο τον κρατούμενο επιτρέπεται μόνο για λόγους υγείας με απόφαση του διευθυντή, ύστερα από σύμφωνη γνώμη του ιατρού του καταστήματος, λαμβανομένων υπόψη κατά περίπτωση των πραγματικών συνθηκών που επικρατούν σε αυτό.
6. Η παράδοση ειδών διατροφής σε κρατουμένους κατά το επισκεπτήριο επιτρέπεται κατόπιν απόφασης του Συμβουλίου καταστήματος κράτησης.

Άρθρο 26

Ενδυμασία και κλινοστρωμνή

1. Κάθε κρατούμενος φέρει την ατομική του ενδυμασία, η οποία είναι ευπρεπής και καθαρή και σε καμία περίπτωση, είτε ευρίσκεται εντός του καταστήματος κράτησης είτε μετακινείται εκτός αυτού λόγω μεταγωγής ή άδειας, δεν φανερώνει την ιδιότητά του. Εάν κατά την είσοδό του στο κατάστημα κράτησης, είτε ως νεοεισαγόμενος, είτε ως μεταγόμενος, δεν έχει μαζί του επαρκή και κατάλληλα για την εποχή και τις κλιματικές συνθήκες δικά του είδη ένδυσης και υπόδησης, διευκολύνεται για να τα παραλάβει το συντομότερο δυνατόν από πρόσωπα που ανήκουν στο ευρύτερο κοινωνικό περιβάλλον του, ακόμη και αν αυτά δεν περιλαμβάνονται στον κύκλο των προσώπων που δικαιούται να δέχεται σε επισκεπτήριο. Η ίδια διευκόλυνση παρέχεται και κατά την παραμονή του στο κατάστημα κράτησης, όταν μεταβάλλονται οι εποχές ή οι κλιματικές συνθήκες. Σε κάθε περίπτωση ο κρατούμενος δικαιούται να προμηθεύεται αποκλειστικά για δική του χρήση με δικές του δαπάνες επιτρεπόμενα είδη ένδυσης και υπόδησης από συμβεβλημένο κατάστημα.
2. Η διεύθυνση του καταστήματος χορηγεί, σε όσους κρατουμένους έχουν ανάγκη **ή το ζητούν**, επαρκή ενδυμασία και υποδήματα, ανάλογα με την εποχή του έτους. Τα είδη που χορηγούνται δεν επιτρέπεται να έχουν εξευτελιστικό ή ταπεινωτικό χαρακτήρα.
3. Οι κρατούμενοι που εργάζονται σε αγροτικές ή βιοτεχνικές μονάδες ή εργαστήρια ή απασχολούνται σε άλλες εργασίες δικαιούνται να τους παρέχεται κατάλληλος ρουχισμός, που πρέπει να αντικαθίσταται τακτικά και σε κάθε περίπτωση όταν φθείρεται λόγω της εργασίας τους.
4. Οι κρατούμενοι που έχουν από την επαγγελματική ή άλλη ιδιότητά τους ιδιαίτερη στολή ή άλλη ειδική περιβολή δεν επιτρέπεται να τη φορούν στο κατάστημα, εκτός των κληρικών οι οποίοι δεν έχουν αποσηματισθεί.

5. Οι κρατούμενοι επιτρέπεται να χρησιμοποιούν δικά τους κλινοσκεπάσματα και πετσέτες. Η διεύθυνση του καταστήματος χορηγεί τα εν λόγω είδη σε όσους δεν διαθέτουν, σε επαρκή ποσότητα ανάλογα με την εποχή του έτους και τις κλιματικές συνθήκες. Σε όλους τους κρατουμένους χορηγούνται στρώμα, μαξιλάρι και δύο μαξιλαροθήκες. Όλα αυτά, είτε χορηγούνται από το κατάστημα είτε ανήκουν στον κρατούμενο, αλλάζουν συχνά για να είναι πάντα καθαρά και αντικαθίστανται όταν φθείρονται. Για τον σκοπό αυτό ο διαχειριστής μεριμνά ώστε να υπάρχουν πάντα διαθέσιμες επαρκείς ποσότητες των ανωτέρω ειδών.
6. Οι κρατούμενοι υποχρεούνται να διατηρούν τον εαυτό τους, το ρουχισμό τους και το χώρο του ύπνου τους καθαρό. Η διεύθυνση του καταστήματος τους προμηθεύει τα αναγκαία προς τούτο μέσα, **ακόμα και από κατασχεθέντα είδη με βάση τις σχετικές διατάξεις**, ενώ ιδιαίτερη μέριμνα λαμβάνεται για τις ανάγκες υγιεινής των γυναικών, των ασθενών και των υπερηλίκων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΕΜΠΤΟ

ΥΓΕΙΟΝΟΜΙΚΗ ΠΕΡΙΘΑΛΨΗ ΚΡΑΤΟΥΜΕΝΩΝ

Άρθρο 27

Ιατροφαρμακευτική περίθαλψη

1. Οι κρατούμενοι δικαιούνται φροντίδας για την σωματική και ψυχική υγεία τους. Η διεύθυνση εξασφαλίζει στους κρατουμένους ιατρική, οδοντιατρική και φαρμακευτική περίθαλψη επιπέδου ανάλογου με αυτό του λοιπού πληθυσμού. Η περίθαλψη των κρατουμένων περιλαμβάνει, τουλάχιστον, την πρόληψη, τη διάγνωση, τη θεραπεία κάθε ασθένειας και την αποτροπή επιδείνωσης ή την αποκατάσταση της υγείας του κρατουμένου. Η δαπάνη καλύπτεται από το κράτος ή και από τον ασφαλιστικό φορέα του κρατούμενου.
2. Ειδική μέριμνα λαμβάνεται για την πρόληψη και την αποτροπή της αυτοκτονίας των κρατουμένων, την προστασία της ψυχικής τους υγείας και την απεξάρτηση των εξαρτημένων από ουσίες.
3. Κάθε κρατούμενος εξετάζεται από τον ιατρό του καταστήματος κατά την εισαγωγή του και εφεξής ανά εξάμηνο, μπορεί δε οποτεδήποτε να ζητήσει να εξεταστεί από τον ιατρό του καταστήματος ή και από ιατρό της επιλογής του. Σε περίπτωση χρονίων παθήσεων δικαιούται να ζητήσει να τον παρακολουθεί ο θεράπων ιατρός του, με παρουσία του ιατρού του καταστήματος. Η δαπάνη για τον ιατρό επιλογής του κρατουμένου βαρύνει τον ίδιο.
4. Αν σε συγκεκριμένο κατάσταση δεν υπηρετεί μόνιμο υγειονομικό προσωπικό, οι ανάγκες καλύπτονται σε 24ωρη βάση **από οργανικές μονάδες του Ε.Σ.Υ. και με επισκέψεις εξωτερικών ιατρών και νοσηλευτών, που καλούνται από τον διευθυντή του καταστήματος και αμείβονται κατ' επίσκεψη από αυτόν, ή από τον Ιατρό υπηρεσίας υπαίθρου ή από τοπικό κέντρο υγείας. **Απαραίτητη είναι η παρουσία γυναικολόγου στα καταστήματα κράτησης γυναικών καθημερινά και όποτε ζητηθεί λόγω ανάγκης τηρουμένων των άρθρων 30-34 του Ν. 4139/2013.****

Το ύψος της αμοιβής των παραπάνω καθορίζεται με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών, Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης και Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων ύστερα από γνώμη του Πανελλήνιου Ιατρικού Συλλόγου και του αντίστοιχου αρμόδιου φορέα των νοσηλευτών.

5. Σε περίπτωση κατά την οποία δεν εξευρίσκεται ιατρός κατά τις προηγούμενες διατάξεις, ο αρμόδιος δικαστικός λειτουργός, ύστερα από πρόταση του διευθυντή του καταστήματος, καλεί τον κατάλληλο κατά ειδικότητα ιατρό και νοσηλεύτη από πίνακα επισκεπτών ιατρών και νοσηλευτών κατά ειδικότητες να προσέλθει εντός 24 ωρών. Ο πίνακας αυτός περιλαμβάνει πρόσωπα που διαμένουν στην έδρα του καταστήματος και κατά προτίμηση αυτούς που υπηρετούν σε υπηρεσίες του δημόσιου τομέα. Οι διατάξεις των άρθρων 185 επόμενα του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας εφαρμόζονται ανάλογα.
6. Σε περίπτωση διαφωνίας του ιατρού του καταστήματος με τη διάγνωση ή τον τρόπο θεραπείας που προτείνει ο ιατρός επιλογής του κρατουμένου, καλείται ο τοπικά αρμόδιος ιατροδικαστής ή ιατρός από τον πίνακα της προηγούμενης παραγράφου και ακολουθείται η διαδικασία του άρθρου 30 του παρόντος.
7. Σε περίπτωση σοβαρής ασθένειας ή θανάτου του κρατουμένου ενημερώνονται άμεσα οι οικείοι του ή τα κατά δήλωση πρόσωπα εμπιστοσύνης του.

Άρθρο 28

Ατομικό Δελτίο υγείας και Μητρώο Ιατρικών Εξετάσεων

1. Για κάθε κρατούμενο τηρείται ατομικό δελτίο υγείας, στο οποίο καταχωρίζονται στοιχεία ιατρικού ενδιαφέροντος, όπως ο χρόνος διενέργειας κάθε ιατρικής εξέτασης, η σχετική διάγνωση, η θεραπευτική αγωγή που συστήθηκε, καθώς και το ονοματεπώνυμο, η ειδικότητα και η υπογραφή του ιατρού που εξέτασε τον κρατούμενο. Το δελτίο αυτό φυλάσσεται στο αρχείο του ιατρείου και συνοδεύει τον κρατούμενο σε κάθε μεταγωγή του.
2. Σε κάθε κατάσταση τηρείται μητρώο ιατρικών εξετάσεων κρατουμένων, στο οποίο αναγράφονται ο χρόνος εξέτασης, η αγωγή που συστήθηκε και τα χορηγούμενα φάρμακα.
3. Γνώση του περιεχομένου του παραπάνω δελτίου και μητρώου λαμβάνουν μόνον ο κρατούμενος ή ο νόμιμος εκπρόσωπός του, ο αρμόδιος δικαστικός λειτουργός και τα λοιπά αρμόδια όργανα του καταστήματος, κάθε φορά που για τη λήψη της συγκεκριμένης απόφασης εξετάζεται η υγεία του κρατουμένου.
4. Η χρήση προσωπικών ή άλλων στοιχείων κρατουμένου από άλλους κρατούμενους ή από οποιονδήποτε μη έχοντα δικαίωμα πρόσβασης συμπεριλαμβανομένου και του προσωπικού απαγορεύεται.

Άρθρο 29

Ιατρικές πράξεις

1. Κατά την άσκηση της ιατρικής σε κρατούμενους εφαρμόζεται ο Κώδικας Ιατρικής Δεοντολογίας, μη παρισταμένων άλλων φορέων ή προσώπων.

2. Απαγορεύεται η διενέργεια οποιωνδήποτε ιατρικών ή άλλων συναφών πειραμάτων, που θέτουν σε κίνδυνο τη ζωή, τη σωματική ή ψυχική υγεία ή προσβάλλουν την αξιοπρέπεια και την προσωπικότητα του κρατουμένου, ακόμη και αν ο ίδιος συναινεί στη διεξαγωγή τους.
3. Κάθε είδους ιατρική εξέταση, ιατροχειρουργική επέμβαση ή θεραπευτική αγωγή σε κρατούμενο επιτρέπεται μόνο με συναίνεσή του.
4. Αν ο κρατούμενος δεν βρίσκεται σε κατάσταση να συναινέσει ή αρνείται τη συναίνεσή του σε ιατρική πράξη κατά την προηγούμενη παράγραφο, η οποία πράξη κρίνεται αναγκαία για την υγεία ή τη ζωή του, *το συμβούλιο του άρθρου 68 παρ.1* ή σε περίπτωση αδυναμίας σύγκλησης ο δικαστικός λειτουργός μπορεί, κατ' εξαίρεση, να διατάξει τη λήψη των κατάλληλων κατά περίπτωση μέτρων. Για τη λήψη των μέτρων, καθώς και για τη φύση και την έκτασή τους συνεκτιμώνται η προσωπικότητα του κρατουμένου και οι θρησκευτικές ή ιδεολογικές πεποιθήσεις του. Σε κάθε περίπτωση διασφαλίζεται ο σεβασμός της αξιοπρέπειας του κρατουμένου. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης καθορίζονται οι λεπτομέρειες για την τακτική ενημέρωση του προσωπικού των καταστημάτων κράτησης, καθώς και για την πληροφόρηση των κρατουμένων σε θέματα συμβουλευτικής υγιεινής και για την πρόληψη των αυτοκτονιών, του AIDS ή άλλων μεταδοτικών ασθενειών.
5. Το απόρρητο των ιατρικών εξετάσεων εξασφαλίζεται σε κάθε περίπτωση.

Άρθρο 30

Εισαγωγή ασθενών κρατουμένων σε θεραπευτικά καταστήματα κράτησης ή νοσηλευτικά ιδρύματα

1. Κρατούμενοι οι οποίοι ασθενούν κατά τη διάρκεια της κράτησής τους, καθώς και εκείνοι οι οποίοι παρουσιάζουν έντονα προβλήματα ψυχικής υγείας εισάγονται στο αναρρωτήριο του καταστήματος ή περιορίζονται σε ειδικό τμήμα. Εφόσον το επιβάλλει η κατάστασή τους, εισάγονται σε ειδικό κατά περίπτωση θεραπευτικό κατάστημα κράτησης, όπου υποβάλλονται σε αναγκαία μέτρα νοσηλείας ή θεραπευτικά προγράμματα. Η παραμονή του κρατουμένου στο αναρρωτήριο δεν μπορεί να υπερβαίνει τον ένα μήνα.
2. Κρατούμενοι ασθενείς, των οποίων η νοσηλεία δεν είναι δυνατή στα αναρρωτήρια των αντίστοιχων καταστημάτων κράτησης ή στα ειδικά θεραπευτικά καταστήματα κράτησης, παραπέμπονται, κατά περίπτωση, στο πλησιέστερο και πλέον κατάλληλο δημόσιο νοσοκομείο που υποδεικνύει ο θεράπων ιατρός. Εάν κάτι τέτοιο δεν είναι αντικειμενικά δυνατό, ύστερα από αιτιολογημένη απόφαση του Προέδρου του νοσοκομείου και μετά από βεβαίωση του Διευθυντή της οικείας κλινικής, η νοσηλεία πραγματοποιείται στο πλησιέστερο προς την έδρα του καταστήματος και πλέον κατάλληλο νοσοκομείο.
3. Για τις κατά τα προηγούμενα μετακινήσεις εντός του ίδιου καταστήματος αρκεί γνωμάτευση του ιατρού του καταστήματος. Στις λοιπές περιπτώσεις η απόφαση λαμβάνεται κατά τη διαδικασία του άρθρου 68 του παρόντος.

4. Κρατούμενοι, οι οποίοι κατά τη διάρκεια της κράτησής τους διαπιστώνεται ότι έχουν εξάρτηση από τοξικές ουσίες, υπόκεινται στο καθεστώς που ειδικές διατάξεις ορίζουν, τηρουμένων των βασικών εγγυήσεων θεραπευτικής μεταχείρισης του παρόντος κώδικα. Οι κρατούμενοι αυτοί διευκολύνονται να συμμετέχουν σε προγράμματα ψυχικής απεξάρτησης ή συμβουλευτικής υποστήριξης. Το προσωπικό των καταστημάτων κράτησης ελέγχει τους όρους ασφαλείας, χωρίς να παρίσταται στη θεραπευτική διαδικασία και τηρώντας τους γενικούς όρους εμπιστευτικότητας της θεραπευτικής σχέσης.
5. Κρατούμενοι, για τους οποίους **υπάρχουν συμπτώματα** ότι πάσχουν από λοιμώδες νόσημα, περιορίζονται σε ειδικό **χώρο** του καταστήματος, με απόφαση του διευθυντή **και του νοσηλευτικού προσωπικού** και τη σύμφωνη γνώμη του ιατρού του καταστήματος, για **48 ώρες. Μετά ισχύει η παρ.1 του παρόντος άρθρου.**

Άρθρο 31

Απεργία πείνας

1. Ο κρατούμενος που δηλώνει ότι κατέρχεται σε απεργία πείνας έχει το δικαίωμα να καλέσει ιατρό του καταστήματος ή και ιατρό της επιλογής του για να διαπιστωθεί η κατάσταση της σωματικής, ψυχικής και πνευματικής του υγείας. Μετά τη δήλωση αυτή ο διευθυντής σε συνεργασία με τον ιατρό του καταστήματος λαμβάνει τα κατάλληλα μέτρα για την παρακολούθηση και την προστασία του σε ειδικό χώρο του καταστήματος.
2. **Αν** κατά τη διάρκεια της απεργίας ο ιατρός του καταστήματος κρίνει ότι ο απεργός χρειάζεται ειδικότερη ιατρική παρακολούθηση, ζητεί με αιτιολογημένη γνωμάτευσή του τη μεταγωγή του απεργού σε θεραπευτικό κατάστημα.
3. **Αν** ο απεργός περιέλθει σε κατάσταση άμεσου κινδύνου ζωής ή σοβαρής και μόνιμης βλάβης της υγείας του εφαρμόζεται ανάλογα η διάταξη του άρθρου 29 παράγραφος 4 του παρόντος. Για τη λήψη των μέτρων, καθώς και τη φύση και την έκταση αυτών, συνεκτιμώνται η προσωπικότητα του κρατουμένου, οι επιδιώξεις του και η σταθερότητα της απόφασής του. Σε κάθε περίπτωση διασφαλίζεται ο σεβασμός της αξιοπρέπειας του κρατουμένου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΚΤΟ

ΜΟΡΦΩΤΙΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΚΑΙ ΕΛΕΥΘΕΡΟΣ ΧΡΟΝΟΣ ΚΡΑΤΟΥΜΕΝΩΝ

Άρθρο 32

Οργάνωση

1. Όλοι οι κρατούμενοι έχουν δικαίωμα στην εντός ή και σε ειδικές περιπτώσεις στην εκτός του καταστήματος εν γένει μόρφωση, άθληση, πολιτιστικές δραστηριότητες και δημιουργική απασχόληση κατ' αναλογία των διατάξεων των άρθρων 55 και 56 του παρόντος. Η ενασχόληση των κρατουμένων με τις παραπάνω δραστηριότητες, η

συμμετοχή και συνεργασία τους σε σχετικά προγράμματα και ιδίως σε εκείνα επαγγελματικής κατάρτισης και εκπαίδευσης συνεκτιμάται θετικά για τη χορήγηση ευεργετικών μέτρων.

Το Συμβούλιο καταστήματος κράτησης αποφασίζει ύστερα από πρόταση του Ε.Σ.Σ.Π.Ε.Π. ή εισήγηση του αρμόδιου φορέα για την οργάνωση μορφωτικών ή άλλων δραστηριοτήτων των κρατουμένων. Το Συμβούλιο καταστήματος κράτησης ενημερώνει τον Υπουργό Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων ο οποίος μπορεί να μην εγκρίνει την απόφαση αυτή μέσα σε τρεις ημέρες το αργότερο. Για το σχεδιασμό, την οργάνωση και την πραγματοποίηση τέτοιων δραστηριοτήτων **σε περισσότερα καταστήματα κράτησης** ο Υπουργός Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων διατηρεί σε κάθε περίπτωση την αρμοδιότητα.

2. Η επεξεργασία, ο συντονισμός και η πραγμάτωση ατομικών ή συλλογικών προγραμμάτων, κατά τις προηγούμενες παραγράφους, ανατίθενται με απόφαση του Υπουργού Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων ύστερα από γνώμη του Ε.Σ.Σ.Π.Ε.Π. σε εξειδικευμένο προσωπικό του Υπουργείου Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων ή σε πρόσωπα με ειδικές γνώσεις **και εμπειρίες από επίσημο εκπαιδευτικό φορέα**.

Άρθρο 33

Εκπαίδευση και επαγγελματική κατάρτιση

1. Η εκπαίδευση των κρατουμένων αποβλέπει στην απόκτηση ή συμπλήρωση εκπαίδευσης όλων των βαθμίδων, καθώς και στην επαγγελματική κατάρτισή τους.
2. Για το σκοπό αυτόν λειτουργεί μέσα στο κατάστημα μονοθέσιο δημοτικό σχολείο, υπαγόμενο στο Υπουργείο Παιδείας, Δια Βίου Μάθησης και Θρησκευμάτων και ρυθμιζόμενο από τις κείμενες διατάξεις περί δημοσίων σχολείων. Το Συμβούλιο **Εργασίας** οργανώνει, με τη συνεργασία αρμόδιων φορέων, προγράμματα επαγγελματικής εκπαίδευσης, μαθητείας ή εξειδίκευσης.
3. Οι παρεχόμενοι τίτλοι σπουδών είναι ισότιμοι με τους αντίστοιχους των σχολών της ίδιας βαθμίδας εκπαίδευσης, χωρίς να προκύπτει από το κείμενό τους ότι αποκτήθηκαν σε κατάστημα κράτησης.
4. Ειδικά **θετικά** μέτρα λαμβάνονται για την εκπαίδευση των αλλοδαπών και των ατόμων με ειδικές ανάγκες.
5. Η πρωτοβάθμια εκπαίδευση είναι υποχρεωτική για τους νεαρούς κρατουμένους. Οι αναλφάβητοι ενήλικες ενθαρρύνονται να παρακολουθούν μαθήματα πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης ή προγράμματα επαγγελματικής κατάρτισης ή επιμόρφωσης.
6. Όσοι έχουν συμπληρώσει την πρωτοβάθμια εκπαίδευση μπορούν να συνεχίσουν τις σπουδές στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση με εκπαιδευτικές άδειες, σύμφωνα με το άρθρο 56 του παρόντος εφόσον δεν λειτουργεί τμήμα δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης στο κατάστημα. Το ίδιο ισχύει και για την τριτοβάθμια εκπαίδευση.
7. Κατά το χρόνο της εκπαίδευσης οι εργασίες που ανατίθενται στον κρατούμενο είναι κατά το δυνατό συναφείς με το αντικείμενο της εκπαίδευσής του.
8. Η εκπαίδευση των κρατουμένων δεν αναστέλλεται σε περίπτωση μεταγωγής ή επιβολής πειθαρχικής ποινής, εκτός αν άλλως ορίζει με ειδικά αιτιολογημένη απόφαση το αρμόδιο όργανο. Αν επιβληθεί πειθαρχικός περιορισμός κατά τη

διάρκεια των σπουδών του συγκεκριμένου κρατούμενου, η έκτιση του μέτρου μπορεί να γίνει, τμηματικά και μόνο κατά τη διάρκεια των διακοπών ή αργιών.

9. Οι κρατούμενοι ενθαρρύνονται και διευκολύνονται στην παρακολούθηση εξ αποστάσεως εκπαίδευσης και φοίτησης σε Ανοικτά Πανεπιστήμια της ημεδαπής ή της αλλοδαπής.

10. Στον εσωτερικό κανονισμό καθορίζονται οι όροι και οι προϋποθέσεις διεξαγωγής προγραμμάτων δια βίου εκπαίδευσης ή και εξειδικευμένης κατάρτισης όπως Ι.Ε.Κ..

11. Οι κρατούμενοι ενθαρρύνονται και διευκολύνονται να συμμετέχουν στα Σχολεία Δεύτερης Ευκαιρίας (Σ.Δ.Ε.), τα οποία λειτουργούν σε όλα τα καταστήματα κράτησης όπου υπάρχει ενδιαφέρον από τους κρατούμενους. Το κατάστημα κράτησης οφείλει κατά προτεραιότητα να εξεύρει τους κατάλληλους χώρους. Τα Σ.Δ.Ε. συνιστούν τακτικές δομές εκπαίδευσης **ενηλίκων** με μόνιμο χαρακτήρα και ολοκληρωμένο κύκλο σπουδών διάρκειας δύο ετών.

Η ιδιότητα του μαθητή διαρκεί καθ' όλη τη διάρκεια της φοίτησής του και παύει με τη λήψη του τίτλου. Προβλεπόμενη συνολική διάρκεια σπουδών είναι τα δύο εννιάμηνα με την παρεμβολή των θερινών διακοπών διάρκειας δυόμιση μηνών, σύμφωνα με το νόμο που ρυθμίζει τη λειτουργία των Σ.Δ.Ε.. Σε εξαιρετικές περιπτώσεις αδυναμίας τακτικής φοίτησης είναι δυνατή η παράταση του χρόνου αυτού το ανώτερο για ένα επιπλέον εξάμηνο. Κατά τον επιπλέον αυτό χρόνο ο μαθητής συνήθως συμπληρώνει την ελλιπή επίδοσή του με την υποβολή εργασιών κάτω από την καθοδήγηση των διδασκόντων. Με τον εσωτερικό κανονισμό καθορίζονται οι διαδικασίες εφαρμογής των διατάξεων αυτών, καθώς και οι υποχρεώσεις και τα δικαιώματα των εκπαιδευτών.

12. Αριστούχοι όλων των κατηγοριών μπορεί να τελούν σε καθεστώς ημιελεύθερης διαβίωσης **εφόσον συντρέχουν οι σχετικές προϋποθέσεις των άρθρων 57επ. του παρόντος.**

Άρθρο 34

Σωματική άσκηση και άθληση

1. Για τη διατήρηση της φυσικής και ψυχικής υγείας των κρατούμενων διατίθεται χρόνος δύο τουλάχιστον ωρών καθημερινά για να περιπατούν ή να ασχολούνται με ατομικές ασκήσεις στο προαύλιο του καταστήματος ή σε ανοικτό χώρο προστατευόμενο από τις καιρικές μεταβολές (υπόστεγο) **πέραν των 2 ωρών** ή και εφόσον είναι δυνατό σε άλλο φυσικό πλαίσιο (κήπος).

2. Για τη σωματική άσκηση των κρατούμενων δημιουργούνται χώροι εσωτερικοί (γυμναστήριο) ή εξωτερικοί (γήπεδα), κατάλληλα διαμορφωμένοι και εξοπλισμένοι για ατομική ή ομαδική άσκηση.

3. Τα προγράμματα άσκησης και άθλησης οργανώνουν και επιβλέπουν γυμναστές. Ο ιατρός του καταστήματος ελέγχει την ικανότητα κάθε κρατούμενου να συμμετάσχει στα εν λόγω προγράμματα.

4. Με απόφαση του Υπουργού Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων ύστερα από εισήγηση του Ε.Σ.Σ.Π.Ε.Π., καθορίζονται οι όροι και η διαδικασία για τη διοργάνωση κοινών εκδηλώσεων παιδαγωγικού, ψυχαγωγικού, αθλητικού ή άλλων παρόμοιου χαρακτήρα από κρατούμενους διάφορων

καταστημάτων κράτησης ή τμημάτων τους ή και για την πραγματοποίηση ετήσιων αθλητικών εκδηλώσεων με φορείς εκτός καταστήματος.

Άρθρο 35

Ενημέρωση

1. Κάθε κρατούμενος έχει δικαίωμα να ενημερώνεται με εφημερίδες, περιοδικά, ραδιοφωνικές και τηλεοπτικές εκπομπές. **Επιτρέπεται μόνο για** συγκεκριμένους εκπαιδευτικούς και επιστημονικούς λόγους η χρήση του Η/Υ του καταστήματος **χωρίς πρόσβαση στο διαδίκτυο**. Με απόφαση του Υπουργού Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων ρυθμίζονται οι όροι και οι προϋποθέσεις εγκατάστασης συστήματος πρόσβασης στο διαδίκτυο και χρήσης **για λόγους εκπαιδευτικούς** από τους κρατούμενους υπό επίβλεψη για λόγους ασφαλείας. Το Συμβούλιο Καταστήματος Κράτησης **κατόπιν αιτήσεως του ενδιαφερομένου και εγκρίσεως σύμφωνα με τους όρους της υπουργικής απόφασης** προσδιορίζει τις λεπτομέρειες άσκησης του εν λόγω δικαιώματος, **από τον συγκεκριμένο κρατούμενο**, όπως τόπο, χρόνο και διαδικασία καθώς και την ευχέρεια της χρήσης Η/Υ. Αυτός ο προσδιορισμός δεν μπορεί να εξικνείται σε άσκηση λογοκρισίας με περιορισμό της ενημέρωσης του κρατουμένου.
2. Το Συμβούλιο Καταστήματος Κράτησης, διοργανώνει διαλέξεις σε κρατουμένους από μέλη Α.Ε.Ι., Τ.Ε.Ι., επιστημονικών, επαγγελματικών, πολιτιστικών και κοινωνικών φορέων.
3. Ενθαρρύνονται οι ομαδικές συζητήσεις των κρατουμένων με τη συμμετοχή ειδικών επιστημόνων, οι οποίοι τις οργανώνουν και τις διευθύνουν.
4. Η αυτομόρφωση των κρατουμένων ενθαρρύνεται και διευκολύνεται.
5. Κάθε κατάστημα κράτησης παρέχει πρόσβαση σε βιβλιοθήκη, επαρκώς εφοδιασμένη με διδακτικά και ψυχαγωγικά βιβλία και περιοδικά σε **έντυπη** ή ηλεκτρονική μορφή, οι δε κρατούμενοι ενθαρρύνονται να τη χρησιμοποιούν.
6. Στον εσωτερικό κανονισμό λειτουργίας του καταστήματος κράτησης καθορίζονται οι όροι λειτουργίας της βιβλιοθήκης και οι **λειτουργικές** προϋποθέσεις της εκτός καταστήματος προμήθειας βιβλίων από κρατουμένους.

Άρθρο 36

Ψυχαγωγία – Ελεύθερος χρόνος

1. Οι κρατούμενοι έχουν δικαίωμα στην ψυχαγωγία και στη δημιουργική χρήση του ελεύθερου προσωπικού χρόνου.
2. Η ψυχαγωγία των κρατουμένων γίνεται σε κατάλληλα διαμορφωμένο υπαίθριο ή **και** εσωτερικό χώρο του καταστήματος.
3. Οι κρατούμενοι ενθαρρύνονται και διευκολύνονται να συμμετέχουν σε ατομικές ή ομαδικές καλλιτεχνικές εκδηλώσεις, σε οργάνωση θιάσου, χορωδίας, έκθεσης ζωγραφικής και χειροτεχνημάτων ή και άλλων τεχνών και να παρακολουθούν κινηματογραφικές και άλλες σύγχρονης μορφής προβολές ταινιών.
4. Την οργάνωση και πραγματοποίηση των παραπάνω εκδηλώσεων αναλαμβάνει το Συμβούλιο Καταστήματος Κράτησης, ύστερα από εισήγηση του αρμόδιου φορέα με τη συνδρομή των τοπικών πολιτιστικών φορέων και σε συνεργασία με τους

κρατούμενους που εκδηλώνουν σχετική πρωτοβουλία. Οι εκδηλώσεις αυτές δεν πραγματοποιούνται, μόνον εάν το Συμβούλιο Καταστήματος Κράτησης επικαλεστεί αιτιολογημένα ειδικούς λόγους αναφερόμενους στην τάξη και ασφάλεια του καταστήματος.

Άρθρο 37

Άσκηση θρησκευτικών καθηκόντων

1. Η θρησκευτική αγωγή είναι προαιρετική και περιλαμβάνει το δικαίωμα του κρατούμενου να ασκεί τα θρησκευτικά του καθήκοντα και να επικοινωνεί με αναγνωρισμένο εκπρόσωπο του θρησκεύματος ή του δόγματός του. Οι προϋποθέσεις και η διαδικασία άσκησης των παραπάνω δικαιωμάτων καθορίζονται στον εσωτερικό κανονισμό του καταστήματος.
2. Ο κρατούμενος κατά την εισαγωγή του στο κατάστημα μπορεί, αν επιθυμεί, να δηλώσει το θρήσκευμα ή το δόγμα στο οποίο ανήκει.
3. Σε κάθε κατάστημα υπάρχει ναός ή κατάλληλος χώρος στον οποίο, όσοι από τους κρατούμενους επιθυμούν, παρακολουθούν ή συμμετέχουν σε εκδηλώσεις θρησκευτικής λατρείας ή επικοινωνούν με αναγνωρισμένο εκπρόσωπο του θρησκεύματος ή του δόγματός τους.
4. Τα άτομα, που για οποιονδήποτε λόγο επιθυμούν και δεν μπορούν να παρακολουθήσουν εκδηλώσεις θρησκευτικής λατρείας διευκολύνονται να τις παρακολουθούν από τα μέσα μαζικής ενημέρωσης.
5. Κρατούμενοι, οι οποίοι βρίσκονται σε ειδικούς χώρους κράτησης ή σε θεραπευτικά καταστήματα, μπορούν να δέχονται επίσκεψη θρησκευτικού λειτουργού για εκπλήρωση θρησκευτικών καθηκόντων.
6. Ο θρησκευτικός λειτουργός ή ο εκπρόσωπος θρησκεύματος ή δόγματος καλείται από το Συμβούλιο Καταστήματος Κράτησης για να εκφράσει τη γνώμη του σε θέματα που άπτονται του λειτουργήματός του.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΒΔΟΜΟ

ΕΡΓΑΣΙΑΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΚΡΑΤΟΥΜΕΝΩΝ

ΤΜΗΜΑ Α: ΕΡΓΑΣΙΑ ΚΑΙ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ ΤΩΝ ΚΡΑΤΟΥΜΕΝΩΝ

Άρθρο 38

Καθορισμός εργασίας και απασχόλησης

1. Η εργασία ή απασχόληση του κρατούμενου δεν έχει τιμωρητικό ή καταπιεστικό χαρακτήρα. Η διοίκηση υποχρεούται να οργανώσει προγράμματα και να παρέχει θέσεις εργασίας σύμφωνα με το άρθρο 39 παρ. 2 του παρόντος, με ιδιαίτερη μέριμνα για τις γυναίκες.
2. Απαγορεύεται, έπειτα από γνωμάτευση του ιατρού του καταστήματος, η **ανάθεση και** ανάληψη από τον κρατούμενο εργασίας ή απασχόλησης που μπορεί βάσιμα να προκαλέσει βλάβη στην υγεία του.

3. Όσοι κρατούμενοι επιθυμούν, εντάσσονται σε προγράμματα επαγγελματικής εκπαίδευσης, κατάρτισης, μαθητείας ή εξειδίκευσης, που βρίσκονται σε λειτουργία. Σε κάθε κατάσταση **προσφέρονται και** λειτουργούν **συνεχώς** τουλάχιστον δύο ή **περισσότερα** τέτοια προγράμματα.

4. Το Συμβούλιο Εργασίας Κρατουμένων, σύμφωνα με την παράγραφο 3 του επόμενου άρθρου, συνεργάζεται με αρμόδιους επαγγελματικούς ή άλλους φορείς της περιοχής του καταστήματος ή άλλους παρεμφερείς κοινωνικούς φορείς για την επαγγελματική εκπαίδευση, κατάρτιση, μαθητεία ή εξειδίκευση των κρατουμένων, την εξεύρεση εργασίας και την ομαλή εκτέλεσή της.

5. Οι κρατούμενοι απασχολούνται σε βοηθητικές εργασίες ή υπηρεσίες για την εξυπηρέτηση λειτουργικών αναγκών του καταστήματος κράτησης και άλλων δημοσίων κτιρίων ή χώρων, όπως εργασίες καθαριότητας, μαγειρείου, πλυντηρίου, καθαρισμού ή μεταφοράς τροφίμων, κηπουρικές εργασίες κ.λπ.. Η ανάληψη των εργασιών αυτών γίνεται για τουλάχιστον τρίμηνη διάρκεια, με δυνατότητα **μιας μόνο** ανανέωσής της, **μέχρι εξαντλήσεως του καταλόγου** κατά τα οριζόμενα στην παράγραφο 4 του επόμενου άρθρου.

Άρθρο 39

Οργάνωση εργασίας και απασχόλησης μέσα στο κατάστημα

1. Στα καταστήματα κράτησης κάθε κατηγορίας οργανώνονται αγροτικές ή βιοτεχνικές μονάδες εργασίας, κατά το δυνατόν ανάλογες με εκείνες που υπάρχουν έξω από αυτά και προσαρμοσμένες στις απαιτήσεις της ελεύθερης αγοράς.

2. Η ανάθεση ή συνέχιση εκτέλεσης των εργασιών ή υπηρεσιών γίνεται κατά προτίμηση σε κρατουμένους στους οποίους προσιδιάζουν οι εργασίες αυτές, όπως από άποψη ηλικίας, φύλου, ικανοτήτων **προγενέστερης επαγγελματικής πείρας ή εκπαίδευσης ή κατάρτισης**.

3. Σε κάθε κατάστημα λειτουργεί Πενταμελές Συμβούλιο Εργασίας Κρατουμένων. Σε αυτό μετέχουν με δικαίωμα ψήφου **ο διευθυντής του καταστήματος ως πρόεδρος, ο αρχαιότερος κοινωνικός λειτουργός, ο αρχιφύλακας, ο γιατρός και ο γεωπόνος της αγροτικής μονάδας** ή ο εποπτεύων το χώρο εργασίας ή ο προϊστάμενος τεχνικής υπηρεσίας της βιοτεχνικής μονάδας ή άλλος εξειδικευμένος **σε θέματα εργασίας** επιστήμονας. Οι αποφάσεις του Συμβουλίου λαμβάνονται έπειτα από ακρόαση των ενδιαφερόμενων κρατουμένων και προσβάλλονται στον **Δικαστή και στο Δικαστήριο** έκτισης Ποινών. Η επιλογή, κατανομή και εποπτεία των κρατουμένων, ο προσδιορισμός του ωραρίου και οι λοιποί όροι εργασίας και απασχόλησης για κάθε κρατούμενο γίνονται από το Συμβούλιο Εργασίας Κρατουμένων.

4. Ιδιαίτερα για τις βοηθητικές εργασίες συντάσσεται πίνακας αυτών που επιθυμούν να τις εκτελούν και από αυτόν επιλέγονται **τουλάχιστον δύο φορές το χρόνο** εργαζόμενοι, κατά χρονολογική σειρά υποβολής αίτησής τους. Παράλειψη προηγούμενης χρονολογικά αίτησης αιτιολογείται ειδικά.

5. Οι κρατούμενοι μπορούν να εργάζονται για δικό τους λογαριασμό ή έπειτα από παραγγελία του Δημοσίου ή φορέα του ευρύτερου δημόσιου τομέα ή ιδιώτη μέσα στους χώρους κράτησής τους, έπειτα από συνεννόηση του εργοδότη με το Συμβούλιο

Εργασίας, τηρουμένης και της εργατικής νομοθεσίας εφόσον δεν παραβιάζονται οι όροι ασφάλειας και εύρυθμης λειτουργίας του καταστήματος.

6. Το γενικό πλαίσιο των συναφών με τα παραπάνω θεμάτων καθορίζεται με απόφαση του Υπουργού Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων μετά από πρόταση του Ε.Σ.Σ.Π.Ε.Π.. Οι σχετικές ανά κατάσταση αποφάσεις του Συμβουλίου Εργασίας κοινοποιούνται στο Υπουργείο Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων **προκειμένου να καταρτίσει το πλαίσιο αυτό.**

Άρθρο 40

Οργάνωση εργασίας και απασχόλησης έξω από το κατάστημα

1. Η εργασία των κρατουμένων έξω από το κατάστημα κράτησης σε βιομηχανικές, αγροτοβιομηχανικές, βιοτεχνικές ή αγροτικές μονάδες ή επιχειρήσεις που ανήκουν στο Δημόσιο ή στον ευρύτερο δημόσιο τομέα ή στον ιδιωτικό τομέα ή σε Κέντρα Επαγγελματικής Κατάρτισης οργανώνεται από τη διοίκηση των μονάδων ή επιχειρήσεών τους με τη συνεργασία της αρμόδιας Διεύθυνσης του Υπουργείου Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και υλοποιείται με την εποπτεία της διεύθυνσης του καταστήματος κράτησης.

2. Κρατούμενοι που επιθυμούν να συνεχίσουν την επαγγελματική τους απασχόληση ή για τους οποίους έχει εξευρεθεί εργασία, κατά τα αναφερόμενα στην προηγούμενη παράγραφο, απασχολούνται στην εργασία αυτή έπειτα από σύμφωνη γνώμη του Συμβουλίου Εργασίας Κρατουμένων και εφόσον τους χορηγηθεί άδεια ημιελεύθερης διαβίωσης, σύμφωνα με τα άρθρα 57 επόμενα του παρόντος.

3. Με απόφαση του Υπουργού Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και των συναρμόδιων Υπουργών καθορίζονται οι όροι, οι προϋποθέσεις και η διαδικασία ίδρυσης συνεταιρισμών στους οποίους εργάζονται κρατούμενοι.

Άρθρο 41

Αμοιβή εργασίας και απασχόλησης

1. Η εργασία των κρατουμένων που παρέχεται σε μονάδες ή επιχειρήσεις του Δημοσίου ή του ευρύτερου δημόσιου τομέα έξω από τα καταστήματα κράτησης ή σε αγροτικές, βιοτεχνικές μονάδες ή εργαστήρια μέσα στα καταστήματα, αμείβεται με χρηματικό ποσό, το ύψος του οποίου καθορίζεται ανά ημέρα ή κατ' αποκοπή ή κατά μονάδα μέτρησης, με απόφαση του Υπουργού Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων ανάλογα με το είδος της εργασίας και το βαθμό εξειδίκευσης του εργαζομένου. Για τον προσδιορισμό της αμοιβής εργασίας που παρέχεται σε ιδιωτικές μονάδες ή επιχειρήσεις έξω από τα καταστήματα κράτησης συνεκτιμάται και η νομοθεσία που ισχύει για τους εργαζόμενους γενικά. *Το ένα τρίτο της αμοιβής για κρατούμενους εργαζόμενους έξω από τα καταστήματα κράτησης αποδίδεται στο Δημόσιο ως συμμετοχή τους στις δαπάνες διαβίωσης στο κατάστημα και κατατίθεται στο λογαριασμό «Κεφάλαια Εργασίας Κρατουμένων». Το αποδιδόμενο αυτό ποσό δεν μπορεί σε καμία περίπτωση να υπερβαίνει ανά ημέρα το ημερομίσθιο ανειδίκευτου εργάτη.*

2. Η εργασία των κρατουμένων για δικό τους λογαριασμό ή έπειτα από παραγγελία του Δημοσίου ή φορέα του ευρύτερου δημόσιου τομέα ή φορέα τοπικής

αυτοδιοίκησης ή ιδιώτη μέσα στους χώρους κράτησής τους αμείβεται κατά τα συμφωνούμενα ή συμπεφωνημένα μεταξύ των δύο μερών τηρουμένης και της εργατικής νομοθεσίας. Με απόφαση του Υπουργού Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων καθορίζονται οι προϋποθέσεις παροχής της εργασίας αυτής, καθώς και το ποσό της αμοιβής που παρακρατείται και κατατίθεται στα 'Κεφάλαια Εργασίας Κρατουμένων'. **Το ποσό αυτό δεν υπερβαίνει τα 300 ευρώ. [στο σύνολο του χρόνου κράτησης; ανά έτος;]**

3. Με απόφαση του Υπουργού Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων μετά από πρόταση των οικείων Συμβουλίων Εργασίας Κρατουμένων, καθορίζονται, ιδίως, ο αριθμός των θέσεων εργασίας σε κάθε κατάσταση κράτησης, ο χαρακτηρισμός των θέσεων με ευεργετικό υπολογισμό ημερών ποινής, καθώς και με αμοιβή κάθε είδους.

4. Τον έλεγχο ως προς την εφαρμογή του δεύτερου εδαφίου της παραγράφου 1 του παρόντος άρθρου ασκεί ο κατά τόπον αρμόδιος επιθεωρητής εργασίας.

Άρθρο 42

Ευθύνη κρατουμένων που εργάζονται

1. Εργαλεία ή άλλα κινητά αντικείμενα, που χρησιμοποιούνται από τους κρατουμένους, στη διάρκεια της εργασίας τους, καταμετρούνται και ασφαλίζονται κάθε μέρα μετά το τέλος της εργασίας.

2. Οι κρατούμενοι που εργάζονται υπέχουν αστική, ποινική και πειθαρχική ευθύνη, κατά τις κείμενες διατάξεις, για την με πρόθεση καταστροφή ή ουσιώδη βλάβη των εργαλείων, μηχανημάτων, συσκευών, πρώτων υλών ή άλλων αντικειμένων τα οποία χρησιμοποιούν για την εργασία τους.

Άρθρο 43

Ατομικός Λογαριασμός Κρατουμένων (χρημάτιο)

1. Ο ατομικός λογαριασμός (χρημάτιο) σχηματίζεται από τα χρήματα που έφερε μαζί του ο κρατούμενος, κατά την εισαγωγή του στο κατάστημα, από εμβάσματα σε αυτόν συγγενών του ή τρίτων στη διάρκεια της κράτησής του και από το χρηματικό προϊόν της εργασίας του ή τις συναφείς με την εργασία του ασφαλιστικές παροχές σε χρήμα.

2. Με απόφαση του Υπουργού Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων ορίζεται το ύψος του χρηματικού ποσού που παραμένει στο λογιστήριο του καταστήματος, ως άτοκος τρεχούμενος λογαριασμός στη διάθεση του κρατουμένου για αντιμετώπιση τρεχουσών αναγκών του **καθενός** κρατουμένου ή της οικογένειάς του, καταβολή χρηματικής ποινής εκ μετατροπής, καθώς και αποζημίωση του θύματος της αξιόποινης πράξης. Χρηματικό ποσό πέραν του πιο πάνω ορίου κατατίθεται από την υπηρεσία σε έντοκο τραπεζικό λογαριασμό ταμιευτηρίου, χωρίς να μπορεί να κατασχεθεί, εκχωρηθεί, συμψηφισθεί ή εισπραχθεί κατ' άλλον τρόπο. Το ποσό αυτό αποδίδεται στον κρατούμενο κατά την με οποιονδήποτε τρόπο απόλυσή του από το κατάστημα. Με απόφαση της **διαχειριστικής επιτροπής** ο κρατούμενος μπορεί να αναλαμβάνει μέρος του εν λόγω ποσού και πριν την απόλυσή του σε περιπτώσεις έκτακτης ανάγκης, χορήγησης κάθε είδους άδειας, καταβολής

χρηματικής ποινής εκ μετατροπής ή προς αποζημίωση του θύματος της αξιόποινης πράξης.

3. Ο κρατούμενος απαγορεύεται να διαθέτει οποιοδήποτε ποσό υπέρ τρίτου κρατουμένου, εκτός αν ο τελευταίος είναι γονέας, τέκνο, σύζυγος ή αδελφός του.

ΤΜΗΜΑ Β: ΕΥΕΡΓΕΤΙΚΟΣ ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΗΜΕΡΩΝ ΠΟΙΝΗΣ ΛΟΓΩ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Άρθρο 44

Προϋποθέσεις και διαδικασία

1. Κρατούμενοι που παρέχουν εργασία οποιασδήποτε μορφής ή απασχολούνται σε προγράμματα επαγγελματικής εκπαίδευσης ή κατάρτισης ή αποφοιτούν από ολοκληρωμένους κύκλους σπουδών τυγχάνουν ευεργετικού υπολογισμού ημερών ποινής μετά από **πρόταση του εποπτεύοντος των χώρων εργασίας, απασχόλησης εκπαίδευσης, θεραπείας και** απόφαση του αρμόδιου δικαστικού λειτουργού. Για τους μεταξύ αυτών υποδίκους, οι ημέρες που έχουν υπολογισθεί ευεργετικά θα λαμβάνονται υπόψη, μόνο στην περίπτωση καταδίκης τους, από την ημερομηνία έκδοσης της οριστικής καταδικαστικής απόφασης.

2. Ο ευεργετικός υπολογισμός για τους συμμετέχοντες στα προγράμματα συμβουλευτικής υποστήριξης και απεξάρτησης γίνεται με βάση τις ημέρες συμμετοχής τους σε αυτά. Για τα προγράμματα συμβουλευτικής υποστήριξης προϋπόθεση για να ισχύσει ο ευεργετικός υπολογισμός της ποινής αποτελεί η ολοκλήρωση του προγράμματος όπως αυτή βεβαιώνεται από τον υπεύθυνο του προγράμματος. Για τα προγράμματα απεξάρτησης (η ολοκλήρωση των οποίων μπορεί να έπεται της αποφυλάκισης) αρκεί η βεβαίωση παρακολούθησης του υπευθύνου του τμήματος απεξάρτησης που αφορά στο σύνολο των ημερών συμμετοχής του σε πρόγραμμα.

3. Οι γυναίκες που κρατούνται ενώ κυοφορούν και εργάζονται κανονικά κατά τους πρώτους μήνες της κύησης και εν συνεχεία αναγκάζονται να διακόψουν την εργασία τους, μπορούν να επωφεληθούν από την άδεια μητρότητας, κατά την οποία θα εξακολουθεί να ισχύει ο ευεργετικός υπολογισμός των ημερών της ποινής που προσφέρει εργασία.

4. Για τις ειδικές κατηγορίες ασθενών κρατουμένων ισχύει το άρθρο 4 του Ν.3904/2010.

5. Το μέτρο του ευεργετικού υπολογισμού ημερών ποινής καταδίκων και υποδίκων για εργασία ή απασχόληση σε προγράμματα ή σπουδές, καθορίζεται ως ακολούθως:

(1) Κάθε ημέρα απασχόλησης υπολογίζεται ως δύο (2) ημέρες εκτιομένης ποινής στις περιπτώσεις:

α) Πάσης φύσεως εργασίας, η οποία εκτελείται σε Αγροτικό Κατάστημα Κράτησης ή Αγροτικό Σωφρονιστικό Κατάστημα Ανηλίκων. Για εργασία σε αγροτική ή κτηνοτροφική μονάδα εφαρμόζονται οι διατάξεις του Προεδρικού Διατάγματος υπ' αριθ. 342/7.12.2000 (ΦΕΚ Α296).

β) Τεχνικής εργασίας πάσης φύσεως, η οποία πραγματοποιείται σε εργαστήριο ή συνεργείο Αγροτικού Καταστήματος Κράτησης ή Αγροτικού Σωφρονιστικού Καταστήματος Ανηλίκων.

γ) Εργασίας, η οποία εκτελείται σε υφαντουργείο ή ραφείο ή τυπογραφείο ή βιβλιοδετείο ή φακελοποιείο ή αρτοποιείο ή στρωματοποιείο οποιουδήποτε καταστήματος κράτησης ή Αγροτικού Σωφρονιστικού Καταστήματος Ανηλίκων ή Ειδικού Καταστήματος Κράτησης Νέων.

δ) Εργασίας μάγειρα, βοηθού μάγειρα, ζαχαροπλάστη ή βοηθού ζαχαροπλάστη, η οποία εκτελείται για παρασκευή συσσιτίου κρατουμένων ή παραγωγή γλυκισμάτων σε οποιοδήποτε κατάστημα κράτησης ή Αγροτικό Σωφρονιστικό Κατάστημα Ανηλίκων ή Ειδικό Κατάστημα Κράτησης Νέων.

ε) Εργασίας οικοδόμου, σιδηρουργού, ξυλουργού, βοηθού υδραυλικού, βοηθού ηλεκτρολόγου, ελαιοχρωματιστού, συντηρητού κτιρίου, νοσοκόμου ή βοηθού νοσοκόμου η οποία πραγματοποιείται σε οποιοδήποτε κατάστημα κράτησης ή Αγροτικό Σωφρονιστικό Κατάστημα Ανηλίκων ή Ειδικό Κατάστημα Κράτησης Νέων.

στ) Συμμετοχής σε προγράμματα εκπαίδευσης τρίμηνης τουλάχιστον διάρκειας ή επαγγελματικής κατάρτισης, τα οποία πραγματοποιούνται σε Αγροτικό κατάστημα κράτησης ή Αγροτικό Σωφρονιστικό Κατάστημα Ανηλίκων ή Ειδικό Κατάστημα Κράτησης Νέων, με ή χωρίς παραγωγική διαδικασία, καθώς και συμμετοχής σε αντίστοιχα προγράμματα με παραγωγική διαδικασία, τα οποία πραγματοποιούνται σε κατάστημα κράτησης εκτός από τα Αγροτικά καταστήματα κράτησης τα Αγροτικά Σωφρονιστικά Καταστήματα Ανηλίκων και τα Ειδικά Καταστήματα Κράτησης Νέων.

ζ) Συμμετοχής σε προγράμματα εκπαίδευσης τρίμηνης τουλάχιστον διάρκειας ή επαγγελματικής κατάρτισης σε παραγωγικά εργαστήρια του Κλειστού Καταστήματος Κράτησης Γυναικών Κορυδαλλού.

η) Φοίτησης νεαρών κρατουμένων καθ' όλη τη διάρκεια του διδακτικού έτους, μη εξαιρουμένων των αργιών και των διακοπών, σε σχολεία και εκπαιδευτικά ιδρύματα όλων των βαθμίδων εκπαίδευσης, καθώς και σε Ινστιτούτα Επαγγελματικής Κατάρτισης.

θ) Όσοι πάσχουν από ημιπληγία ή παραπληγία, σκλήρυνση κατά πλάκας ή έχουν υποβληθεί σε επέμβαση μεταμόσχευσης καρδιάς, ήπατος, νεφρού ή μυελού ή πάσχουν από λοίμωξη HIV, ή πάσχουν από κακοήγη νεοπλασμάτα ή από νεφρική ανεπάρκεια για την οποία γίνεται τακτική αιμοκάθαρση και από φυματίωση κατά τη διάρκεια της θεραπείας της **ή άλλες ασθένειες που προτείνει το Κ.Ε.Σ.Υ.** Το ίδιο ισχύει και α) για κάθε πάθηση που το διαπιστωμένο από υγειονομική επιτροπή ποσοστό αναπηρίας είναι **67%** και άνω, β) για τις κρατούμενες μητέρες για όσο διάστημα έχουν μαζί τους τα ανήλικα τέκνα τους. Στις περιπτώσεις αυτές τον ευεργετικό υπολογισμό επικυρώνει ο αρμόδιος δικαστικός λειτουργός μετά από αίτηση του κρατουμένου και πρόταση του Συμβουλίου Εργασίας Κρατουμένων.

(2) Κάθε ημέρα απασχόλησης υπολογίζεται ως μία και τρία τέταρτα (1 και $\frac{3}{4}$) ημέρες εκτισμένης ποινής στις περιπτώσεις:

α) εργασίας πάσης φύσεως, πλην των αναφερομένων στο εδαφίο (1) αυτής της παραγράφου, η οποία πραγματοποιείται σε εργαστήριο ή συνεργείο φυλακής ή Ειδικού Καταστήματος Κράτησης Νέων.

β) Εργασίας καθαριστού, κουρέα, βοηθού αποθηκάριου, πλύντου, καθώς και κάθε φύσεως τεχνικής εργασίας πλην των αναφερομένων στο εδάφ. (1) αυτής της παραγράφου, η οποία εκτελείται σε οποιοδήποτε κατάστημα κράτησης ή Ειδικό Κατάστημα Κράτησης Νέων.

γ) Εργασίας αγγελιοφόρου, τραπεζοκόμου, καθώς και εργασίας σε καφενείο ή πρατήριο οποιοσδήποτε κατάστημα κράτησης ή Ειδικού Καταστήματος Κράτησης Νέων.

δ) Συμμετοχής σε επιμορφωτικά ή εκπαιδευτικά προγράμματα τρίμηνης τουλάχιστον διάρκειας ή σε προγράμματα επαγγελματικής κατάρτισης χωρίς παραγωγική διαδικασία, πλην των αναφερομένων στο εδάφ. (1.) αυτής της παραγράφου, που πραγματοποιούνται σε οποιοδήποτε κατάστημα κράτησης.

ε) Φοίτησης ενηλίκων κρατούμενων σε Σχολεία και Εκπαιδευτικά Ιδρύματα όλων των βαθμίδων της εκπαίδευσης, καθώς και σε Ινστιτούτα Επαγγελματικής Κατάρτισης.

(3) Κάθε ημέρα απασχόλησης υπολογίζεται ως μία και μισή (1 και ½) ημέρα εκτιμώμενης ποινής στην περίπτωση βοηθητικής εργασίας πάσης φύσεως, πλην των αναφερομένων στα εδάφια (1) και (2) αυτής της παραγράφου 6. Με προεδρικό διάταγμα, που εκδίδεται με πρόταση του Υπουργού Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων ύστερα από γνώμη του Ε.Σ.Σ.Π.Ε.Π. καθορίζονται οι ειδικότερες ρυθμίσεις του ευεργετικού υπολογισμού ημερών ποινής για καταδίκους και υποδίκους.

7. Στις περιπτώσεις στ' , ζ' , η' της παραγράφου 5 (1), η προσμέτρηση του ευεργετικού υπολογισμού γίνεται ανά μήνα ή τρίμηνο λειτουργίας του Σχολείου, έτσι ώστε να αποφυλακίζονται ή να τυγχάνουν άλλων μέτρων όσοι τεκμηριώνουν το δικαίωμα.

8. Ο αρμόδιος δικαστικός λειτουργός μπορεί με αιτιολογημένη απόφασή του: α) να μην επιτρέψει τον ευεργετικό υπολογισμό των ημερών ποινής λόγω εργασίας των τριών τελευταίων μηνών εν όλω ή εν μέρει, αν ο κρατούμενος τιμωρήθηκε πειθαρχικά κατά τη διάρκεια του αντίστοιχου χρονικού διαστήματος, κατά τα προβλεπόμενα από το άρθρο 67 του παρόντος κώδικα ή β) να **αναστείλει** εν όλω ή εν μέρει προηγούμενες αποφάσεις του για ευεργετικό υπολογισμό ημερών ποινής, οι οποίες εκδόθηκαν μέσα στους προηγούμενους έξι μήνες, αν ο κρατούμενος τιμωρήθηκε πειθαρχικά. Τα παραπάνω ισχύουν και για τις ειδικές περιπτώσεις του άρθρου 4 του Ν.3904/2010. Κατά των αποφάσεων αυτών επιτρέπεται προσφυγή στο δικαστήριο έκτισης ποινών μέσα σε δέκα ημέρες από την κοινοποίηση σε αυτόν της απόφασης.

ΤΜΗΜΑ Γ: ΑΣΦΑΛΙΣΗ ΚΡΑΤΟΥΜΕΝΩΝ

Άρθρο 45

Υποχρέωση ασφάλισης κατά κινδύνου ατυχήματος

Κρατούμενοι που εργάζονται σε θέσεις, όπως αυτές κάθε φορά ορίζονται με κοινή απόφαση των Υπουργών Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων και Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων ή παρακολουθούν προγράμματα επαγγελματικής κατάρτισης μέσα ή έξω από το κατάστημα κράτησης υπάγονται στην ασφάλιση του Ι.Κ.Α. ή του ασφαλιστικού του φορέα κατά του κινδύνου του ατυχήματος, σύμφωνα με την περί ασφάλισης ισχύουσα νομοθεσία.

Άρθρο 46

Παροχές σε είδος

Οι παροχές υγειονομικού και φαρμακευτικού χαρακτήρα σε είδος χορηγούνται από το κατάστημα κράτησης, εφόσον δεν προβλέπεται η χορήγηση αντίστοιχων παροχών από το Ι.Κ.Α. ή από τον οικείο ασφαλιστικό φορέα.

Άρθρο 47

Παροχές σε χρήμα

Η βασική ασφάλιση κάθε κρατούμενου εργαζόμενου καλύπτεται. Οι παροχές σε χρήμα κατατίθενται στον ατομικό λογαριασμό του κρατουμένου και διατίθενται σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 43 του παρόντος.

Άρθρο 48

Υπόχρεοι για την καταβολή εισφορών

1. Σε περίπτωση που ο κρατούμενος εργάζεται σε ιδιωτικές μονάδες ή επιχειρήσεις εκτός καταστήματος κράτησης, οι εισφορές της ασφάλισης του Ι.Κ.Α. βαρύνουν τον εργαζόμενο κρατούμενο και τον εργοδότη.
2. Με κοινές αποφάσεις των Υπουργών Οικονομικών, Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, Υγείας και Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Πρόνοιας, έπειτα από γνώμη του Διοικητικού Συμβουλίου του Ι.Κ.Α., καθορίζεται το ύψος της εισφοράς των ανωτέρω κρατουμένων που εργάζονται. Με όμοιες υπουργικές αποφάσεις μπορεί ειδικότερα να ρυθμίζεται κάθε ζήτημα σχετικό με τον υπολογισμό, το χρόνο και τον τρόπο καταβολής των υπέρ του Ι.Κ.Α. ασφαλιστικών εισφορών. Μέχρι την έκδοση τέτοιων αποφάσεων ισχύουν τα οριζόμενα στην ασφαλιστική νομοθεσία.
3. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, Οικονομικών και του κατά περίπτωση αρμόδιου Υπουργού καθορίζονται ειδικές ρυθμίσεις που αφορούν **στη διευκόλυνσή τους ως προς τις ασφαλιστικές, συνταξιοδοτικές και λοιπές εκκρεμότητες των κρατουμένων.**

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΟΓΔΟΟ

ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ ΜΕ ΤΟ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΟ ΚΑΙ ΤΟ ΕΥΡΥΤΕΡΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

Άρθρο 49

Σκοπός και μέσα πραγμάτωσης της επικοινωνίας

1. Η τακτική και απρόσκοπτη επικοινωνία του κρατουμένου με το **οικογενειακό και το** ευρύτερο κοινωνικό περιβάλλον αποσκοπεί στην ομαλή διαβίωσή του στο κατάστημα και την ταχύτερη προσαρμογή του στην κοινωνική ζωή μετά την απόλυση του.
2. Η εν λόγω επικοινωνία πραγματοποιείται ιδίως με: α) την υποδοχή επισκεπτών, **συζύγων/συντρόφων** β) την ανταλλαγή επιστολών, γ) την τηλεφωνική επικοινωνία, δ) τις άδειες εξόδου από το κατάστημα και ε) τους θεσμούς ημιελεύθερης διαβίωσης των κρατουμένων.

Άρθρο 50

Επισκέψεις

1. Κάθε κρατούμενος δικαιούται να δέχεται **καθημερινά** επισκέψεις **συζύγου και** συγγενών διάρκειας το λιγότερο μιας ώρας, καθώς και επισκέψεις του συνηγόρου του, του επιμελητή ανηλίκων και του επιμελητή κοινωνικής αρωγής, χωρίς αριθμητικό ή χρονικό περιορισμό, με την επιφύλαξη της παραγράφου 6 του παρόντος άρθρου.
2. Το Συμβούλιο καταστήματος κράτησης μπορεί, από δική του πρωτοβουλία ή μετά από γραπτή ή προφορική πρόταση της κοινωνικής υπηρεσίας ή μετά από αίτημα κρατουμένου, να επιτρέπει την επίσκεψη και άλλων ατόμων **του φιλικού περιβάλλοντος** ή συλλόγων. Εκπρόσωποι κοινωνικών φορέων, μέλη επιστημονικών εταιριών, πολιτιστικών, θρησκευτικών ή άλλων συλλόγων **ενθαρρύνονται και διευκολύνονται να** επισκέπτονται κρατούμενους ύστερα από άδεια του Συμβουλίου καταστήματος κράτησης. Το Συμβούλιο καταστήματος κράτησης ενημερώνει σχετικά τον Υπουργό Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων. Η κοινωνική υπηρεσία του καταστήματος μεριμνά για τη διατήρηση των δεσμών του κρατουμένου με την οικογένειά του ή για τη δημιουργία θετικών διαπροσωπικών σχέσεων και με τρίτα πρόσωπα. Η άρνηση του κρατουμένου να δεχθεί τους παραπάνω επισκέπτες δεν αποτελεί στοιχείο δυσμενούς για αυτόν κρίσης.
3. Οι επισκέψεις πραγματοποιούνται σε ειδικό κατάλληλο χώρο του καταστήματος στον οποίο υπάρχει μόνον οπτικός έλεγχος. Οι επισκέψεις συζύγων και τέκνων των κρατουμένων πραγματοποιούνται σε ιδιαίτερο κατάλληλο χώρο του καταστήματος.
4. Κάθε κρατούμενος δικαιούται να δέχεται μία φορά το δεκαπενθήμερο επισκέψεις του/της συζύγου ή συντρόφου του/της του ή/και συγγενών α' βαθμού, διάρκειας το λιγότερο δύο ωρών, σε ειδικά διαμορφωμένο χώρο του καταστήματος που να διασφαλίζει **τον ιδιωτικό χαρακτήρα** της συνάντησης και στον οποίο δεν υπάρχει οπτικός έλεγχος. Ο έλεγχος των επισκεπτών **αυτών** για λόγους ασφαλείας, καθώς και κάθε άλλη λεπτομέρεια ρυθμίζονται από τον εσωτερικό κανονισμό **κάθε** καταστήματος, **μετά από γνώμη του Ε.Σ.Σ.Π.Ε.Π. και του Συμβουλίου Κράτησης.**
5. Η επικοινωνία συνηγόρων με τους εντολείς τους κρατουμένους, γίνεται **σε ειδικό χώρο** χωρίς παρεμβολή οποιουδήποτε εμποδίου μεταξύ των δύο προσώπων.
6. Ο μέγιστος αριθμός των επισκέψεων, η διάρκεια και ο τρόπος επικοινωνίας, ο έλεγχος των επισκεπτών για λόγους ασφαλείας, καθώς και κάθε άλλη λεπτομέρεια ρυθμίζονται από τον εσωτερικό κανονισμό του καταστήματος.

7. Σε περίπτωση απαγόρευσης ή περιορισμού ή μη πραγματοποίησης των επισκέψεων, κάθε κρατούμενος μπορεί να προσφύγει στον αρμόδιο δικαστικό λειτουργό **και στο Δικαστήριο Έκτισης Ποινών.**

8. Σε αλλοδαπούς κρατούμενους παρέχονται όλες οι δυνατές διευκολύνσεις για να επικοινωνούν με τους διπλωματικούς ή προξενικούς εκπροσώπους του κράτους του οποίου φέρουν την υπηκοότητα ή με άλλα πρόσωπα τα οποία, κατά την κρίση του Συμβουλίου καταστήματος κράτησης, συμβάλλουν στην εξομάλυνση των ειδικών προβλημάτων που δημιουργούνται από την κράτησή τους, **όπως μέλη της αναγνωρισμένης εθνικής κοινότητας.** Οι κρατούμενοι που προέρχονται από κράτη τα οποία δεν έχουν διπλωματικούς ή προξενικούς εκπροσώπους στη χώρα, καθώς και οι πρόσφυγες και οι απάτριδες, μπορούν να απευθύνονται στο διπλωματικό εκπρόσωπο του κράτους το οποίο έχει αναλάβει τα συμφέροντά τους ή σε οποιαδήποτε άλλη εθνική αρχή ή σε διεθνή οργάνωση της οποίας η αποστολή είναι να υπερασπίζεται τα συμφέροντα αυτά.

Άρθρο 51

Τηλεφωνική επικοινωνία, ηλεκτρονική επικοινωνία, τηλεγραφήματα, επιστολές

1. Κάθε κρατούμενος επικοινωνεί με τηλέφωνο που βρίσκεται σε κοινόχρηστο, οπτικά ελεγχόμενο χώρο του καταστήματος. Απαγορεύεται η κατοχή και χρήση κινητών τηλεφώνων. Με απόφαση του Συμβουλίου Κράτησης καθορίζονται οι ειδικότεροι όροι επικοινωνίας με τα επαρκή σε αριθμό κοινόχρηστα τηλέφωνα, καθώς και οι περιπτώσεις επικοινωνίας με άτομα τα οποία δεν έχουν επισκέψεις κατ' αναλογία του άρθρου 50 του παρόντος.

2. Κάθε υπόδικος δικαιούται να επικοινωνεί τηλεφωνικά με το δικηγόρο του χωρίς αριθμητικό περιορισμό.

3. Κάθε κατάδικος δικαιούται να επικοινωνεί τηλεφωνικά με το δικηγόρο του χωρίς αριθμητικό περιορισμό πριν από σχετική με αυτόν δίκη.

4. Δεν τίθεται περιορισμός στην αποστολή τηλεγραφημάτων ή επιστολών που πραγματώνουν τους σκοπούς της διάταξης του άρθρου 49 παράγραφος 1 του παρόντος κώδικα.

5. Το περιεχόμενο των επιστολών και της τηλεφωνικής και κάθε άλλης μορφής τηλεπικοινωνιακής ανταπόκρισης ή επικοινωνίας κατά το άρθρο 19 του Συντάγματος δεν ελέγχεται. Σε περίπτωση που το επιβάλλουν λόγοι εθνικής ασφάλειας ή προς διακρίβωση ιδιαίτερα σοβαρών εγκλημάτων, το περιεχόμενο αυτό μπορεί να ελεγχθεί υπό τις εγγυήσεις που ορίζει ο νόμος.

6. Οι κρατούμενοι επικοινωνούν με δική τους δαπάνη, αν όμως δεν έχουν τη δυνατότητα αυτή, η σχετική δαπάνη μπορεί να καλύπτεται από την υπηρεσία.

7. Σε χώρο του καταστήματος προσιτό στους κρατούμενους τοποθετείται ταχυδρομικό κιβώτιο των Ελληνικών Ταχυδρομείων. Η διεύθυνση του καταστήματος φροντίζει αμέσως για την έγκαιρη αποστολή και παραλαβή τηλεγραφημάτων ή συστημένων επιστολών ή δεμάτων από και προς κρατούμενους.

8. Σε περίπτωση απαγόρευσης, περιορισμού ή στέρησης των δυνατοτήτων επικοινωνίας των κρατουμένων κατά τις προηγούμενες διατάξεις, κάθε κρατούμενος

μπορεί να προσφύγει στον αρμόδιο δικαστικό λειτουργό, κατά τις προϋποθέσεις του νόμου 2225/1994.

9. Κάθε κρατούμενος **διαθέτει το προσωπικό του laptop εφόσον το επιθυμεί και το χρησιμοποιεί όπως ο εσωτερικός κανονισμός ορίζει και χωρίς πρόσβαση στο διαδίκτυο**. Η ηλεκτρονική επικοινωνία **μέσω laptop** μπορεί να περιοριστεί και το περιεχόμενό της να ελεγχθεί, υπό τις εγγυήσεις που ορίζει ο νόμος, όταν το επιβάλλουν λόγοι εθνικής ασφάλειας ή για τη διακρίβωση ιδιαίτερα σοβαρών εγκλημάτων. Τους όρους και τη διαδικασία ενεργοποίησης της παρούσας διάταξης καθορίζει απόφαση του Υπουργού Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων μετά από γνώμη της Εθνικής Επιτροπής Τηλεπικοινωνιών και Ταχυδρομείων.

Άρθρο 52

Άδειες των κρατουμένων

1. Στους κρατούμενους χορηγούνται τακτικές, έκτακτες και εκπαιδευτικές άδειες απουσίας από τα καταστήματα κράτησης, σύμφωνα με τις επόμενες διατάξεις.
2. Ο χρόνος των αδειών θεωρείται χρόνος έκτισης της ποινής.
3. Από την εφαρμογή των ρυθμίσεων που ακολουθούν εξαιρούνται κρατούμενοι στους οποίους έχουν επιβληθεί μέτρα ασφαλείας κατά το άρθρο 69 του Ποινικού Κώδικα.
4. Μόνη η ιδιότητα του αλλοδαπού, του αστέγου ή του στερουμένου οικογενείας δεν αποκλείει τη χορήγηση αδείας. Ειδικοί περιοριστικοί όροι μπορεί να τεθούν στις παραπάνω κατηγορίες από το αρμόδιο όργανο.
5. Η χορήγηση άδειας γίνεται με ειδικά αιτιολογημένη απόφαση του αρμόδιου οργάνου εντός 40 ημερών **από την υποβολή της αίτησης του κρατουμένου**. Νέα αίτηση για χορήγηση τακτικής ή εκπαιδευτικής άδειας δεν επιτρέπεται πριν παρέλθουν δύο μήνες από την ημερομηνία υποβολής της πρώτης αίτησης.
6. Σε περίπτωση δεύτερης συνεχόμενης απόρριψης της αίτησης για χορήγηση αδείας, ο κρατούμενος δικαιούται να προσφύγει στο Δικαστήριο Έκτισης Ποινών ως Συμβούλιο, μέσα σε δέκα ημέρες από την κοινοποίηση σε αυτόν της απορριπτικής απόφασης.
7. Η άδεια μπορεί να ανακληθεί όταν ο κρατούμενος παραβιάσει τους όρους υπό τους οποίους χορηγήθηκε ή διωχθεί για αξιόποινη πράξη τουλάχιστον σε βαθμό πλημμελήματος. Η παράγραφος 5 του άρθρου 110, καθώς και η παράγραφος 2 του άρθρου 107 του Ποινικού Κώδικα εφαρμόζονται αναλόγως.
8. Κρατούμενος που δεν επιστρέφει στο κατάστημα κράτησης μετά τη λήξη ή ανάκληση χορηγηθείσης αδείας, χωρίς να έχει προβεί σε έγκαιρη και ακριβή ενημέρωση και παραδεκτή δικαιολόγηση προς την υπηρεσία του καταστήματος, δεν δικαιούται νέα τακτική ή εκπαιδευτική άδεια πριν από την πάροδο ενός έτους από την επιστροφή ή σύλληψή του.
9. Το αρμόδιο όργανο για τη χορήγηση αδειών συγκροτείται από τον Δικαστικό λειτουργό, τον Διευθυντή, τον Κοινωνικό λειτουργό, τον ψυχολόγο ή εγκληματολόγο και έναν εκπρόσωπο του Δικηγορικού Συλλόγου του τόπου κράτησης.

Άρθρο 53

Τακτικές άδειες - Προϋποθέσεις

1. Οι τακτικές άδειες χορηγούνται εφόσον: (1) Ο κατάδικος έχει εκτίσει το ένα πέμπτο της ποινής του χωρίς ευεργετικό υπολογισμό ημερών ποινής λόγω εργασίας. Σε περίπτωση έκτισης ποινής ισόβιας κάθειρξης, η κράτηση πρέπει να έχει διαρκέσει τουλάχιστον οκτώ έτη. Αν στον κατάδικο έχουν επιβληθεί περισσότερες ποινές κατά της ελευθερίας και δεν έχει γίνει προσμέτρηση τους σε μια συνολική ποινή, κατά το άρθρο 94 του Ποινικού Κώδικα, για τον υπολογισμό της ποινής που έχει εκτιθεί κατά την έννοια της παρούσας διάταξης, λαμβάνεται υπόψη το άθροισμα των επί μέρους ποινών.

Σε περίπτωση ποινικού σωφρονισμού σε ειδικό κατάστημα κράτησης νέων απαιτείται ο ανήλικος ή νεαρός ενήλικας κατάδικος να έχει παραμείνει στο κατάστημα για χρονικό διάστημα ίσο με το ένα πέμπτο της ποινής που του έχει επιβληθεί.

(2) Δεν εκκρεμεί κατά του καταδίκου ποινική διαδικασία για αξιόποινη πράξη σε βαθμό κακουργήματος που να αποτελεί λόγο κράτησης. (3) Εκτιμάται ότι δεν υπάρχει κίνδυνος τελέσεως, κατά τη διάρκεια της άδειας, νέων εγκλημάτων. (4) Συντρέχουν λόγοι που δικαιολογούν την προσδοκία ότι δεν υπάρχει κίνδυνος φυγής και ότι ο κρατούμενος δε θα κάνει κακή χρήση της άδειάς του. (5) Για να διαπιστωθεί αν συντρέχουν οι προϋποθέσεις των προτάσεων (3) και (4) συνεκτιμώνται ιδίως: α) η προσωπικότητα του καταδίκου και η εν γένει συμπεριφορά του μετά την τέλεση της πράξης, κατά τη διάρκεια, της κράτησης, σε συνδυασμό με το άρθρο 65 παράγραφος 3 του παρόντος κώδικα και κατά τη διάρκεια των αδειών, που ενδεχομένως του έχουν ήδη χορηγηθεί, β) η ατομική, επαγγελματική και κοινωνική κατάσταση του ιδίου και της οικογένειάς του, καθώς και οι τυχόν οικογενειακές του υποχρεώσεις, γ) η ωφέλεια, την οποία μπορεί να έχει για την προσωπικότητα του καταδίκου και τη μελλοντική του εξέλιξη η λήψη μέτρων για τη σταδιακή επάνοδο του σε καθεστώς πλήρους ελευθερίας. δ) Κατόπιν ειδικά αιτιολογημένης απόφασης του Συμβουλίου μπορεί να τεθεί ερώτημα σε Επιτροπή Εμπειρογνομόνων, η οποία συγκροτείται από τον Υπουργό Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων στην αρχή κάθε έτους, προκειμένου να δοθεί άδεια σε υπότροπους κρατούμενους για ιδιαίτερα σοβαρά **κακουργήματα ιδίως αυτά του οργανωμένου εγκλήματος** που εμφανίζουν σοβαρή πιθανότητα περαιτέρω υποτροπής. Στις περιπτώσεις αυτές, μετά τη γνώμη της Επιτροπής Εμπειρογνομόνων μπορεί να τίθενται ειδικοί όροι διαβίωσης κατά την περίοδο της άδειας. Η θετική απόφαση για χορήγηση άδειας διαβιβάζεται αμελλητί στις αρμόδιες Υπηρεσίες της ΕΛ.ΑΣ για την ηλεκτρονική καταχώρησή της και στον αρμόδιο Εισαγγελέα, προκειμένου να δύναται να τεθεί ο αδειούχος υπό την εποπτεία των επιμελητών κοινωνικής αρωγής.

2. Η τακτική άδεια χορηγείται από το Συμβούλιο του άρθρου 68 παράγραφος 1 του παρόντος μετά από αίτηση του καταδίκου. Κατά τη συνεδρίαση του Συμβουλίου καλείται αυτός, καθώς και οποιοδήποτε τρίτο πρόσωπο για την παροχή των αναγκαίων διευκρινίσεων.

Άρθρο 54

Ειδικότερη διαδικασία χορήγησης τακτικών αδειών

1. Η τακτική άδεια διαρκεί από μία έως έξι ημέρες, στις οποίες συνυπολογίζονται οι Κυριακές και οι αργίες, επί ανηλίκων δε από μία έως δέκα ημέρες. Εφόσον ο κατάδικος έχει ήδη εκτίσει με οποιονδήποτε τρόπο τα δύο πέμπτα (2/5) της ποινής του, και σε περίπτωση ποινής ισόβιας κάθειρξης δώδεκα έτη, η διάρκεια της άδειας μπορεί να αυξάνεται έως τις οκτώ ημέρες, οι οποίες υπολογίζονται όπως ορίζεται στο προηγούμενο εδάφιο επί ανηλίκων και νεαρών ενηλίκων δε έως δώδεκα ημέρες. Η συνολική διάρκεια των αδειών ενός καταδίκου δεν επιτρέπεται να υπερβαίνει τις πενήντα ημέρες το έτος, επί ανηλίκων και νεαρών ενηλίκων δε τις εξήντα ημέρες.

Στους καταδίκους, οι οποίοι λαμβάνουν τακτική άδεια και δηλώνουν τόπο μετάβασης που απέχει από το κατάστημα κράτησής τους πέραν των τριακοσίων χιλιομέτρων ή κατοικούν σε νησιά που αντιμετωπίζουν συγκοινωνιακές δυσχέρειες, χορηγείται, με ειδικώς αιτιολογημένη απόφαση του διευθυντή του καταστήματος κράτησης, επιπλέον μία ημέρα για τη μετάβαση και μία ημέρα για την επιστροφή τους, οι οποίες δεν υπολογίζονται στη συνολική διάρκεια αδειών κάθε έτους.

2. Μεταξύ δύο αδειών μεσολαβούν τουλάχιστον δύο μήνες από την έναρξη της προηγούμενης άδειας και λαμβάνεται μέριμνα να μη συμπίπτει η άδεια με την ημερομηνία δίκης.

3. Στον κατάδικο στον οποίο χορηγείται άδεια μπορεί να επιβληθούν περιοριστικοί όροι, ιδίως ως προς τον τόπο διαμονής του και τον τρόπο διαβίωσής του. Αν πρόκειται για έφηβο, η άδεια μπορεί να εξαρτηθεί και από τον όρο, ότι κατά την έξοδό του από το κατάστημα και την επιστροφή του, θα συνοδεύεται από το γονέα ή το άτομο που ασκεί την επιμέλειά του ή από το πλησιέστερο συγγενικό του πρόσωπο. Ο κατάδικος που βρίσκεται σε άδεια υποχρεούται να παρουσιαστεί χωρίς καθυστέρηση στο αστυνομικό τμήμα του τόπου διαμονής του.

4. Οι δαπάνες μετάβασης και επιστροφής του καταδίκου που έχει λάβει άδεια βαρύνουν τον ίδιο. Αλλά αν αδυνατεί να καταβάλλει τη δαπάνη του ταξιδιού, ταξιδεύει δωρεάν με δημόσια μεταφορικά μέσα, με μέριμνα της διεύθυνσης του καταστήματος. **Τα έξοδα μετάβασης και διαμονής, εφόσον οι κρατούμενοι είναι άποροι, αναλαμβάνει η Δ/νση Καταστημάτων Κράτησης.**

5. Πριν από τη χρήση της άδειας ο κατάδικος δηλώνει την ακριβή διεύθυνση διαμονής του και αποδεικνύει ότι είναι εξασφαλισμένη η διαβίωσή του κατά τη διάρκεια της άδειας.

6. Μετά την επιστροφή από την άδεια ο έλεγχος προκειμένου να διαπιστωθεί ενδοσωματική απόκρυψη απαγορευμένων ειδών διεξάγεται από γιατρό και με ακτινογραφία ή υπερηχογράφημα, εφόσον κριθεί απολύτως αναγκαίο.

7. Οι συχνές μεταγωγές κρατούμενου δεν παρακωλύουν τη χορήγηση αδειών, καθώς αυτές συνοδεύονται από πλήρως ενημερωμένο φάκελο.

8. Η χορήγηση αδειών δεν εξαρτάται από το υπόλοιπο της ποινής ή από τις πολιτικές, ιδεολογικές, φιλοσοφικές, κοινωνικές αντιλήψεις των κρατουμένων.

Άρθρο 55

Έκτακτες άδειες

1. Κάθε κρατούμενος δικαιούται να λάβει έκτακτη άδεια εξόδου κατ' ανώτατο όριο 24 ωρών, έστω και αν δεν συντρέχουν οι προϋποθέσεις για τη χορήγηση τακτικής άδειας.
2. Η έκτακτη άδεια χορηγείται με απόφαση του αρμόδιου δικαστικού λειτουργού προς εκπλήρωση οικογενειακών, επαγγελματικών, διοικητικών όπως έκδοση ταξιδιωτικού εγγράφου ή άλλων έκτακτων και απρόβλεπτων, εξαιρετικού χαρακτήρα αναγκών του κρατουμένου. Την έκτακτη άδεια μπορεί να χορηγήσει προσωπικά και ο διευθυντής του καταστήματος, ο οποίος ενημερώνει αμέσως τον αρμόδιο δικαστικό λειτουργό, μόνο: α) για κηδεία συζύγου ή συγγενούς μέχρι και δευτέρου βαθμού, β) για επίσκεψη σε σύζυγο ή συγγενή μέχρι και δευτέρου βαθμού σε κατεπείγουσες κρίσιμες καταστάσεις της υγείας τους και γ) για εξαιρετικές περιπτώσεις αναγνώρισης θετικών δράσεων του κρατουμένου, όπως συμμετοχή σε **προσωπικές καλλιτεχνικές εκδηλώσεις, βραβεύσεις.**
3. Η έκτακτη άδεια σε χρεοφειλέτες χορηγείται με απόφαση του Προέδρου Πρωτοδικών του τόπου κράτησης για τους λόγους που αναφέρονται στην παράγραφο 2 του άρθρου αυτού **ή σε κάθε περίπτωση από το όργανο του παρόντος άρθρου.**
4. Με την ίδια απόφαση καθορίζεται αν συντρέχει λόγος ασφαλούς συνοδείας κατά τη διάρκεια της άδειας **να μην προσβάλλει σε κάθε περίπτωση την αξιοπρέπειά του.**

Άρθρο 56

Εκπαιδευτικές άδειες

1. Η εκπαιδευτική άδεια χορηγείται για τη φοίτηση κρατουμένων σε σχολές όλων των βαθμίδων της εκπαίδευσης, εφόσον στην περιοχή φοίτησης λειτουργεί αντίστοιχο προς την κατηγορία στην οποία ανήκουν οι ενδιαφερόμενοι κατάστημα κράτησης. Η άδεια χορηγείται υπό το Συμβούλιο του άρθρου **52 παρ. 9** του παρόντος με τις προϋποθέσεις και κατά τη διαδικασία του άρθρου 53 παράγραφος 1 περίπτωση 3 του παρόντος. Για μεν τους υποδίκους απαιτείται και η σύμφωνη γνώμη του δικαστικού οργάνου που διέταξε την προσωρινή κράτηση ή ενώπιον του οποίου εκκρεμούν, για δε τους χρεοφειλέτες και η σύμφωνη γνώμη του Προέδρου Πρωτοδικών του τόπου κράτησης. Η διάταξη του άρθρου 54 παράγραφος 3 του παρόντος εφαρμόζεται ανάλογα. Σε κάθε περίπτωση η άδεια χορηγείται εντός ευλόγου χρόνου, προκειμένου να μπορεί να ανταποκριθεί στις εκπαιδευτικές του υποχρεώσεις ο κρατούμενος.
2. Χορηγείται εκπαιδευτική άδεια για σπουδές σε εκπαιδευτικό ίδρυμα κατώτερης βαθμίδας από αυτό στο οποίο έχει ήδη σπουδάσει ο ενδιαφερόμενος, **επειδή θα επιδράσει** θετικά στην επαγγελματική του κατάσταση.
3. Κατά το χρόνο της εκπαιδευτικής άδειας ο κρατούμενος διαμένει στο παραπάνω κατάστημα ή σε Κατάστημα ή Τμήμα Ημιελεύθερης Διαβίωσης. Στην απόφαση που χορηγεί την άδεια ορίζονται οι αναγκαίες για την υλοποίησή της λεπτομέρειες και προϋποθέσεις και ιδιαίτερα: α) το εκπαιδευτικό ίδρυμα φοίτησης, β) οι ημέρες και οι ώρες απουσίας του αδειούχου κατά τις ανάγκες του οικείου εκπαιδευτικού προγράμματος, γ) η ολική ή μερική απαλλαγή του αδειούχου από υποχρεώσεις του προγράμματος λειτουργίας του καταστήματος για τη διευκόλυνση της μελέτης του.

4. Ειδικά στους σπουδαστές δημόσιας τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, στην οποία δεν είναι υποχρεωτική η παρακολούθηση των μαθημάτων, μπορεί η χορηγούμενη εκπαιδευτική άδεια απουσίας να περιορίζεται μόνο κατά τις περιόδους των εξετάσεων και **το αναγκαίο σύμφωνα με το πρόγραμμα εξετάσεων** ανά εξεταστική περίοδο. Στις περιπτώσεις αυτές το αρμόδιο όργανο μπορεί κατά παρέκκλιση των ορισμών της παραγράφου 2 του άρθρου 52 του παρόντος να υπολογίσει μόνον ένα μέρος του χρόνου των αδειών ως χρόνο έκτισης της ποινής, αν συντρέχει μία ή περισσότερες από τις προϋποθέσεις, που αναφέρονται στην επόμενη παράγραφο, για την ανάκληση της εκπαιδευτικής αδειάς, έστω κι αν αυτή δεν έγινε. Το ίδιο ισχύει για όσους παρακολουθούν «κατ' **ιδίαν**» μαθήματα στα καταστήματα κράτησης, προκειμένου να δώσουν εξετάσεις στο Λύκειο.

5. Η εκπαιδευτική άδεια λήγει με την ολοκλήρωση της φοίτησης του κρατουμένου. Με απόφαση του αρμόδιου οργάνου, ύστερα από εισήγηση του κοινωνικού λειτουργού ή του εγκληματολόγου, όταν αυτό είναι δυνατό, η εκπαιδευτική άδεια μπορεί να ανακληθεί αν: α) ο αδειούχος τιμωρηθεί για πειθαρχικά παραπτώματα των κατηγοριών α' και θ' του άρθρου 66 του παρόντος ή β) η συνέχιση της άδειας δημιουργεί σοβαρές υπόνοιες για τέλεση νέων εγκλημάτων ή γ) ο κρατούμενος κάνει κακή χρήση της άδειας. Ως κακή χρήση της άδειας θεωρείται ιδίως η πλημμελής παρακολούθηση ή η κακή επίδοση στις σπουδές του.

6. Κρατούμενοι που κάνουν χρήση εκπαιδευτικής άδειας επιδοτούνται κατά τη διάρκειά της από τα Κεφάλαια Εργασίας Κρατουμένων. Το ύψος της επιδότησης καθορίζεται με κοινή απόφαση των Υπουργών Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και Οικονομικών και καλύπτει τουλάχιστον τα απολύτως αναγκαία έξοδά τους.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΝΑΤΟ

ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΕΣ ΜΟΡΦΕΣ ΕΚΤΙΣΗΣ ΤΩΝ ΠΟΙΝΩΝ ΚΑΤΑ ΤΗΣ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ

Άρθρο 57

Ημιελεύθερη διαβίωση

1. Σκοπός του θεσμού της ημιελεύθερης διαβίωσης είναι η καθημερινή έξοδος των καταδίκων από τα καταστήματα κράτησης για επαγγελματικούς, εκπαιδευτικούς, οικογενειακούς και κοινωνικούς λόγους, ώστε να αντιμετωπίζονται σοβαρές ανάγκες των ιδίων και προσώπων που εξαρτώνται από αυτούς και να επιτυγχάνεται η σταδιακή επάνοδός τους σε καθεστώς πλήρους ελευθερίας.

2. Η ημιελεύθερη διαβίωση εκτίεται στα αγροτικά καταστήματα κράτησης, στην Κεντρική Αποθήκη Υλικού Φυλακών ή στα τμήματα και χώρους των λοιπών καταστημάτων κράτησης που διατίθενται για κρατουμένους οι οποίοι λαμβάνουν τακτικές και εκπαιδευτικές άδειες.

3. Με κοινή απόφαση του Υπουργού Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και του καθ' ύλην αρμόδιου Υπουργού ορίζονται άλλες κτιριακές εγκαταστάσεις που διατίθενται από φορείς του Δημοσίου ή του ευρύτερου δημόσιου τομέα ή από νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου κοινωφελούς χαρακτήρα για τη

διαμονή κρατουμένων οι οποίοι υπάγονται σε καθεστώς ημιελεύθερης διαβίωσης. **Η παραχώρηση χώρων δεν σημαίνει ανάμιξη στη σωφρονιστική μεταχείριση.**

Άρθρο 58

Άδεια για ημιελεύθερη διαβίωση

1. Άδεια για ημιελεύθερη διαβίωση χορηγείται σε καταδίκους που επιθυμούν να προσφέρουν κοινωνική εργασία ή να συνεχίσουν την προηγούμενη επαγγελματική απασχόλησή τους ή για τους οποίους υπάρχει ή έχει εξευρεθεί εργασία έξω από το κατάστημα κράτησης σε δημόσιο, δημοτικό ή ιδιωτικό φορέα ή θέση σε εγκεκριμένο πρόγραμμα επαγγελματικής κατάρτισης ή έχουν σοβαρές οικογενειακές και κοινωνικές υποχρεώσεις για την άσκηση της γονικής μέριμνας ανήλικων τέκνων ή τη φροντίδα ατόμων με αναπηρία ή αντιμετωπίζουν οι ίδιοι προβλήματα αυτοεξυπηρέτησης λόγω αναπηρίας ή σπουδάζουν σε εκπαιδευτικό ίδρυμα που ανήκει σε βαθμίδα ανώτερη από αυτά που λειτουργούν εντός των καταστημάτων κράτησης, κατά τα οριζόμενα στον παρόντος κώδικα.

2. Η άδεια για ημιελεύθερη διαβίωση χορηγείται εφόσον: (α) ο κατάδικος λαμβάνει τακτικές και εκπαιδευτικές άδειες, μετά τη λήξη της δεύτερης άδειάς του και (β) είναι γονέας τουλάχιστον ενός ανήλικου άγαμου τέκνου και δεν του έχει αφαιρεθεί η άσκηση της γονικής μέριμνας ή έχει τη φροντίδα ατόμου με αναπηρία 67% και άνω ή αντιμετωπίζει ο ίδιος πρόβλημα αυτοεξυπηρέτησης λόγω αναπηρίας 67% και άνω ή σπουδάζει σε εκπαιδευτικό ίδρυμα βαθμίδας ανώτερης από τα εκπαιδευτικά ιδρύματα που λειτουργούν στα καταστήματα κράτησης ή έχει αποδεδειγμένα εξασφαλίσει εργασία έξω από το κατάστημα ή αποδέχεται να απασχοληθεί σε θέση εργασίας που θα του υποδεικνύεται ή επιθυμεί να προσφέρει εργασία χωρίς αμοιβή για κοινωνικές σκοπούς.

3. Η άδεια χορηγείται κατά τη διαδικασία και με απόφαση του οργάνου που προβλέπεται στο άρθρο **52 παρ. 9** του παρόντος. Στην απόφαση ορίζονται, μεταξύ άλλων, και: α) Οι ημέρες και ώρες απουσίας του κατάδικου από το κατάστημα κράτησης ή άλλες εγκαταστάσεις ημιελεύθερης διαβίωσης στις οποίες τοποθετείται, β) ο λόγος απουσίας και το είδος της απασχόλησής του κατά τη διάρκειά της, γ) (i) εάν εργάζεται, ο τρόπος αμοιβής και το ασφαλιστικό καθεστώς του, οι υπεύθυνοι του καταστήματος και του χώρου απασχόλησης, οι οποίοι συνεργάζονται για την επίλυση των συναφών προβλημάτων, (ii) εάν προσφέρει εργασία για κοινωνικές σκοπούς, το ασφαλιστικό καθεστώς του, οι υπεύθυνοι του καταστήματος και του φορέα απασχόλησης, οι οποίοι συνεργάζονται για την επίλυση των συναφών προβλημάτων, (iii) εάν σπουδάζει, το εκπαιδευτικό ίδρυμα φοίτησης και οι υπεύθυνοι του καταστήματος και του εκπαιδευτικού ιδρύματος οι οποίοι συνεργάζονται για την παρακολούθηση της συνέπειας και της επίδοσής του στις σπουδές του, (iv) εάν ασκεί τη γονική μέριμνα ανήλικου ή φροντίζει άτομο με αναπηρία ή αντιμετωπίζει ο ίδιος πρόβλημα αυτοεξυπηρέτησης λόγω αναπηρίας, οι υπεύθυνοι του καταστήματος και κατάλληλα κατά περίπτωση πρόσωπα από το κοινωνικό περιβάλλον του καταδίκου ή από υπηρεσία κοινωνικής πρόνοιας για την παρακολούθηση της συνέπειας και της επάρκειάς του και δ) κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια.

4. Σε περίπτωση μη χορήγησης άδειας ημιελεύθερης διαβίωσης, ο κατάδικος δικαιούται της έννομης προστασίας που προβλέπεται και στις περιπτώσεις μη χορήγησης τακτικών αδειών, **σύμφωνα με το άρθρο 4 του παρόντος.**

5. Άδεια ημιελεύθερης διαβίωσης μπορεί να χορηγήσει ύστερα από αίτηση του κατάδικου και το Δικαστικό Συμβούλιο, όταν τούτο απορρίπτει αίτηση απόλυσης υπό όρο, εφόσον ο κατάδικος πληροί τις προϋποθέσεις των παραγράφων 1 και 2 του παρόντος άρθρου. Για το σκοπό αυτό **το πειθαρχικό** συμβούλιο του καταστήματος κράτησης παρέχει στο δικαστικό συμβούλιο κάθε χρήσιμο στοιχείο.

Άρθρο 59

Ανάκληση άδειας για ημιελεύθερη διαβίωση

1. Η άδεια για ημιελεύθερη διαβίωση για λόγους απασχόλησης μπορεί να ανακληθεί, μετά από εισήγηση των οργάνων του καταστήματος κράτησης που ορίζονται σύμφωνα με την προηγούμενη παράγραφο, με αιτιολογημένη απόφαση του αρμοδίου οργάνου, αν ο κατάδικος: α) παραβεί τους όρους ή τις υποχρεώσεις που του έχουν επιβληθεί ή έχει αναλάβει, β) τιμωρηθεί για πειθαρχικό παράπτωμα των κατηγοριών Α' και Β' του άρθρου 66 του παρόντος, γ) διωχθεί για αξιόποινη πράξη τουλάχιστον σε βαθμό πλημμελήματος **με δόλο**, δ) δημιουργεί συστηματικά προβλήματα **συνεργασίας και βίαιης συμπεριφοράς** στο χώρο εκπαίδευσης ή απασχόλησης ή άλλης δραστηριότητάς του.

2. Σε περίπτωση ανάκλησης της άδειας ημιελεύθερης διαβίωσης, ο κατάδικος δικαιούται να προσφύγει στο Δικαστήριο Έκτισης Ποινών του καταστήματος κράτησης μέσα σε δέκα ημέρες από την κοινοποίηση σε αυτόν της απόφασης για ανάκληση της άδειας. Η προθεσμία για την άσκηση της προσφυγής και η άσκησή της έχουν ανασταλτικό αποτέλεσμα **και υπό τον όρο να εκδικασθούν εντός 2 μηνών.**

3. Μετά την ανάκληση της άδειας ημιελεύθερης διαβίωσης ο κατάδικος ο οποίος είχε μεταχθεί για να εκτίσει την ποινή του σε καθεστώς ημιελευθερίας επιστρέφει στο κατάστημα από το οποίο προήλθε με απόφαση της Κ.Ε.Μ., **στην οποία διαβιβάζεται η απόφαση ανάκλησης της άδειας.**

Άρθρο 60

Νέα άδεια για ημιελεύθερη διαβίωση

1. Νέα αίτηση άδειας για ημιελεύθερη διαβίωση επιτρέπεται να υποβληθεί σύμφωνα με τα ισχύοντα για τις τακτικές άδειες ή μετά παρέλευση έξι μηνών από την ανάκληση της προηγούμενης άδειας. Η προθεσμία αρχίζει από την κοινοποίηση της απορριπτικής απόφασης ή του βουλεύματος.

2. Δεν επιτρέπεται χορήγηση νέας άδειας για ημιελεύθερη διαβίωση, εάν μεσολάβησε άσκηση ποινικής δίωξης κατά του καταδίκου για απόδραση ή για άλλη αξιόποινη πράξη σε βαθμό κακουργήματος.

Άρθρο 61

Τμηματική έκτιση της ποινής

1. Κατάδικοι που εκτίουν ποινή κατά της ελευθερίας, η οποία έχει μετατραπεί σε χρηματική ή και περαιτέρω, σε παροχή κοινωφελούς εργασίας, ζητούν από τον δικαστικό λειτουργό του καταστήματος κράτησης την τμηματική έκτιση της ποινής τους μέχρι την απόλυσή τους μετά την έκτιση του 1/5 αυτής, ή εάν δεν μπορούν να υπαχθούν στη ρύθμιση του άρθρου 105 παρ. 3 Π.Κ., μέχρι τη συμπλήρωση των 2/5 της ποινής τους και την απόλυσή τους υπό όρους. Οι κρατούμενοι αυτοί διαμένουν στα ίδια καταστήματα και στους ίδιους χώρους με τους κρατούμενους οι οποίοι υπάγονται σε καθεστώς ημιελεύθερης διαβίωσης.

2. Η τμηματική έκτιση της ποινής γίνεται κατά τις ημέρες του τέλους της εβδομάδας ή κατά τις ημέρες των αργιών, εφόσον ο κατάδικος εργάζεται ή σπουδάζει, ενώ για τους λοιπούς κατά τις εργάσιμες ημέρες.

Οι ημέρες της εβδομάδας κατά τις οποίες ο κατάδικος διαβιώνει εντός καταστήματος κράτησης, λογίζονται ως ημέρες έκτισης ποινής.

3. Ο δικαστικός λειτουργός του καταστήματος κράτησης αποφασίζει για την τμηματική έκτιση της ποινής ύστερα από εισήγηση του Συμβουλίου του άρθρου **52 παρ. 9** του παρόντος και ακρόαση του καταδίκου.

Στην ίδια απόφαση του δικαστικού λειτουργού του καταστήματος κράτησης ορίζονται ο αριθμός των προς έκτιση τμημάτων ποινής, οι όροι έκτισης τούτων, οι ακριβείς ώρες εισόδου και εξόδου από το κατάστημα, λαμβανομένης υπόψη της φύσης της επαγγελματικής απασχόλησης ή των σπουδών του καταδίκου έξω από αυτό, καθώς και οι λοιπές αναγκαίες λεπτομέρειες.

4. Η απόφαση για τμηματική έκτιση της ποινής ανακαλείται κατά τη διαδικασία της προηγούμενης παραγράφου από τον δικαστικό λειτουργό του καταστήματος κράτησης όταν ο κρατούμενος παραβιάζει συστηματικά τους όρους ή τις υποχρεώσεις που καθόρισε η απόφαση αυτή ή ασκήθηκε ποινική δίωξη για κακούργημα ή πλημμέλημα που τιμωρείται με ποινή φυλάκισης τουλάχιστον τριών μηνών.

5. Ο κατάδικος δικαιούται να ζητήσει από τον δικαστικό λειτουργό του καταστήματος κράτησης την προσωρινή ή οριστική άρση της τμηματικής έκτισης της ποινής.

6. Οι κατάδικοι οι οποίοι εκτίουν τμηματικά την ποινή τους δεν υπάγονται σε καθεστώς ημιελεύθερης διαβίωσης ούτε λαμβάνουν τακτικές άδειες απουσίας. Δικαιούνται να ζητήσουν μόνο έκτακτες άδειες. Το δικαίωμα της υπό όρον απόλυσης διατηρείται.

Άρθρο 62

Παροχή κοινωφελούς εργασίας

Με απόφαση του Υπουργού Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων καθορίζονται οι επιπλέον όροι, προϋποθέσεις και διαδικασίες που αφορούν στην παροχή κοινωφελούς εργασίας πέραν των προβλεπόμενων στο άρθρο 58.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΚΑΤΟ

ΜΕΤΡΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΥΡΥΘΜΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΤΟΥ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΟΣ

Άρθρο 63

Μέτρα τάξης και ασφάλειας

1. Η διατήρηση της τάξης και ασφάλειας αποτελεί υποχρέωση της διοίκησης του καταστήματος.

2. Αν εκδηλωθεί ομαδική απείθεια, στάση ή αντίσταση κρατουμένων σε νόμιμη διαταγή και ιδίως στη διαταγή επιστροφής και εγκλεισμού στα κελιά, που θέτουν σε κίνδυνο την ασφάλεια του καταστήματος ή των προσώπων που βρίσκονται υπό οποιαδήποτε ιδιότητα σ' αυτό ο **αρμόδιος δικαστικός λειτουργός** ή ο νόμιμος αναπληρωτής του **μαζί με το Συμβούλιο Κράτησης**, και σε περίπτωση κατεπείγοντος, ο διευθυντής του καταστήματος κράτησης ή ο αναπληρωτής του ή ο αρχιφύλακας, ή ο υπαρχιφύλακας βάρδιας, μπορεί να καλεί **αρμοδίως τον διαμεσολαβητή και μετέπειτα** την αστυνομική δύναμη προς παροχή οιασδήποτε κατά την κρίση του αναγκαίας συνδρομής, συμπεριλαμβανομένης και της επέμβασης στην περίπτωση στάσης. Ο τρόπος της επέμβασης αποφασίζεται από τον επικεφαλής της αστυνομικής δύναμης. Η πρόσκληση γίνεται εγγράφως και σε κατεπείγουσα περίπτωση προφορικά, οπότε ακολουθεί σχετικό έγγραφο. Αν κατά την κρίση των ως άνω οργάνων είναι άμεσα και εξαιρετικά αναγκαία η επέμβαση της αστυνομικής δύναμης, συμπεριλαμβανομένης και της εισόδου σε κάθε χώρο του καταστήματος, και δεν παρευρίσκεται ο **αρμόδιος δικαστικός λειτουργός**, ενημερώνεται αυτός αμέσως με οποιονδήποτε τρόπο και σπεύδει στο κατάστημα, οπότε μπορεί να προβεί σε ανάκληση της εντολής επέμβασης.

3. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και Προστασίας του Πολίτη καταρτίζεται ο κανονισμός ασφάλειας των καταστημάτων κράτησης, με τον οποίο καθορίζονται: α) τα προληπτικά μέτρα ασφάλειας στο εσωτερικό και στο εξωτερικό μέρος του καταστήματος, β) οι ενέργειες στις οποίες πρέπει να προβαίνει το σωφρονιστικό προσωπικό, η εξωτερική φρουρά και οι άλλες αστυνομικές δυνάμεις για την τήρηση της τάξης και τον έλεγχο της ασφάλειας του καταστήματος, ιδίως κατά την έξοδο των κρατουμένων για προαυλισμό, την επάνοδό τους **στους χώρους ατομικής ή ομαδικής κράτησης**, τη διανομή φαγητού, τις μεταγωγές, τη μεταφορά ασθενών, την αντίσταση ή απείθεια σε νόμιμες διαταγές, τις τυχόν απόπειρες απόδρασης και σε όλες τις ανάλογες περιπτώσεις, και γ) τα κατασταλτικά μέτρα ασφάλειας που λαμβάνονται στο εσωτερικό και το εξωτερικό μέρος του καταστήματος σε περίπτωση διασάλευσης της ομαλής λειτουργίας του και διατάραξης της ασφάλειάς του.

4. Οι ειδικότερες προϋποθέσεις και διαδικασίες διεξαγωγής έρευνας από το φυλακτικό προσωπικό, η οπλοφορία του, καθώς και η αντιμετώπιση στάσεων, αποδράσεων, αντίστασης και ομαδικής απείθειας προβλέπονται στον εσωτερικό κανονισμό του καταστήματος και συμπληρωματικά στον Κανονισμό Ασφαλείας.

5. Μέτρα τάξης συνιστούν η χρήση χειροπεδών, ο εγκλεισμός σε ιδιαίτερους **χώρους ατομικής κράτησης**, καθώς και κάθε άλλο συναφές και ανάλογο για την περίπτωση μέτρο για τη διατήρηση και την αποκατάσταση της τάξης και ασφάλειας του καταστήματος κράτησης. Τα μέτρα αυτά λαμβάνονται, από το Συμβούλιο καταστήματος κράτησης και σε έκτακτες περιπτώσεις όταν βίαιες ενέργειες

κρατούμενου θέτουν σε κίνδυνο τη ζωή, την υγεία ή την ελευθερία του προσωπικού ή συγκρατούμενου του, από το διευθυντή του καταστήματος και εγκρίνονται μέσα σε 24 ώρες από το Συμβούλιο καταστήματος κράτησης. Η λήψη των πρόσφορων μέτρων τάξης και η ένταση της χρήσης τους προσδιορίζονται από τις ειδικές, κατά περίπτωση, συνθήκες και τίθενται υπόψη του δικαστικού λειτουργού.

6. Τα μέτρα προφυλακτικής απομόνωσης ή κατευνασμού που ενδείκνυνται στις περιπτώσεις απόπειρας αυτοκτονίας, κατάποσης αντικειμένων επικίνδυνων για την υγεία, μεταδοτικών νόσων, ψυχογενών αντιδράσεων από την κράτηση, ψυχικής πάθησης ή άλλης διατάραξης των ψυχικών λειτουργιών, λαμβάνονται **από το νοσηλευτικό προσωπικό** κατά τη διαδικασία της προηγούμενης παραγράφου ύστερα από γνωμάτευση ιατρού. Σε όλες τις παραπάνω περιπτώσεις, τα προαναφερόμενα μέτρα δεν αποτελούν τιμωρία.

Άρθρο 64

Μέτρα πειθαρχίας

1. Πειθαρχική ποινή δεν επιβάλλεται χωρίς διάταξη νόμου που να ισχύει πριν από την τέλεση του παραπτώματος και να ορίζει τα στοιχεία του, καθώς και τη διαδικασία επιβολής της ποινής.

2. Απαγορεύεται η θέσπιση και επιβολή πειθαρχικών ποινών που αποτελούν βασανιστήρια ή συνεπάγονται σωματική κάκωση, βλάβη υγείας ή άσκηση ψυχολογικής βίας. Επίσης απαγορεύονται πειθαρχικές ποινές που συνιστούν στέρηση οποιουδήποτε θεμελιώδους δικαιώματος του κρατούμενου από τα προβλεπόμενα στα άρθρα 2 και 4 του παρόντος ή προσβάλλουν την ανθρώπινη αξιοπρέπεια ή μπορούν να οδηγήσουν σε διατάραξη των ψυχικών ή πνευματικών λειτουργιών.

3. Απαγορεύονται οι ομαδικές πειθαρχικές ποινές και η κράτηση σε σκοτεινά κελιά.

4. Απαγορεύεται η επιβολή πειθαρχικής ποινής δύο φορές για το ίδιο παράπτωμα.

5. Η άσκηση ποινικής δίωξης δεν αποκλείει την επιβολή πειθαρχικής ποινής για το ίδιο παράπτωμα και γενικά η πειθαρχική δίκη είναι αυτοτελής και ανεξάρτητη από κάθε άλλη δίκη.

6. Για πειθαρχικά παραπτώματα της κατά το άρθρο 66 του παρόντος κατηγορίας Α' επιτρέπεται η παράσταση δικηγόρου κατά την πειθαρχική διαδικασία.

7. Πειθαρχικά παραπτώματα εξαρτημένων κρατούμενων που έχουν καταλογιστεί σε χρόνο προγενέστερο της συμμετοχής τους σε πρόγραμμα συμβουλευτικής υποστήριξης δεν αποτελούν λόγο απόρριψης της αίτησης τους για συμμετοχή σε θεραπευτικό πρόγραμμα ψυχικής απεξάρτησης το οποίο λειτουργεί σε Ειδικό Θεραπευτικό Κατάστημα ή Τμήμα, εφόσον επέδειξαν καλή διαγωγή στο στάδιο της συμβουλευτικής υποστήριξης ή απεξάρτησης, η οποία γεννά προσδοκία για καλή συμπεριφορά και διαγωγή κατά τη συμμετοχή τους σε Τμήμα ή Πρόγραμμα Ψυχικής Απεξάρτησης.

8. Η τήρηση των μέτρων που προβλέπονται στα άρθρα 63 και 64 ελέγχεται από τον δικαστικό λειτουργό και το Συμβούλιο καταστήματος κράτησης συντάσσει σχετική τριμηνιαία έκθεση, που υποβάλλει στο Υπουργείο Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων.

Άρθρο 65

Αξιέπαινες πράξεις κρατουμένων και επιβράβευση

1. Οι αξιέπαινες πράξεις των κρατουμένων, όπως επιτυχής φοίτηση, ενέργειες αλληλεγγύης, παροχής πρώτων βοηθειών, βεβαιώνονται αμέσως από τον κοινωνικό λειτουργό ή το διευθυντή του σχολείου ή τον αρχιφύλακα με έγγραφη αναφορά και σχετική εισήγησή τους προς το παραπάνω Συμβούλιο, στο οποίο μπορεί να κληθούν για αυτοπρόσωπη εμφάνιση.

2. Η επιβράβευση περιλαμβάνει ιδίως: α) απονομή βραβείων όπως: βιβλίων, εργαλείων και άλλων χρήσιμων αντικειμένων ή και χρηματικών επάθλων, β) γραπτό έπαινο, γ) άδεια ελεύθερου επισκεπτηρίου στους συγγενείς **πέραν του προβλεπόμενου**, δ) άδεια επισκεπτηρίου σε μη συγγενικά πρόσωπα, ε) δυνατότητα χρησιμοποίησης μουσικού οργάνου, **σε ειδικούς χώρους πέραν των προβλεπόμενων** και στ) συμμετοχή κατά προτεραιότητα σε θέση εργασίας ή σε προγράμματα επαγγελματικής κατάρτισής.

3. Η επιβράβευση απονέμεται από το Πειθαρχικό Συμβούλιο, ύστερα από πρόταση του Συμβουλίου καταστήματος κράτησης.

4. Σε εξαιρετικές περιπτώσεις με απόφαση του Υπουργού Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, ύστερα από γνώμη του Συμβουλίου καταστήματος κράτησης και λόγω ιδιαίτερα θετικής ενέργειας του κρατουμένου μπορεί εν όλω ή εν μέρει να χαρισθούν ή να μετριασθούν οι πειθαρχικές ποινές του.

Άρθρο 66

Πειθαρχικά παραπτώματα

1. Παραπτώματα που μπορεί να επισύρουν πειθαρχική ποινή κατά του δράστη τους είναι μόνο τα αναγραφόμενα στις διατάξεις του παρόντος άρθρου και διακρίνονται ανάλογα με τη βαρύτητά τους σε τρεις κατηγορίες. Η συμμετοχή στα παραπτώματα αυτά, καθώς και απόπειρα αυτών αντιμετωπίζονται ανάλογα.

2. Πειθαρχικά παραπτώματα της κατηγορίας Α' είναι τα ακόλουθα:

α) Βίαιη απόδραση περισσότερων κρατουμένων με ενωμένες δυνάμεις.

β) Άσκηση ή απειλή άσκησης βίας κατά μελών του προσωπικού του καταστήματος.

γ) Άσκηση σωματικής βίας κατά συγκρατούμενου.

δ) Προσβολή κατά της γενετήσιας ελευθερίας.

ε) Εν γνώσει κατασκευή ή κατοχή αιχμηρών ή εν γένει επικίνδυνων αντικειμένων τα οποία μπορεί να χρησιμοποιηθούν ως όπλα.

στ) Εισαγωγή, παρασκευή, ανάμειξη, καλλιέργεια, κατοχή, διάθεση ή χρήση ναρκωτικών ή οιοπονευματωδών ουσιών και οποιαδήποτε άλλη διάπραξη των βασικών εγκλημάτων του νόμου περί ναρκωτικών.

ζ) Καταστροφή περιουσιακών στοιχείων του καταστήματος ιδιαίτερα μεγάλης αξίας ή ειδικής χρήσης.

η) Δωροδοκία μέλους του προσωπικού του καταστήματος.

3. Πειθαρχικά παραπτώματα της κατηγορίας Β' είναι τα ακόλουθα:

α) Αφαίρεση ειδών αξίας ή ανάγκης από συγκρατούμενο ή παράνομη χρήση πραγμάτων που ανήκουν στο κατάστημα ή σε τρίτο.

β) Κατοχή, χωρίς άδεια, χρημάτων ή άλλων απαγορευμένων από τον κανονισμό ειδών.

γ) Απειλή ή άσκηση ψυχολογικής βίας κατά συγκρατουμένου.

δ) Πώληση ειδών αποκλειστικής χρήσης, όπως φάρμακα.

ε) Οργάνωση παράνομων και απαγορευμένων παιχνιδιών.

στ) Απόδραση κρατουμένου.

ζ) Ψευδής απόπειρα αυτοκτονίας ή αυτοτραυματισμός ή κατάποση ξένων αντικειμένων για αποφυγή εκπλήρωσης υποχρεώσεων ή για επίτευξη ευεργετήματος.

η) **Συνεχείς και επιθετικές** ύβρεις ή συκοφαντίες κατά του προσωπικού ή συγκρατουμένου.

θ) Παραβίαση του απορρήτου των άρθρων 28 και 29 παρ. 5 του παρόντος.

ι) Απειθεία στις νόμιμες εντολές του προσωπικού του καταστήματος, όπως άρνηση παροχής οφειλόμενης υπηρεσίας ή παρεμπόδιση τρίτου να παράσχει οφειλόμενη υπηρεσία.

κ) Η χρήση ή η κατοχή κινητού τηλεφώνου

4. Πειθαρχικά παραπτώματα της κατηγορίας Γ' είναι τα ακόλουθα:

α) Παράβαση της νομοθεσίας για τα παράνομα ή απαγορευμένα παιχνίδια εκτός από την περίπτωση της παραγράφου 3 στοιχείο ε' του παρόντος άρθρου.

β) Εν γνώσει κατασκευή, κατοχή ή χρήση απαγορευμένων ειδών, εκτός από τα αναγραφόμενα στην κατηγορία Α'.

γ) Συστηματική παράλειψη τήρησης των κανόνων υγιεινής του κρατουμένου ή του ατομικού κελιού ή θαλάμου **μη οφειλόμενες στον ίδιο**, καθώς και ρύπανση εγκαταστάσεων ή κοινοχρήστων χώρων.

δ) Παρότρυνση άλλου κρατουμένου για διάπραξη των παραπτωμάτων όλων των κατηγοριών.

ε) Η άσκοπη χρήση και η σκόπιμη παράλειψη χρήσης του συστήματος άμεσης ειδοποίησης.

5. Μετά πάροδο έξι μηνών από την τέλεση του πειθαρχικού παραπτώματος επέρχεται παραγραφή. Η προθεσμία της παραγραφής αναστέλλεται κατά τη διάρκεια της πειθαρχικής διαδικασίας και μέχρι έξι μήνες κατά ανώτατο όριο.

Άρθρο 67

Πειθαρχικές ποινές

1. Οι πειθαρχικές ποινές που επιβάλλονται στον κρατούμενο για τα παραπτώματα του προηγούμενου άρθρου εκτελούνται είτε στο κατάστημα όπου αυτός κρατείται είτε σε αυτό όπου επειγόντως μετάγεται. Αυτές είναι:

α) Περιορισμός σε ειδικό χώρο κράτησης από μία έως δέκα ημέρες με καθημερινή επίσκεψη ιατρού και τηλεφωνική επικοινωνία με οικείους και το συνήγορό του **και χωρίς περιορισμούς στον προαυλισμό σύμφωνα με το άρθρο 34 του παρόντος.**

β) Μεταγωγή σε άλλο κατάστημα, η οποία παραγγέλλεται από την Κ.Ε.Μ. και εκτελείται σύμφωνα με τη διαδικασία του άρθρου 74 του παρόντος.

γ) **Στέρηση της δυνατότητας συμμετοχής στην εργασία.**

Για τα πειθαρχικά παραπτώματα των κατηγοριών του προηγούμενου άρθρου απειλούνται κατά κατηγορία οι εξής ποινές:

Κατηγορία Α': Περιορισμός από μία έως δέκα ημέρες σε ειδικό **χώρο** κράτησης ή μεταγωγή ή στέρηση επί ένα έτος δυνατότητας συμμετοχής σε εργασία ή σε πρόγραμμα επαγγελματικής κατάρτισης ή 16 έως 30 βαθμοί ποινής σύμφωνα με το επόμενο άρθρο **και βαθμοί ποινής από 1 έως 30, και για τη χρήση ή κατοχή κινητού τηλεφώνου βαθμοί ποινής 100, μόνον εάν σχετίζεται με τέλεση εγκλήματος ή οργάνωση απόδρασης.**

Κατηγορία Β' : Στέρηση επί ένα εξάμηνο δυνατότητας συμμετοχής σε εργασία ή σε πρόγραμμα επαγγελματικής κατάρτισης ή 6 έως 15 βαθμοί ποινής.

Κατηγορία Γ': Στέρηση επί δύο μήνες δυνατότητας συμμετοχής σε εργασία ή σε πρόγραμμα επαγγελματικής κατάρτισης ή 1 έως 5 βαθμοί ποινής.

Επιτρέπεται η επιβολή σωρευτικώς κατά κατηγορία των προαναφερόμενων ποινών.

2. Οι βαθμοί ποινής λαμβάνονται υπόψη για την αξιολόγηση της συμπεριφοράς του κρατούμενου και ιδίως στις περιπτώσεις της υπό όρο απόλυσης, της χορήγησης άδειας, του ευεργετικού υπολογισμού ημερών ποινής και άλλων ευεργετικών μέτρων.

3. Εάν στον κρατούμενο έχουν επιβληθεί περισσότεροι από εκατό (100) βαθμοί ποινής, η χορήγηση των παραπάνω ευεργετικών μέτρων γίνεται μόνον ύστερα από ειδική αιτιολογία ως προς το σημείο αυτό από το αρμόδιο όργανο.

4. Οι πειθαρχικές ποινές του παρόντος άρθρου διαγράφονται και δεν αναφέρονται στο ατομικό δελτίο πειθαρχικού ελέγχου του κρατούμενου ούτε λαμβάνονται υπόψη για τη χορήγηση τακτικής άδειας και απόλυσης υπό όρον ως εξής: α) στην περίπτωση της παραγράφου 1α μετά **ένα έτος** από την επιβολή της, β) στην περίπτωση της παραγράφου 1β μετά **ένα εξάμηνο** από την επιβολή της γ) στην περίπτωση της παραγράφου 1γ μετά πάροδο **τριών** μηνών από την επιβολή της, δ) στην περίπτωση της παραγράφου 1δ μετά την παρέλευση του χρόνου που ορίζεται για τη στέρηση.

Αν μέσα στα ανωτέρω χρονικά διαστήματα επιβληθεί νέα πειθαρχική ποινή, ο χρόνος διαγραφής της υπολογίζεται από τη λήξη του χρόνου διαγραφής που προβλέπεται για την εκάστοτε προηγούμενη πειθαρχική ποινή, εκτός εάν έχει σχηματισθεί συνολική ποινή επί όλων των ομοειδών ποινών. Ο σχηματισμός συνολικής ποινής επί ομοειδών ποινών γίνεται, ή αυτεπαγγέλτως ή ύστερα από σχετική αίτηση του καταδίκου, από το πειθαρχικό συμβούλιο του καταστήματος, στο οποίο κρατείται. Κατά τη διαδικασία σχηματισμού συνολικής ποινής, η βαρύτερη ποινή επαυξάνεται τουλάχιστον κατά το ένα τρίτο (1/3) εκάστης των λοιπών συντρεχουσών πειθαρχικών ποινών και όχι άνω των δύο τρίτων (2/3) .

5. Σε υπερήλικες, γυναίκες σε κατάσταση εγκυμοσύνης, λοχείας και ανατροφής ανηλίκων, ασθενείς και εφήβους δεν επιβάλλονται οι παραπάνω ποινές εφόσον **δεν** συντρέχουν ειδικές περιστάσεις και **δεν υπάρχει** ειδικά αιτιολογημένη απόφαση του αρμόδιου οργάνου. Εφόσον δεν συντρέχουν τέτοιες περιστάσεις επιβάλλονται οι ποινές των εδαφίων β' ή γ' της παραγράφου 1 του παρόντος άρθρου.

6. Νεαροί κρατούμενοι υποβάλλονται σε περιορισμό το πολύ πέντε ημερών εφόσον συντρέχουν ειδικές περιστάσεις και ύστερα από ειδικά αιτιολογημένη απόφαση του αρμόδιου οργάνου.

Άρθρο 68

Πειθαρχικά Όργανα

1. Σε κάθε κατάσταση λειτουργεί Πειθαρχικό Συμβούλιο το οποίο απονέμει τις επιβραβεύσεις, σύμφωνα με το άρθρο 65 του παρόντος και επιβάλλει πειθαρχικές κυρώσεις και αποφασίζει για κάθε άλλο ζήτημα που προβλέπεται στις σχετικές διατάξεις του παρόντος κώδικα. Το Συμβούλιο αποτελείται από τον αρμόδιο δικαστικό λειτουργό, ως πρόεδρο, τον διευθυντή του καταστήματος και τον προϊστάμενο του Τμήματος Κοινωνικής Εργασίας ή τον αρχαιότερο κοινωνικό λειτουργό μετά των νομίμων αναπληρωτών τους κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 8 παράγραφος 2 του παρόντος, καθώς και τον γιατρό και τον εκπρόσωπο του δικηγορικού συλλόγου του τόπου κράτησης. Κατά την πρώτη συνεδρίασή του το Πειθαρχικό Συμβούλιο καθορίζει τον τρόπο λειτουργίας του.
2. Δευτεροβάθμιο όργανο κρίσης επί των αποφάσεων του Πειθαρχικού Συμβουλίου αποτελεί το Δικαστήριο Έκτισης Ποινών σε Συμβούλιο, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στην παράγραφο 7 του επόμενου άρθρου.
3. Ουδέποτε ανατίθενται σε κρατούμενο υπηρεσίες ή καθήκοντα που περιέχουν στοιχεία άσκησης πειθαρχικής εξουσίας.

Άρθρο 69

Πειθαρχική Διαδικασία

1. Η γραπτή αναφορά για την τέλεση πειθαρχικού παραπτώματος υποβάλλεται στο Πειθαρχικό Συμβούλιο αμέσως μετά την τέλεση ή τη γνώση της πράξης και του προσώπου που την τέλεσε. Σε κάθε περίπτωση η υποβολή της αναφοράς μετά πάροδο δέκα ημερών είναι απαράδεκτη.
2. Ο Πρόεδρος του Πειθαρχικού Συμβουλίου καλεί τον αναφέροντα να βεβαιώσει ενόρκως το περιεχόμενο της αναφοράς και στη συνέχεια συγκαλεί το αρμόδιο όργανο, γνωστοποιεί εγγράφως και χωρίς χρονοτριβή στον κρατούμενο το παράπτωμα και τα στοιχεία της υπόθεσης για την οποία υπάρχει σε βάρος του αναφορά και τον καλεί σε υπεράσπιση και απολογία. Αν ο κρατούμενος δεν γνωρίζει την ελληνική γλώσσα ορίζεται υποχρεωτικά διερμηνέας με την ευθύνη του Συμβουλίου.
3. Αν πρόκειται για παράπτωμα της κατηγορίας Α' του άρθρου 66 του παρόντος, το Συμβούλιο συγκαλείται μέσα σε 48 ώρες, διαφορετικά μέσα σε πέντε (5) ημέρες από την υποβολή της αναφοράς. Αν κριθεί σκόπιμο, το Πειθαρχικό Συμβούλιο μπορεί να περιορίσει τον αριθμό των προτεινόμενων μαρτύρων. Σε περίπτωση μη έγκαιρης σύγκλησης η διαδικασία είναι άκυρη εκτός εάν ο εγκαλούμενος κρατούμενος παραπεστεί και αποδεχτεί εγγράφως την πρόδοδό της.
4. Σε εξαιρετικά επείγουσες περιπτώσεις πειθαρχικών παραπτωμάτων ακολουθείται η διαδικασία της παρ. 2 του άρθρου αυτού και κινείται η πειθαρχική διαδικασία το ταχύτερο δυνατόν.
5. Η απόφαση του Πειθαρχικού Συμβουλίου είναι ειδικά αιτιολογημένη, απαγγέλλεται αμέσως μετά την εκδίκαση της υπόθεσης και καταχωρίζεται, εφόσον επιβληθεί ποινή, στα μητρώα του καταστήματος και στο ατομικό δελτίο του κρατουμένου.

6. Το Πειθαρχικό Συμβούλιο για την επιβολή πειθαρχικής ποινής, καθώς και για τον καθορισμό του ύψους και της διάρκειάς της, συνεκτιμά τη βαρύτητα και τις συνθήκες τέλεσης της πράξης, την προσωπικότητα του κρατουμένου, τον εναπομένοντα χρόνο έκτισης, καθώς και κάθε άλλο σημαντικό στοιχείο. Το Πειθαρχικό Συμβούλιο μπορεί με αιτιολογημένη απόφασή του να απέχει από την επιβολή ποινής ή να επιβάλλει ποινή μικρότερη της ελάχιστης προβλεπόμενης.

7. Προσφυγή του κρατουμένου κατά των αποφάσεων του Πειθαρχικού Συμβουλίου κατατίθεται μέσα σε αποκλειστική προθεσμία πέντε ημερών στο Δικαστήριο Έκτισης Ποινών, το οποίο την εκδικάζει και αποφαινεται αμετάκλητα. Στην περίπτωση του περιορισμού ή άσκηση προσφυγής δεν αναστέλλει την εκτέλεση της απόφασης, εκτός αν το Πειθαρχικό Συμβούλιο είχε αποφασίσει άλλως. **Η δωρεάν νομική αρωγή του άρθρου 4 ισχύει.**

8. Σε περίπτωση υποτροπής μέσα σε έξι μήνες το Πειθαρχικό Συμβούλιο μπορεί να διατάξει την εκτέλεση και της πειθαρχικής ποινής που έχει ανασταλεί ή διακοπεί.

9. Επιτρέπεται η συνεκδίκαση πειθαρχικών παραπτωμάτων και επιβολή συνολικής πειθαρχικής ποινής. Η συνολική ποινή δεν υπερβαίνει το ανώτατο όριο του είδους της προβλεπόμενης ποινής και διαγράφεται κατά τη διαδικασία του άρθρου 67 παράγραφος 4 του παρόντος κώδικα.

10. Με απόφαση του Υπουργού Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων ή του Πειθαρχικού Συμβουλίου μπορεί να ανασταλεί, να διακοπεί ή να χαρισθεί εν όλω ή εν μέρει πειθαρχική ποινή περιορισμού σε ειδικό κελί εφόσον: α) υπάρχει κίνδυνος ζωής ή σοβαρής και μόνιμης βλάβης της υγείας του κρατουμένου ή β) εξαιρετικές ενέργειες του κρατουμένου πείθουν, όπως αυτές του άρθρου 65 του παρόντος για την ενίσχυση της συναίσθησης ευθύνης του. Την ίδια δυνατότητα έχει σε έκτακτες περιπτώσεις και ο διευθυντής του καταστήματος, η απόφαση του οποίου τίθεται στο Πειθαρχικό Συμβούλιο προς έγκριση εντός δύο ημερών. Στην παραπάνω περίπτωση β' η ποινή δεν λαμβάνεται υπόψη για την αξιολόγηση της συμπεριφοράς του κρατουμένου, όταν πρόκειται να του χορηγηθεί οποιαδήποτε άδεια ή να απολυθεί υπό όρο.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΝΔΕΚΑΤΟ ΜΕΤΑΓΩΓΗ ΚΡΑΤΟΥΜΕΝΩΝ

Άρθρο 70

Λόγοι μεταγωγής

Η μεταγωγή κρατουμένων παραγγέλλεται για λόγους:

- α) προσωπικούς, οικογενειακούς, εκπαιδευτικούς και για τοποθέτηση σε εργασία
- β) υγείας ή σχετιζόμενους με την παρακολούθηση εγκεκριμένου συμβουλευτικού ή θεραπευτικού προγράμματος απεξάρτησης.
- γ) δικονομικούς ή συναφείς
- δ) σχετικούς με την ομαλή λειτουργία του καταστήματος κράτησης.

Άρθρο 71

Μεταγωγή για λόγους προσωπικούς και άλλους

Η υποβολή αιτήματος μεταγωγής στην περίπτωση α' του προηγούμενου άρθρου αποτελεί δικαίωμα του κρατουμένου. Στην περίπτωση αυτή η μεταγωγή παραγγέλλεται από την Κ.Ε.Μ. κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 7 του παρόντος, ύστερα από αίτηση του κρατουμένου και [πρόταση](#) του Συμβουλίου καταστήματος κράτησης ή και αυτεπαγγέλτως στην περίπτωση του άρθρου 22 παράγραφος 5 του παρόντος. Αν υποβληθεί αίτημα από τον κρατούμενο η Κ.Ε.Μ. αποφαινεται αιτιολογημένα εντός πενήντα (50) ημερών από την υποβολή του αιτήματος στο κατάστημα κράτησης.

Άρθρο 72

Μεταγωγή για λόγους υγείας ή σχετιζόμενους με συμβουλευτικά ή θεραπευτικά προγράμματα

1. α) Στην περίπτωση ζητημάτων υγείας του άρθρου 70β' η μεταγωγή ασθενούς κρατουμένου σε θεραπευτικά καταστήματα ή νοσηλευτικά ιδρύματα κατά το άρθρο 30 του παρόντος παραγγέλλεται από το Συμβούλιο καταστήματος κράτησης, μετά από θετική και αιτιολογημένη γνωμάτευση του ιατρού του καταστήματος ή, στην περίπτωση του άρθρου 27 παράγραφος 6 από το πόρισμα των τριών ιατρών σχετικά με το είδος της πάθησης και τον επείγοντα ή μη χαρακτήρα της αντιμετώπισής της. Η απόφαση του Συμβουλίου καταστήματος κράτησης κοινοποιείται στην Κ.Ε.Μ. τουλάχιστον πέντε ημέρες πριν την πραγματοποίηση της [μεταγωγής](#).

β) Στην περίπτωση συμβουλευτικού ή θεραπευτικού προγράμματος του ιδίου άρθρου την απόφαση λαμβάνει η Κ.Ε.Μ. μετά από γνώμη της Επιτροπής Παρακολούθησης του συγκεκριμένου προγράμματος, [σύμφωνα με τη νομοθεσία περί ναρκωτικών](#).

2. Σε εξαιρετικά επείγουσες περιπτώσεις και εφόσον ο ιατρός απουσιάζει, ο διευθυντής του καταστήματος ή σε περίπτωση απουσίας του ο νόμιμος αναπληρωτής του, προκειμένου να αποτραπεί κίνδυνος ζωής ή σοβαρής και μόνιμης βλάβης της υγείας του κρατουμένου ή κίνδυνος μετάδοσης μολυσματικών νόσων ή βλάβης της υγείας άλλων κρατουμένων, παραγγέλλει τη μεταγωγή του στα παραπάνω καταστήματα. Μέχρι τη μετακίνησή του ο κρατούμενος παραμένει σε ειδικό χώρο υπό την επίβλεψη ιατρού ή νοσηλευτού. Η εν λόγω παραγγελία γνωστοποιείται αμέσως στο Συμβούλιο Καταστήματος Κράτησης και στην Κεντρική Επιτροπή Μεταγωγών.

3. Η επαναμεταγωγή του κρατουμένου στο κατάστημα κράτησης από το θεραπευτικό κατάστημα ή το νοσηλευτικό ίδρυμα παραγγέλλεται από τον διευθυντή του τελευταίου αμέσως μετά την έκδοση του εξιτηρίου, και πραγματοποιείται από την αρμόδια υπηρεσία μεταγωγών το ταχύτερο δυνατόν, ύστερα από συνεννόηση με τον διευθυντή του καταστήματος κράτησης. Αν απαιτείται επανεξέταση στο ίδιο θεραπευτικό κατάστημα ή νοσηλευτικό ίδρυμα ή μεταφορά κρατουμένου από θεραπευτικό κατάστημα ή νοσηλευτικό Ίδρυμα σε άλλο όμοιο, προς διενέργεια ειδικών εξετάσεων ή ειδικής θεραπείας, ή προκύπτει δυνατότητα άμεσης εισαγωγής για την αντιμετώπιση προβλήματος υγείας που έχει διαγνωσθεί σε προηγούμενη μεταγωγή αλλά εκκρεμεί ελλείψει διαθέσιμων κλινών, αυτή παραγγέλλεται από τον διευθυντή του θεραπευτικού καταστήματος ή του νοσηλευτικού ιδρύματος..

4. Στις περιπτώσεις μεταγωγής κρατουμένου για σοβαρούς λόγους υγείας κατά τις διατάξεις του παρόντος άρθρου, ο διευθυντής του καταστήματος κράτησης ειδοποιεί αμέσως τους συγγενείς του κρατουμένου και, αν δεν υπάρχουν συγγενείς, πρόσωπο ή αρχή που υποδεικνύει ο κρατούμενος.

Άρθρο 73

Μεταγωγή για λόγους δικονομικούς

1. Στην περίπτωση γ' του άρθρου 70 η μεταγωγή κρατουμένου παραγγέλλεται από τον αρμόδιο Εισαγγελέα Εφετών ή Πλημμελειοδικών προς διευκόλυνση του έργου της ανάκρισης ή για να εμφανισθεί ο κρατούμενος σε δικαστήριο ή σε δημόσια αρχή. Ο ίδιος Εισαγγελέας φροντίζει για την ταχεία επαναμεταγωγή του, μέχρι την εκτέλεση της οποίας δεν επιτρέπεται στον κρατούμενο να υποβάλει αίτηση μεταγωγής σε άλλο κατάστημα. Κατά το ίδιο χρονικό διάστημα άλλη μεταγωγή επιτρέπεται μόνο αν προκύψουν νέοι δικονομικοί λόγοι. Για νεαρούς κρατουμένους, υποδίκους και ειδικές κατηγορίες κρατουμένων ισχύουν όσα προβλέπονται αντίστοιχα στις διατάξεις των άρθρων 12,14 και 15 του παρόντος.

2. Αν πρόκειται για μεταγωγή κρατουμένου προς εξέτασή του ως μάρτυρα κατ' αντιπαράσταση με μάρτυρες ή κατηγορουμένους στην αλλοδαπή, εφαρμόζονται οι διατάξεις του άρθρου 459 Κώδικα Ποινικής Δικονομίας σε συνδυασμό με τις ρυθμίσεις της Ευρωπαϊκής Σύμβασης Αμοιβαίας Δικαστικής Συνδρομής επί Ποινικών Υποθέσεων, όπως αυτή επικυρώθηκε με το ν.δ. 4218/1961 (ΦΕΚ 171 Α'), καθώς και του Προσθέτου Πρωτοκόλλου της.

3. Σε περίπτωση μεταφοράς καταδίκου από και προς την αλλοδαπή για την έκτιση ποινής, εφαρμόζονται οι ρυθμίσεις της Ευρωπαϊκής Σύμβασης για τη μεταφορά των καταδίκων της 21.3.1983, όπως αυτή επικυρώθηκε με το νόμο 1708/1987 (ΦΕΚ 108 Α') ή και οι ρυθμίσεις άλλων διμερών συμβάσεων.

4. Σε περίπτωση μεταγωγής αλλοδαπού κρατουμένου για λόγους έκδοσής του εφαρμόζονται οι ρυθμίσεις της Ευρωπαϊκής Σύμβασης Έκδοσης της 13.12.1957 όπως αυτή επικυρώθηκε με το νόμο 4165/1961 (ΦΕΚ 75 Α') ή και οι ρυθμίσεις άλλων διμερών συμβάσεων, καθώς και οι διατάξεις που αφορούν στο Ευρωπαϊκό Ένταλμα Σύλληψης.

Άρθρο 74

Μεταγωγή για λόγους σχετικούς με την ομαλή λειτουργία του καταστήματος κράτησης

Στην περίπτωση δ' του άρθρου 70 η μεταγωγή παραγγέλλεται από την Κ.Ε.Μ. ύστερα από αιτιολογημένη πρόταση του Συμβουλίου καταστήματος κράτησης. Στην πρόταση πρέπει να εκτίθενται ειδικά οι λόγοι που καθιστούν αναγκαία τη μεταγωγή για τη διασφάλιση της ομαλής λειτουργίας του καταστήματος κράτησης. Η άσκηση των δικαιωμάτων του κρατουμένου, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 2 παρ. 3 του παρόντος ουδέποτε θεμελιώνει, από μόνη της, μεταγωγή για λόγους σχετικούς με την ομαλή λειτουργία του καταστήματος κράτησης. Σε εξαιρετικά επείγουσες περιπτώσεις ισχύει αναλογικά η διάταξη του άρθρου 72 παράγραφος 2 του παρόντος, ως προς το όργανο που παραγγέλλει τη μεταγωγή.

Άρθρο 75

Εκτέλεση της μεταγωγής

1. Η μεταγωγή γίνεται με κατάλληλα μέσα μεταφοράς και κατά τρόπο ώστε να εξασφαλίζεται η ομαλή μετακίνηση του κρατουμένου, αλλά χωρίς να θίγεται η αξιοπρέπεια του ή να του δημιουργούνται πρόσθετες ταλαιπωρίες τηρουμένων και των διατάξεων της έννομης προστασίας του άρθρου 4 παρ. 1 του παρόντος. Οι χειροπέδες χρησιμοποιούνται μόνον όποτε αυτό, κατά την κρίση των αρμοδίων για τη μεταγωγή οργάνων, κρίνεται απολύτως αναγκαίο. Σε περιπτώσεις μεταγωγής υπερηλίκων, εγκύων, ασθενών και ανηλίκων και προσωποκρατουμένων για ιδιωτικό χρέος το μέτρο αυτό κατά το δυνατόν, **απαγορεύεται**.

2. Η μεταγωγή κρατουμένου στις περιπτώσεις των παραγράφων α', γ' και δ' του άρθρου 70 του παρόντος αναβάλλεται, εφόσον υπάρχει κίνδυνος ζωής ή σοβαρής και μόνιμης βλάβης της υγείας του, σύμφωνα με γνωμάτευση του ιατρού του καταστήματος και μέχρις ότου ο κίνδυνος παρέλθει. Σε κάθε περίπτωση ο διευθυντής αναφέρει αμέσως την αναβολή της μεταγωγής στην αρχή που την παρήγγειλε.

3. Οι διατυπώσεις παράδοσης και παραλαβής του μεταγόμενου, τα μέσα πραγματοποίησης της μεταγωγής, τα μέτρα ασφάλειας κατά τη διάρκειά της, οι χώροι παραμονής κατά περίπτωση και κάθε άλλη συναφής λεπτομέρεια ρυθμίζονται υπό τα άρθρα 144 έως 154 του π.δ. 141/1991 (ΦΕΚ 58 Α'), καθώς και με κοινή απόφαση των Υπουργών Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και Προστασίας του Πολίτη.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΩΔΕΚΑΤΟ

ΛΗΞΗ ΤΗΣ ΕΚΤΙΣΗΣ ΤΩΝ ΠΟΙΝΩΝ

Άρθρο 76

Οριστική απόλυση καταδίκων- υποδίκων χρεοφειλετών και λοιπών κατηγοριών κρατουμένων

1. Η απόλυση του κρατουμένου ενεργείται από τον διευθυντή του καταστήματος κράτησης κατά τις εργάσιμες ημέρες. Αν η ημέρα της απόλυσης είναι επίσημη αργία ή Σαββατοκύριακο, τότε η απόλυση ενεργείται την προηγούμενη εργάσιμη ημέρα.

2. Όταν επίκειται απόλυση ο ιατρός του καταστήματος ελέγχει την υγεία του υπό απόλυση κρατουμένου, και εκδίδει πιστοποιητικό κατάστασης υγείας. Αν ο κρατούμενος νοσεί σοβαρά μπορεί να ανασταλεί η εκτέλεση της απόλυσής του από το κατάστημα κράτησης μετά από αίτηση του ίδιου και γνώμη του ιατρού του καταστήματος, εφόσον είναι αδύνατη η μεταφορά του σε νοσηλευτικό ίδρυμα.

3. Ως προς τη λήξη της ποινής και της υποδικίας εφαρμόζονται το άρθρο 6 του Συντάγματος και οι οικείες διατάξεις του Ποινικού Κώδικα και του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας.

4. Υπό την επιφύλαξη των διατάξεων του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας, οι κρατούμενοι σύμφωνα με το άρθρο 15 του παρόντος απολύονται:

- α) όταν συμπληρωθεί η διάρκεια της προσωπικής κράτησης που ορίζει η απόφαση.
- β) όταν εκλείψει ο λόγος για τον οποίο επεβλήθη η προσωπική κράτηση,

γ) αν κατατεθεί στην αρμόδια αρχή ή στο Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων το χρέος, για το οποίο επιβλήθηκε η προσωπική κράτηση μαζί με τους τόκους που οφείλονται ήδη και τα έξοδα της εκτέλεσης και κατατεθεί το γραμμάτιο στο γραμματέα του πρωτοδικείου, στην περιφέρεια του οποίου βρίσκεται το κατάστημα, και

δ) όταν ο κρατούμενος συμπληρώσει το 65ο έτος της ηλικίας του.

5. Στην περίπτωση α' της προηγούμενης παραγράφου η απόλυση γίνεται από τον διευθυντή του καταστήματος. Στις άλλες περιπτώσεις διατάσσεται από τον πρόεδρο του καθ' ύλην αρμόδιου δικαστηρίου, στην περιφέρεια του οποίου βρίσκεται το κατάστημα κράτησης, ο οποίος δικάζει κατά τη διαδικασία των άρθρων 686 επόμενα του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας.

6. Η κοινωνική υπηρεσία του καταστήματος κράτησης ενημερώνει την «ΕΠΑΝΟΔΟ», η οποία συντονίζει ενέργειες που αφορούν στην κατά τόπους αρμόδια Εταιρεία Προστασίας Ανηλίκων για την απόλυση κάθε ανηλίκου και την Υπηρεσία Επιμελητών Κοινωνικής Αρωγής για την απόλυση κάθε άλλου κρατουμένου.

Άρθρο 77

Διατυπώσεις για την απόλυση

Με απόφαση του Υπουργού Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων καθορίζονται οι διατυπώσεις για την απόλυση σύμφωνα με τις προηγούμενες διατάξεις.

Άρθρο 78

Θάνατος κρατουμένου

1. Ο θάνατος κρατουμένου πιστοποιείται από τον ιατρό του καταστήματος κράτησης ή του θεραπευτικού καταστήματος ή νοσηλευτικού ιδρύματος παραμονής του κρατουμένου. Σε κάθε περίπτωση διενεργείται ιατροδικαστική εξέταση.

2. Ο διευθυντής του καταστήματος στο οποίο κρατείται όταν αποβιώνει ο κρατούμενος ανακοινώνει αμέσως το γεγονός του θανάτου του στις αρμόδιες διοικητικές και δικαστικές αρχές, καθώς και στους συγγενείς του. Σε περίπτωση θανάτου αλλοδαπού κρατουμένου, ειδοποιείται η πρεσβεία ή η πλησιέστερη προξενική αρχή της χώρας του.

3. Εγκαταλειμμένοι ή άποροι κρατούμενοι ενταφιάζονται με έξοδα του Δημοσίου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΚΑΤΟ ΤΡΙΤΟ

ΜΕΤΑΣΩΦΡΟΝΙΣΤΙΚΗ ΜΕΡΙΜΝΑ

Άρθρο 79

Μέριμνα της Πολιτείας πριν και μετά την απόλυση

1. Η Πολιτεία μεριμνά έγκαιρα για την ομαλή επάνοδο και προσαρμογή του κρατουμένου στο κοινωνικό, επαγγελματικό και οικογενειακό του περιβάλλον. Με απόφαση του Υπουργού Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, ύστερα από γνώμη του Ε.Σ.Σ.Π.Ε.Π. και πρόταση της «ΕΠΑΝΟΔΟΥ» **χαράσσεται**

η μετασφρονιστική πολιτική και επανεξετάζονται τα θεσμικά κωλύματα που εμποδίζουν την ομαλή επανένταξη των κρατουμένων.

2. Το Ν.Π.Ι.Δ. «ΕΠΑΝΟΔΟΣ», που ιδρύθηκε με το Π.Δ. 300/2003 ως επίσημος φορέας της Πολιτείας για την άσκηση μετασφρονιστικής πολιτικής, χαράζει, συντονίζει, όλες τις πολιτικές της μετασφρονιστικής μέριμνας, κυρίως στους τομείς στέγασης, σίτισης, εκπαίδευσης, κατάρτισης, απασχόλησης των αποφυλακιζομένων και αποφυλακισμένων, συμμετέχοντας σε όλες τις αρμόδιες επιτροπές και συνεργαζόμενη με όλους τους λοιπούς ασχολούμενους με τη μετασφρονιστική μέριμνα φορείς δημόσιου, ιδιωτικού χαρακτήρα, καθώς και με τις Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις. Μεριμνά επίσης για την ίδρυση Κέντρου Επαγγελματικού Προσανατολισμού και Συμβουλευτικής μέσα στις φυλακές.

3. Εκπρόσωπος της «ΕΠΑΝΟΔΟΥ» που θα ορίζεται κάθε φορά από την ίδια συμμετέχει όταν καλείται στις συνεδριάσεις του Ε.Σ.Σ.Π.Ε.Π., προκειμένου να διασφαλίζεται η συνεργασία μεταξύ του Ε.Σ.Σ.Π.Ε.Π. και της «ΕΠΑΝΟΔΟΥ».

4. Η «ΕΠΑΝΟΔΟΣ» υπάγεται απευθείας **στον αρμόδιο Γραμματέα Υπουργείου Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων.**

5. Σε κάθε περιφέρεια και στην οικεία Διεύθυνση Κοινωνικής Πολιτικής ορίζεται ένας υπάλληλος αρμόδιος για την παρακολούθηση και υποβοήθηση του έργου της «ΕΠΑΝΟΔΟΥ» σε περιφερειακό επίπεδο.

6. Συγκροτείται σε κάθε δήμο Τοπικό Συμβούλιο Επανένταξης, το οποίο αντικαθιστά τις Εταιρείες Προστασίας Αποφυλακιζομένων και το οποίο είναι **επταμελές**, με τριετή θητεία και αποτελείται από το Διευθυντή της Διεύθυνσης Εσωτερικής Λειτουργίας της Αποκεντρωμένης Διοίκησης ως Πρόεδρο, έναν εκπρόσωπο τοπικού φορέα Απεξάρτησης, έναν εκπρόσωπο μιας τοπικής Μ.Κ.Ο. συναφούς αντικειμένου και από δύο εκπροσώπους επαγγελματικών ή επιστημονικών ενώσεων της περιοχής **και του Ο.Α.Ε.Δ. και έναν εκπρόσωπο τοπικού φορέα δικαιωμάτων.** Αποστολή της επιτροπής είναι η ενημέρωση της τοπικής κοινωνίας και η ευαισθητοποίηση του κοινού σε θέματα επανένταξης, η χορήγηση του ειδικού επιδόματος σε φυλακισμένους κατά το άρθρο 38 του ν. 1836/1989 (ΦΕΚ 79Α) κατά τα προβλεπόμενα στο άρθρο 280 παρ. 44 του ν. 3852/2010 «Αρμοδιότητες Αποκεντρωμένης Διοίκησης», **δια του Ο.Α.Ε.Δ.** η αναζήτηση πόρων μέσω εκδηλώσεων, χορηγιών, προγραμμάτων για την οικονομική υποστήριξη των απολυθέντων, η συνεργασία με άλλες Επιτροπές Κοινωνικής Υποστήριξης ή Επανένταξης. Το Τοπικό Συμβούλιο συντάσσει ετήσια έκθεση πεπραγμένων την οποία υποβάλλει στο Γενικό Γραμματέα της Αποκεντρωμένης Διοίκησης και κοινοποιεί στην «ΕΠΑΝΟΔΟ».

Άρθρο 80

Μέριμνα της Πολιτείας για τους απολυομένους

1. Με προεδρικό διάταγμα ύστερα από πρόταση του Υπουργού Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων δημιουργούνται ξενώνες για τους απολυόμενους, υπαγόμενοι στην «ΕΠΑΝΟΔΟ». Η «ΕΠΑΝΟΔΟΣ» μπορεί να συμπράττει για τη δημιουργία ξενώνων με τους Ο.Τ.Α. και κάθε φορέα δημόσιου ή ιδιωτικού χαρακτήρα αλλά και με Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις. Στους ξενώνες

αυτούς μπορεί οι απολυόμενοι να διαμένουν και να διατρέφονται για διάστημα έως δύο μηνών από την απόλυσή τους, εφόσον στερούνται στέγης. Με το ίδιο προεδρικό διάταγμα καθορίζονται και τα σχετικά με τη λειτουργία των ξενώνων, το προσωπικό και κάθε άλλη λεπτομέρεια.

2. Με τη συνδρομή του Ο.Α.Ε.Δ., των Ο.Τ.Α., της «ΕΠΑΝΟΔΟΥ» και άλλων κοινωνικών φορέων ή εθελοντών παρέχεται στους φιλοξενούμενους στον ξενώνα κάθε δυνατή ενημέρωση που αφορά στην εξεύρεση εργασίας και στα προγράμματα επαγγελματικής κατάρτισης και προσανατολισμού

3. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Πρόνοιας καθορίζονται τα σχετικά με την ίδρυση επιχειρήσεων ή επιχειρήσεων κοινωνικής οικονομίας ή προσομοιωμένων επιχειρήσεων ή μονάδων υπό την εποπτεία της Πολιτείας, στις οποίες προσλαμβάνονται απολυθέντες κρατούμενοι κατά προτεραιότητα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΚΑΤΟ ΤΕΤΑΡΤΟ

ΕΠΟΠΤΕΙΑ ΤΗΣ ΕΚΤΙΣΗΣ ΠΟΙΝΩΝ

Άρθρο 81

Διοικητική εποπτεία

Η διοικητική εποπτεία της ορθής εφαρμογής των διατάξεων του παρόντος κώδικα ανήκει στο Υπουργείο Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων. Οι διευθυντές των καταστημάτων κράτησης υποβάλλουν στο Υπουργείο Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων το πρώτο τρίμηνο κάθε έτους λεπτομερή έκθεση σχετικά με τη λειτουργία του καταστήματος κατά τον προηγούμενο χρόνο, ενσωματώνοντας τις εκθέσεις των προϊσταμένων των Τμημάτων και καταθέτουν σχετικές προτάσεις βελτίωσης.

Άρθρο 82

Εποπτεία της έκτισης των ποινών μέσα στο κατάστημα κράτησης

1. Όπου στον παρόντα κώδικα προβλέπονται συλλογικά όργανα υπό την προεδρία του αρμόδιου δικαστικού λειτουργού, ορίζονται με πράξη του προέδρου τα μέλη του σωφρονιστικού προσωπικού που μετέχουν στη σύνθεσή τους, με έναν αναπληρωτή της ίδιας ή συναφούς ειδικότητας. Στον εσωτερικό κανονισμό καθορίζονται οι όροι αναπλήρωσης και συμπλήρωσης.

2. Οι διατάξεις του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας εφαρμόζονται κατά τη λειτουργία των συλλογικών οργάνων εφόσον δεν ορίζεται διαφορετικά στον παρόντα κώδικα.

3. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης ορίζονται τα σχετικά με την εποπτεία της εκτέλεσης της ποινής κατά το χρόνο παραμονής του κρατούμενου σε θεραπευτικό κατάστημα ή νοσηλευτικό ίδρυμα, σύμφωνα με το άρθρο 30 του παρόντος.

Άρθρο 83

Αρμοδιότητες του Δικαστικού Λειτουργού

Ο αρμόδιος δικαστικός λειτουργός έχει τα προβλεπόμενα από την κείμενη νομοθεσία καθήκοντα. Ειδικότερα, αποφασίζει επί όσων θεμάτων του ανατίθενται στον παρόντα κώδικα, ασκεί τις αρμοδιότητες του άρθρου 572 Κώδικα Ποινικής Δικονομίας και δικαιούται να ασκεί προσφυγή [στο δικαστήριο έκτισης ποινών](#) κατ' αποφάσεων του Συμβουλίου του καταστήματος κράτησης. Η προσφυγή ασκείται εφόσον μειοψήφισε κάποιο μέλος του Συμβουλίου του καταστήματος κράτησης αλλά ο αρμόδιος δικαστικός λειτουργός δεν συμμετέχει στη σύνθεση του Δικαστηρίου κατά την εκδίκαση.

Άρθρο 84

Εποπτεία του Δικαστηρίου Έκτισης Ποινών

1. Το Δικαστήριο Έκτισης Ποινών, σε πρώτο βαθμό ως ειδικό τμήμα του Τριμελούς Πλημμελειοδικείου στις έδρες των Πρωτοδικείων: Αθηνών, Θεσσαλονίκης, Πειραιά, Πατρών, Λαρίσης και Ηρακλείου και ως το αρμόδιο Τριμελές Πλημμελειοδικείο στις έδρες των λοιπών Πρωτοδικείων δικάζει αφού ακούσει τον Εισαγγελέα και αποφαινεται σε κάθε περίπτωση που ασκείται, σύμφωνα με τα οριζόμενα στον παρόντα κώδικα, προσφυγή κατά απόφασης: α) του Συμβουλίου Καταστήματος Κράτησης και β) του αρμόδιου δικαστικού λειτουργού κατά το προηγούμενο άρθρο. Το δικαστήριο καλεί για ακρόαση τον κρατούμενο, καθώς και έναν εκπρόσωπο του καταστήματος κράτησης.
2. Οι αποφάσεις του Δικαστηρίου Έκτισης Ποινών εκτελούνται και με την έκδοση του αποσπάσματος που περιέχει το διατακτικό αυτών.
3. Κάθε Δικαστήριο Έκτισης Ποινών είναι τοπικά αρμόδιο για την εκδίκαση των υποθέσεων που αφορούν κρατούμενους σε κατάστημα που βρίσκεται στην περιφέρειά του, εκτός εάν η υπόθεση έχει ήδη εισαχθεί στο δικαστήριο της περιφέρειας όπου εκρατείτο προηγουμένως ο κρατούμενος, οπότε παραμένει αυτό αρμόδιο.
4. Σε περίπτωση προσφυγής από τον κρατούμενο δέκα τουλάχιστον ημέρες πριν τη συνεδρίαση του δικαστηρίου ειδοποιείται με οποιοδήποτε μέσο (έγγραφο, τηλεγράφημα, τηλετύπημα, τηλεομοιοτύπημα) ο προσφεύγων, ο οποίος μπορεί να εκθέσει τις απόψεις του με υπόμνημα, που διαβιβάζεται αμέσως στο δικαστήριο με επιμέλεια της διεύθυνσης του καταστήματος. Το δικαστήριο μπορεί να καλέσει με τον ίδιο τρόπο τον προσφεύγοντα να εμφανισθεί για να αναπτύξει προφορικά τις απόψεις του, είτε αυτοπροσώπως, είτε με συνήγορο, που διορίζεται με απλό έγγραφο θεωρημένο από το διευθυντή του καταστήματος κράτησης, σε περίπτωση που αυτός εκπροσωπεί μόνος τον προσφεύγοντα.
5. Αν ο κρατούμενος εργάζεται έξω από το κατάστημα, η επίδοση γίνεται στον διευθυντή του καταστήματος ή τον αναπληρωτή του, ο οποίος υποχρεούται να επιδώσει το δικόγραφο στον κρατούμενο χωρίς χρονοτριβή. Αν ο κρατούμενος λείπει από το κατάστημα σε άδεια ή έχει απολυθεί υπό όρο, η επίδοση γίνεται στον τόπο της κατοικίας που έχει δηλώσει ο κρατούμενος. Αν ο κρατούμενος λόγω ψυχικής

ασθένειας ή άλλης αιτίας δεν έχει διαρκώς συνείδηση τωνπραττομένων, η επίδοση γίνεται στα πρόσωπα του άρθρου 156 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας.

Άρθρο 85

Έλεγχος από ανεξάρτητη αρχή

Ο Συνήγορος του Πολίτη διενεργεί τακτικούς και έκτακτους ελέγχους στα καταστήματα κράτησης **χωρίς άδεια και προειδοποίηση**, πραγματοποιεί αυτοψίες στους χώρους κράτησης, επικοινωνεί με τους κρατούμενους και εξετάζει αναφορές ή καταγγελίες που έρχονται σε γνώση του ή δρα και αυτεπαγγέλτως.

Άρθρο 86

Εθελοντική εργασία και Κοινωνικός Έλεγχος

1. Η «ΕΠΑΝΟΔΟΣ» και η σωφρονιστική διοίκηση συνεργάζονται με φυσικά πρόσωπα και με νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου για την καλύτερη προετοιμασία της επιστροφής των κρατουμένων στην κοινωνία.

2. Οι όροι και οι προϋποθέσεις που απαιτούνται για την έγκριση χορήγησης άδειας συνεργασίας με την ιδιότητα του εθελοντή από τα καταστήματα κράτησης, καθώς και η διαδικασία καθορίζονται με απόφαση του Υπουργού Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων μετά από γνώμη του Ε.Σ.Σ.Π.Ε.Π. και της «ΕΠΑΝΟΔΟΥ». Με παρόμοια απόφαση χορηγούνται άδειες συνεργασίας και σε πρώην κρατούμενους, οι οποίοι έχουν κοινωνικά επανενταχθεί, εφόσον έχουν παρέλθει τουλάχιστον δύο χρόνια από την αποφυλάκισή τους.

3. Τα επιμορφωτικά σεμινάρια των εθελοντών αναλαμβάνουν να οργανώσουν και να λειτουργήσουν οι οικείες πανεπιστημιακές σχολές σε συνεργασία με το Υπουργείο Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων.

4. Τα καταστήματα κράτησης επισκέπτονται μετά από προηγούμενη ενημέρωση του διευθυντή του καταστήματος κράτησης, το θεσμικό όργανο της Βουλής για το σωφρονιστικό κατάστημα, εκπρόσωποι της Εθνικής Επιτροπής για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου, το Σώμα Επισκεπτών, μέλη της «ΕΠΑΝΟΔΟΥ», καθώς και εκπρόσωποι των δικηγορικών συλλόγων. Οι φορείς αυτοί δικαιούνται να κινούνται σε όλους τους χώρους των καταστημάτων κράτησης, να συνομιλούν με τους κρατούμενους και να ενημερώνονται από τα όργανα που προβλέπονται από τον παρόντα κώδικα.

5. Χωρίς άδεια και προειδοποίηση επισκέπτονται τα καταστήματα κράτησης τα μέλη της Ειδικής Μόνιμης Επιτροπής για το σωφρονιστικό της Βουλής μετά από απόφασή της.

6. Με απόφαση του Υπουργού Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων ύστερα από γνώμη του Ε.Σ.Σ.Π.Ε.Π. καθορίζονται η σύνθεση και οι αρμοδιότητες του Σώματος των Επισκεπτών των καταστημάτων κράτησης.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΚΑΤΟ ΠΕΜΠΤΟ

Άρθρο 87

Σχολή Εκπαίδευσης και Επιμόρφωσης Σωφρονιστικού Προσωπικού

Με απόφαση του Υπουργού Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και του συναρμόδιου Υπουργού καθορίζονται οι όροι, οι προϋποθέσεις και η διαδικασία ίδρυσης Σχολής Σωφρονιστικού Προσωπικού ή ένταξης της ειδικότητας στην Εθνική Σχολή Δημόσιας Διοίκησης (Κοινωνική Διοίκηση). Με την ίδια απόφαση καθορίζονται θέματα επιμόρφωσης των επιμελητών ανηλίκων και των επιμελητών κοινωνικής αρωγής ή και άλλων κατηγοριών **προσωπικού υπηρεσιών εκτέλεσης και έκτισης ποινών και εφαρμογής μέτρων ασφαλείας**. Τα προγράμματα **καταρτίζονται από το ΕΣΣΠΕΠ με τη συνδρομή θεσμικών φορέων και ανεξάρτητων αρχών και οργανώσεων κοινωνικής εργασίας και δικαιωμάτων του ανθρώπου.**

Άρθρο 88

Εσωτερικός Κανονισμός

Με απόφαση του Υπουργού Δικαιοσύνης ύστερα από πρόταση του ΕΣΣΠΕΠ και των Συμβουλίων Καταστημάτων Κράτησης **καταρτίζεται Εσωτερικός Κανονισμός Λειτουργίας για κάθε κατηγορία καταστημάτων.**

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΚΑΤΟ ΕΚΤΟ

ΖΗΤΗΜΑΤΑ ΔΙΑΧΡΟΝΙΚΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ

Άρθρο 89

Μεταβατικές και Τελικές διατάξεις

Από την έναρξη ισχύος του παρόντος καταργούνται:

- α) Ο Ν. 2776/1999
- β) Τα άρθρα 1-5 του Ν. 3090/2002
- γ) Το Π.Δ. 107/2001,

Όπως και κάθε άλλη γενική ή ειδική διάταξη που αντίκειται στις διατάξεις του παρόντος.

Οι διατάξεις του Ν. 1851/1989 που αφορούν στο προσωπικό των καταστημάτων κράτησης διατηρούνται όπως ισχύουν και **εξειδικεύονται στον εσωτερικό κανονισμό λειτουργίας των καταστημάτων κράτησης.**

Άρθρο δεύτερο

Έναρξη ισχύος

Η ισχύς των διατάξεων του νόμου αυτού αρχίζει από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, εκτός αν διαφορετικά ορίζεται στις επί μέρους διατάξεις. Εντός έξι (6) μηνών από τη δημοσίευση του παρόντος, με απόφαση του Υπουργού Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, δημοσιεύεται ο νέος πρότυπος εσωτερικός κανονισμός καταστημάτων κράτησης.

Παραγγέλλουμε τη δημοσίευση του παρόντος στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως και την εκτέλεσή του ως Νόμου του Κράτους.

Αθήνα,

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΡΩΤΟ

ΤΜΗΜΑ Α: ΓΕΝΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ

Άρθρο 1: Κανόνες εκτέλεσης δικαστικών αποφάσεων και έκτισης ποινών και μέτρων ασφαλείας κατά της ελευθερίας

Άρθρο 2: Νομιμότητα στη μεταχείριση, δικαιώματα και υποχρεώσεις των κρατουμένων

Άρθρο 3: Ισότητα στη μεταχείριση των κρατουμένων

Άρθρο 4: Έννομη προστασία των κρατουμένων

Άρθρο 5: Συμμετοχή κρατουμένων

Τμήμα Β: ΟΡΓΑΝΑ ΑΣΚΗΣΗΣ ΣΩΦΡΟΝΙΣΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

Άρθρο 6: Επιστημονικό Συμβούλιο Σωφρονιστικής Πολιτικής και Έκτισης Ποινών (Ε.Σ.Σ.Π.Ε.Π.)

Άρθρο 7: Κεντρική Επιτροπή Μεταγωγών (Κ.Ε.Μ.)

Άρθρο 8: Συμβούλιο καταστήματος κράτησης

Άρθρο 9: Σώμα Επιθεώρησης και Ελέγχου των Καταστημάτων Κράτησης

Άρθρο 10: Συμπράττοντες Φορείς σωφρονιστικής πολιτικής

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΥΤΕΡΟ

ΜΕΤΑΧΕΙΡΙΣΗ ΚΡΑΤΟΥΜΕΝΩΝ ΚΑΤΑ ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ

Άρθρο 11: Διάκριση και διαχωρισμός των κρατουμένων

Άρθρο 12: Ειδικές ρυθμίσεις για κρατούμενους ανηλίκους και νεαρούς ενήλικες

Άρθρο 13: Ειδικές ρυθμίσεις για κρατούμενες γυναίκες και κρατούμενους γονείς

Άρθρο 14: Ειδικές ρυθμίσεις για υποδίκους

Άρθρο 15: Ειδικές κατηγορίες κρατουμένων

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΡΙΤΟ

ΤΑ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ ΚΡΑΤΗΣΗΣ

Άρθρο 16: Τρόπος σύστασης

Άρθρο 17: Διακρίσεις

Άρθρο 18 : Κτιριακές εγκαταστάσεις

Άρθρο 19: Χώροι διαβίωσης των κρατουμένων

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΕΤΑΡΤΟ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΚΑΙ ΔΙΑΒΙΩΣΗ ΤΩΝ ΚΡΑΤΟΥΜΕΝΩΝ ΣΤΑ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ ΚΡΑΤΗΣΗΣ

ΤΜΗΜΑ Α: ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Άρθρο 20: Εισαγωγή κρατουμένων

Άρθρο 21: Διαδικασία της εισαγωγής

Άρθρο 22: Ενημέρωση και τοποθέτηση του κρατουμένου

ΤΜΗΜΑ Β: ΔΙΑΒΙΩΣΗ

Άρθρο 23 :Υγιεινή και καθαριότητα

Άρθρο 24: Υγειονομικός έλεγχος

Άρθρο 25: Διατροφή

Άρθρο 26: Ενδυμασία και κλινοστρωμνή

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΕΜΠΤΟ

ΥΓΕΙΟΝΟΜΙΚΗ ΠΕΡΙΘΑΛΨΗ ΚΡΑΤΟΥΜΕΝΩΝ

Άρθρο 27: Ιατροφαρμακευτική περίθαλψη

Άρθρο 28: Ατομικό Δελτίο υγείας και Μητρώο Ιατρικών Εξετάσεων

Άρθρο 29: Ιατρικές πράξεις

Άρθρο 30: Εισαγωγή ασθενών κρατουμένων σε θεραπευτικά καταστήματα κράτησης ή νοσηλευτικά ιδρύματα

Άρθρο 31 : Απεργία πείνας

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΚΤΟ

ΜΟΡΦΩΤΙΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΚΑΙ ΕΛΕΥΘΕΡΟΣ ΧΡΟΝΟΣ ΚΡΑΤΟΥΜΕΝΩΝ

Άρθρο 32: Οργάνωση

Άρθρο 33: Εκπαίδευση και επαγγελματική κατάρτιση

Άρθρο 34: Σωματική άσκηση και άθληση

Άρθρο 35: Ενημέρωση

Άρθρο 36: Ψυχαγωγία – Ελεύθερος χρόνος

Άρθρο 37: Άσκηση θρησκευτικών καθηκόντων

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΒΔΟΜΟ

ΕΡΓΑΣΙΑΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΚΡΑΤΟΥΜΕΝΩΝ

ΤΜΗΜΑ Α: ΕΡΓΑΣΙΑ ΚΑΙ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ ΤΩΝ ΚΡΑΤΟΥΜΕΝΩΝ

- Άρθρο 38:Καθορισμός εργασίας και απασχόλησης
Άρθρο 39:Οργάνωση εργασίας και απασχόλησης μέσα στο κατάστημα
Άρθρο 40:Οργάνωση εργασίας και απασχόλησης έξω από το κατάστημα
Άρθρο 41:Αμοιβή εργασίας και απασχόλησης
Άρθρο 42:Ευθύνη κρατουμένων που εργάζονται
Άρθρο 43:Ατομικός Λογαριασμός Κρατουμένων (χρημάτιο)

ΤΜΗΜΑ Β: ΕΥΕΡΓΕΤΙΚΟΣ ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΗΜΕΡΩΝ ΠΟΙΝΗΣ ΛΟΓΩ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

- Άρθρο 44 :Προϋποθέσεις και διαδικασία

ΤΜΗΜΑ Γ: ΑΣΦΑΛΙΣΗ ΚΡΑΤΟΥΜΕΝΩΝ

- Άρθρο 45: Υποχρέωση ασφάλισης κατά κινδύνου ατυχήματος
Άρθρο 46: Παροχές σε είδος
Άρθρο 47: Παροχές σε χρήμα
Άρθρο 48: Υπόχρεοι για την καταβολή εισφορών

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΟΓΔΟΟ

ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ ΜΕ ΤΟ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΟ ΚΑΙ ΤΟ ΕΥΡΥΤΕΡΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

- Άρθρο 49:Σκοπός και μέσα πραγμάτωσης της επικοινωνίας
Άρθρο 50 :Επισκέψεις
Άρθρο 51:Τηλεφωνική επικοινωνία, ηλεκτρονική επικοινωνία, τηλεγραφήματα, επιστολές
Άρθρο 52: Άδειες των κρατουμένων
Άρθρο 53: Τακτικές άδειες - Προϋποθέσεις
Άρθρο 54: Ειδικότερη διαδικασία χορήγησης τακτικών αδειών
Άρθρο 55: Έκτακτες άδειες
Άρθρο 56: Εκπαιδευτικές άδειες

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΝΑΤΟ

ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΕΣ ΜΟΡΦΕΣ ΕΚΤΙΣΗΣ ΤΩΝ ΠΟΙΝΩΝ ΚΑΤΑ ΤΗΣ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ

- Άρθρο 57: Ημιελεύθερη διαβίωση
Άρθρο 58: Άδεια για ημιελεύθερη διαβίωση
Άρθρο 59: Ανάκληση άδειας για ημιελεύθερη διαβίωση
Άρθρο 60: Νέα άδεια για ημιελεύθερη διαβίωση
Άρθρο 61: Τμηματική έκτιση της ποινής
Άρθρο 62: Παροχή κοινωφελούς εργασίας

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΚΑΤΟ

ΜΕΤΡΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΥΡΥΘΜΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΤΟΥ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΟΣ

Άρθρο 63: Μέτρα τάξης και ασφάλειας

Άρθρο 64: Μέτρα πειθαρχίας

Άρθρο 65: Αξιέπαινες πράξεις κρατουμένων και επιβράβευση

Άρθρο 66: Πειθαρχικά παραπτώματα

Άρθρο 67: Πειθαρχικές ποινές

Άρθρο 68: Πειθαρχικά Όργανα

Άρθρο 69: Πειθαρχική Διαδικασία

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΝΔΕΚΑΤΟ

ΜΕΤΑΓΩΓΗ ΚΡΑΤΟΥΜΕΝΩΝ

Άρθρο 70 :Λόγοι μεταγωγής

Άρθρο 71: Μεταγωγή για λόγους προσωπικούς και άλλους

Άρθρο 72: Μεταγωγή για λόγους υγείας ή σχετιζόμενους με συμβουλευτικά ή θεραπευτικά προγράμματα

Άρθρο 73: Μεταγωγή για λόγους δικονομικούς

Άρθρο 74: Μεταγωγή για λόγους σχετικούς με την ομαλή λειτουργία του καταστήματος κράτησης

Άρθρο 75: Εκτέλεση της μεταγωγής

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΩΔΕΚΑΤΟ

ΛΗΞΗ ΤΗΣ ΕΚΤΙΣΗΣ ΤΩΝ ΠΟΙΝΩΝ

Άρθρο 76: Οριστική απόλυση καταδίκων- υποδίκων χρεοφειλετών και λοιπών κατηγοριών κρατουμένων

Άρθρο 77: Διατυπώσεις για την απόλυση

Άρθρο 78 : Θάνατος κρατουμένου

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΚΑΤΟ ΤΡΙΤΟ

ΜΕΤΑΣΩΦΡΟΝΙΣΤΙΚΗ ΜΕΡΙΜΝΑ

Άρθρο 79: Μέριμνα της Πολιτείας πριν και μετά την απόλυση

Άρθρο 80: Μέριμνα της Πολιτείας για τους απολυομένους

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΚΑΤΟ ΤΕΤΑΡΤΟ

ΕΠΟΠΤΕΙΑ ΤΗΣ ΕΚΤΙΣΗΣ ΠΟΙΝΩΝ

Άρθρο 81: Διοικητική εποπτεία

Άρθρο 82: Εποπτεία της έκτισης των ποινών μέσα στο κατάστημα κράτησης

Άρθρο 83: Αρμοδιότητες του Δικαστικού Λειτουργού

Άρθρο 84: Εποπτεία του Δικαστηρίου Έκτισης Ποινών

Άρθρο 85: Έλεγχος από ανεξάρτητη αρχή

Άρθρο 86: Εθελοντική εργασία και Κοινωνικός Έλεγχος

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΚΑΤΟ ΠΕΜΠΤΟ

ΣΧΟΛΗ ΣΩΦΡΟΝΙΣΤΙΚΟΥ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ

Άρθρο 87: Σχολή Σωφρονιστικού Προσωπικού και Επιμόρφωσης Σωφρονιστικού Προσωπικού

Άρθρο 88: Εσωτερικός Κανονισμός

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΚΑΤΟ ΕΚΤΟ

ΖΗΤΗΜΑΤΑ ΔΙΑΧΡΟΝΙΚΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ

Άρθρο 89: Μεταβατικές και Τελικές διατάξεις

Αθήνα, - - 2011

Ο Πρόεδρος της Νομοπαρασκευαστικής Επιτροπής

Ιωάννης Πανούσης
Καθηγητής Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών

Τα μέλη

Παναγιώτης Μπρακουμάτσος
Αντεισαγγελέας Εφετών Πειραιώς

Νέστωρ – Κωνσταντίνος Κουράκης
Καθηγητής Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών

Θεόδωρος Παπαθεοδώρου
Καθηγητής Πανεπιστημίου Πελοποννήσου

Φωτεινή Τσαλίκογλου
Καθηγήτρια Παντείου Πανεπιστημίου

Χαράλαμπος Δημόπουλος
Αναπληρωτής Καθηγητής Δημοκριτείου Πανεπιστημίου Θράκης

Αγγελική Πιτσελά
Αναπληρώτρια Καθηγήτρια Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης

Αντωνία-Ιόλη Τζανετάκη

Επίκουρη Καθηγήτρια Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών

Δημήτριος Φίλης
Δικηγόρος Αθηνών

Ευτύχιος Φυτράκης
Διδάκτωρ Νομικής, Ειδικός Επιστήμονας στο Συνήγορο του Πολίτη

Νικόλαος Κουλούρης
Επίκουρος Καθηγητής Δημοκριτείου Πανεπιστημίου Θράκης

Κωνσταντίνα Λαμπάκη
Ειδικός Επιστήμων στο Γραφείο του Υπουργού Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και
Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων

Αντώνιος Αραβαντινός
Υπάλληλος του κλάδου ΔΕ Φύλαξης, Πρόεδρος της Ο.Σ.Υ.Ε.

ΜΕΡΟΣ Ε΄

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ – ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

Τα συμπεράσματα των εργασιών της Επιτροπής και οι προτάσεις της συνοψίζονται στα ακόλουθα θέματα:

1. Παρατηρείται υπερπληθυσμός στα καταστήματα κράτησης. Απαιτείται επίσπευση των διαδικασιών και των διαβουλεύσεων για τη σύναψη διακρατικών συμφωνιών προκειμένου να επιτευχθεί μεταφορά κρατουμένων στις χώρες καταγωγής τους ώστε να γίνεται εκεί η έκτιση των ποινών τους, όταν αυτό δεν έρχεται σε αντίθεση με το ελληνικό δίκαιο.
2. Προτείνεται εξάμηνος προγραμματισμός για άμεσο διαχωρισμό κρατουμένων ανάλογα με τη βαρύτητα του αδικήματος.
3. Είναι απαραίτητο να γίνουν εργασίες εκσυγχρονισμού στα αστυνομικά κρατητήρια, τα οποία λειτουργούν χωρίς υποδομή και έχουν μετατραπεί σε φυλακές.
4. Στο πλαίσιο του διαχωρισμού των κρατουμένων προτείνεται η μεταφορά κρατουμένων υποδίκων σε αγροτικές φυλακές.
5. Ως μέτρο αποσυμφόρησης των καταστημάτων κράτησης προτείνεται η αποποινικοποίηση των αδικημάτων για έκδοση ακάλυπτων επιταγών και μη καταβολή ασφαλιστικών εισφορών, συνεπιφέροντας κατάργηση της προσωπικής κράτησης του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας για αυτά τα αδικήματα.
6. Θα πρέπει να εξεταστεί η ίδρυση μίας νέας γυναικείας φυλακής στην Κεντρική ή Βόρεια Ελλάδα.
7. Χρειάζεται επέκταση των φυλακών του Ελεώνα, ώστε να μπορεί να υποδέχεται περισσότερους τοξικομανείς κρατουμένους.
8. Άμεση διάθεση τμήματος κατασκευμένων προϊόντων, ρούχων, τσιγάρων στα σωφρονιστικά καταστήματα. Επίσης, η παρασκευή στρωμάτων από τους ίδιους τους κρατουμένους (π.χ. Κατάστημα Κράτησης Χαλκίδος) συνεισφέρει πολλαπλώς στη βελτίωση των συνθηκών διαβίωσής τους.
9. Παρατηρήσεις ως προς το νέο Σωφρονιστικό Κώδικα:

- α) Σύσταση ολιγομελούς επιτροπής για εξάλειψη αντιφάσεων – νομοτεχνικών βελτιώσεων, διατυπώσεων
 - β) Επιφυλάξεις για την ελεύθερη χρήση ηλεκτρονικών υπολογιστών
 - γ) Αντιρρήσεις ως προς το άρθρο 5 του νέου Σωφρονιστικού κώδικα
 - δ) Εξέταση των προβλεπόμενων τρόπων έκτισης ποινών (κοινωφελής εργασία εκτός φυλακής, καθεστώς ημιελευθερίας)
 - ε) Η έκτιση ποινής στις αγροτικές φυλακές να μετρά σαν διπλή μέρα
10. Διαφορετικός τρόπος έκτισης ποινών για μητέρες με ανήλικα. Θα μπορούσε να εξεταστεί η έκτιση της ποινής κατ' οίκον.
 11. Η υιοθέτηση μέτρων όπως το «ηλεκτρονικό βραχιολάκι» για υπόδικους και για καταδίκους ορισμένων κατηγοριών αδικημάτων, με τη συναίνεση του κρατουμένου.
 12. Οι φυλακές ανηλίκων να γίνονται εργαστήρια.
 13. Επιμόρφωση διευθυντών – στελεχών σωφρονιστικών καταστημάτων.
 14. Με την από 3 Ιουλίου 2013 επιστολή της προς τον Πρόεδρο της Βουλής των Ελλήνων, η Επιτροπή, ομοφώνως, εισηγείται τη μετονομασία της «Ειδικής Μόνιμης Επιτροπής Σωφρονιστικού Συστήματος» σε «Ειδική Μόνιμη Επιτροπή Σωφρονιστικού Συστήματος και λοιπών Δομών Εγκλεισμού Κρατουμένων», ούτως ώστε το αντικείμενό της να επεκταθεί και στην εποπτεία και έλεγχο και άλλων δομών κράτησης, πέραν των σωφρονιστικών καταστημάτων.

ΜΕΡΟΣ ΣΤ΄

ΕΓΚΡΙΣΗ ΤΗΣ ΕΚΘΕΣΗΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

Τέλος, κατά τη συνεδρίαση της 26ης Ιουνίου 2013 έγινε δεκτή, ομόφωνα, η Έκθεση της Ειδικής Μόνιμης Επιτροπής Σωφρονιστικού Συστήματος, η οποία υποβάλλεται προς την Ολομέλεια της Βουλής.

Αθήνα, 19 Ιουλίου 2013

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

ΑΝΔΡΕΑΣ ΚΟΥΤΣΟΥΜΠΑΣ

Ο Α΄ ΑΝΤΙΠΡΟΕΔΡΟΣ

ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ ΚΟΥΡΑΚΗΣ

Β΄ ΑΝΤΙΠΡΟΕΔΡΟΣ

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΟΣ

Η ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ

ΧΡΥΣΟΥΛΑ- ΜΑΡΙΑ ΓΙΑΤΑΓΑΝΑ

ΤΑ ΜΕΛΗ

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΓΕΩΡΓΑΝΤΑΣ

ΙΩΑΝΝΗΣ ΛΑΜΠΡΟΠΟΥΛΟΣ

ΑΣΠΑΣΙΑ ΜΑΝΔΡΕΚΑ

ΓΕΩΡΓΙΑ ΜΑΡΤΙΝΟΥ

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΝΤΑΒΛΟΥΡΟΣ

ΒΑΣΙΛΙΚΗ ΚΑΤΡΙΒΑΝΟΥ

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΜΠΑΡΚΑΣ

ΘΕΟΔΩΡΑ ΤΖΑΚΡΗ

ΙΩΑΝΝΗΣ ΛΑΓΟΣ

ΙΩΑΝΝΗΣ ΠΑΝΟΥΣΗΣ

ΓΚΙΟΚΑΣ ΙΩΑΝΝΗΣ